

'Riva en Gabriel' een nieuwe Antilliaanse film p.2
Statenleden stellen vragen over vakantie-uitkering p.3
Apothekers en chirurgijnen: een proefschrift p.5
Sticusa opgeheven: 'Er is nog niets beslist' p.7
Kinderbijbel in Papiamentu p.9
Onderzoek hart- en vaatziekten op Aruba p.11

KINDERBIJBEL
...Papiamentu...

AMIGOE

Preke
Zo'n
arbeider
doet er
heel lang
over om
15 jaar
te werken

Inderson na felle kritiek van Vereniging Bedrijfsleven Curaçao:

'VBC is wellicht mantel-organisatie van buitenlandse ultra- rechtse groeperingen'

STANLEY INDERSON

WILLEMSTAD — Als krijgt mijn criminele achterdocht de handen dan denk ik: de Vereniging Bedrijfsleven Curaçao, de VBC, misschien een mantelorganisatie van buitenlandse ultra- rechtse groeperingen? De reactie van minister van Arbeid en Sociale Zaken drs Stanley Inderson op de felle kritiek van de VBC op maatregelen, aldus Inderson volgens de VBC zou willen nemen om de groei van de Curaçaose economie zouden te behouden. De Amigoe

publiceerde daarover gisteren een uitvoerig artikel.

"Ik vind deze aanval zeer erg", aldus minister Inderson vanmorgen tegenover de Amigoe. "We hebben net de herdenking van 30 mei 1969 achter de rug. Indien men het gemiddelde neemt van de uitspraken, die zowel ter linker- als ter rechterzijde zijn gedaan, dan kan men stellen dat iedereen van mening is dat 30 mei niet zo maar is weg te gummen. Tevens kan men uit die meningen de conclusie trekken, dat werkloosheid niet de oorzaak was van het volksoproer, maar dat het oproer vooral een gevolg was van de verrotte menselijke verhoudingen, zowel op het economische, als het cultu-

rele, het sociale en het raciale vlak. De tendens van al die meningen, die onlangs zijn uitgesproken, was: 30 mei mag nooit meer gebeuren. Ik denk, dat dit manifest van de VBC een stap terug is naar 'Af'. Want de maatregelen, die ik heb voorgesteld, zijn er juist op gericht de menselijke relaties te verbeteren. En die maatregelen valt de VBC juist aan", zo zei Inderson.

ARBEIDSRUST

De minister: "Mijn verantwoordelijkheid als minister van Arbeid en Sociale Zaken is niet het opheffen van de werkloosheid, zoals de VBC suggereert. Dat is de verantwoordelijkheid van mijn collega van Handel, Industrie en Werkgelegenheid én van de

Bestuurscolleges van de onderscheidene eilandgebieden. Ik ben er om arbeidsrust en sociale rechtvaardigheid te scheppen".

"Over welke maatregelen emmert die VBC toch? Ik wil de ontslagwet niet voor drie jaar, maar voor tien jaar afschaffen. Schrikt dat de investeerders af? Wie is hier te kwader trouw als beweerd wordt, dat dat de investeerders afschrikt?"

"Uit het manifest van de VBC komt een geur naar voren van moderne werkgevers-slavernij, van een bloedzuigermentaliteit of van managers-kannibalisme. Want die werkgevers willen in deze tijd van misère de minimum-lonen nog verlagen ook", aldus Inderson.

De bewindsman: "Ik heb ner-

gens en nooit gezegd — ik daag de VBC uit het tegendeel te bewijzen — dat er een einde gemaakt dient te worden aan de kortlopende contracten (arbeidsovereenkomsten voor zes maanden; red.). Ik heb wel aangekondigd, dat ik maatregelen wil gaan nemen tegen diegenen, die misbruik maken van het bestaan van die kortlopende contracten. En met 'diegenen' bedoel ik werkgevers, die het anno 1989 nog bestaan om mensen tien tot vijftien jaar in dienst te hebben op basis van die kortlopende contracten. Dus: zes maanden werk, een maand naar huis, zes maanden werk. Zo'n werknemer komt nooit in vaste dienst. Dat noem ik uitbuiting en daartegen ga ik strijden".

Inderson voorts: "Nu willen

de werkgevers ook nog de winstsluitings- wet afschaffen. Met andere woorden: de mensen moeten dag en nacht gaan werken. Laat ik het niet hebben over de uitbuiting van personeel in de Waterfortbogen, waar meisjes en vrouwen 's avonds werken voor 4,50 gulden per uur, ofwel voor vijftientig gulden. Een hele avond lang".

PRIJZEN

"Indien de werkgevers, de handelaren, één-achtste van de tijd die zij besteden met aanvallen op mijn persoon en beleid, zouden spenderen aan het bedenken van een wijze waarop hun prijzen enigszins verlaagd zouden kunnen worden, dan waren we al op de goede weg. De VBC schetst een doem-

wereld. Dat doen werkgevers altijd. Stel je voor, dat zij zouden beweren dat het economisch weer een beetje beter gaat! Dan zouden de werknemers weleens iets meer loon kunnen vragen. En dat mag uiteraard niet", aldus Inderson.

Tot slot zei de minister van Arbeid en Sociale Zaken: "We moeten voorkomen dat de rijken rijker worden en de armen armer. Daarom wil ik de minimum-lonen voor winkelpersoneel en voor huishoudelijk personeel iets omhoog schroeven. Om de opbloei van de economie zo breed mogelijk te spreiden. Daarmee wil ik situaties voorkomen, zoals in Venezuela, Argentinië, in Jamaica en in Hongarije. Of leest het VBC-bestuur soms de Amigoe niet meer?"

Soldaten angstig voor mensen-massa

Bevolking Peking houdt leger tegen

PEKING — De bevolking van Peking heeft vandaag vroeg plaatselijke tijd het leger tegen gehouden voor de tweede keer het centrum van de stad wilde ontzetten. De militairen, die uit oostelijke richting kwamen, werd op zo'n 60 meter van het plein van de Heilige Vrede de pas afgesneden. Na ruim een half uur dueren en trekken maakten de soldaten rechtsomkeer.

De soldaten, de meesten niet ouder dan een jaar of twintig, waren volgens omstanders in gewone bussen de stad binnengekomen, en in gewone kleren die ze later zouden hebben omgekleed voor een uniform. Buiten het schijnsel van de straatverlichting liepen ze daarna naar het plein, dat nog wordt bezet door zo'n kleine tienduizend studenten en een handjevol arbeiders.

De soldaten, volgens ooggetuigen afkomstig uit de afgelegen provincie Xinjiang waren duidelijk angstig toen zij omringd werden door een massa mensen. Met hun handamouwen opgerold, bepakking op de rug en zo te zien meest ongewapend — op een elektronische wapenstok bij sommigen na — waren ze niet opgewassen tegen de mannen, vrouwen en kinderen die door auto's en fietsen waren gewaarschuwd.

Vrijdag 19 mei, twee weken geleden, poogde het leger voor de eerste maal op te rukken naar het plein. Maar de inwoners van de stad barricadeerden de toegangen en ook hoge ambtenaren protesteerden tegen het gebruik van dodelijk geweld tegen de burgerbevolking.

Troepen naar Afobaka-dam

PARAMARIBO — De Surinaamse regering heeft vrijdag troepen gestuurd naar de Afobaka-Dam die enkele uren eerder werd overvoerd door een eenheid van het junglecommando van Monnie Brunswijk. Het commando dreigt de stroom die door de waterkracht-dam wordt geleid, af te snijden, als de regering niet wil onderhandelen. Zij gijzelen ook 26 werknemers van het Amerikaanse bedrijf Suralco, een dochter van de Aluminium Company of America (ALCOA). Legercommandant Balthazar Sital zei vrijdag tegen journalisten dat de soldaten de Victoria-plantage hadden bereikt, die in de buurt van de dam ligt. De dam die de belangrijkste bron van stroom voor de hoofdstad is, ligt op 120 km ten zuiden van Paramaribo.

De volgende dag, 20 mei, kondigde premier Li Peng de staat van beleg af. Sindsdien heeft zich naar schatting

Vietnamese vluchtelingen in hongerstaking

HONGKONG — Ongeveer tweeduizend Vietnamese boot-vluchtelingen in Hongkong zijn een hongerstaking begonnen om zo een eventuele repatriëring naar Vietnam te voorkomen.

Dit is van regeringswege in de Britse kroonkolonie meegedeeld. De actie begon toen functionarissen van de Immigratiedienst in een kamp aankwamen om te bepalen of de daar aanwezige vijftienduizend Vietnamese vluchtelingen in aanmerking komen voor de status van vluchteling. In het kamp dat verboden gebied is voor journalisten werden spandoeken opgehangen met Wij sterven liever dan dat wij worden teruggestuurd. Sinds vorig jaar juni moeten boot-vluchtelingen kunnen aantonen dat zij vluchteling zijn. Voorheen kreeg men automatisch de status van vluchteling.

200.000 man troepen verzameld in en om de stad, maar deed het leger niets om de staat van beleg werkelijk uit te voeren.

De afkondiging ervan en het geheel uit beeld verdwijnen van de hervormingsgezinde partijleider Zhao Ziyang wees op een overwinning van de voorstanders van de harde lijn binnen de Chinese leiding onder aanvoering van Li en sterke man Deng Xiaoping, maar niets wees er tot vrijdag op dat de machtsstrijd aan de top definitief is beslist.

CONFRONTATIE

Hier en daar luisterden van ochtend groepjes mensen naar wat studenten te vertellen hadden over de nachtelijke confrontatie met het leger. Drie studenten-activisten lieten wapens zien die naar hun zeggen op een soldaat waren buitgemaakt. Het ging om vier ijzeren voorwerpen om klappen uit te delen en een wurgkoord. Ook lieten zij radio-apparatuur zien.

De jongens zeiden dat zij op hun hoede waren voor een operatie van het leger na het ongeluk dat vrijdagavond tegen elf uur op 2 km van het plein plaatsvond. Daarbij wer-

den volgens hen vier mensen gedood.

Een ooggetuige van het ongeluk vertelde eerder dat er een dode en vier gewonden vielen, doordat een jeep die te hard reed, van de weg af raakte, een bushalte raakte en vervolgens over de kop ging, waarbij enkele fietsers werden geraakt. De twee inzittenden werden volgens de ooggetuige afgevoerd door politieagenten.

WAPENS

Uit de auto werd door demonstranten het uniform van een officier van de volksmilitie gehaald, dat triomfantelijk aan de woedende omstanders werd getoond. Volgens andere mensen was de jeep deel van een konvooi van 12 of 13 bussen zonder kenteken, die met soldaten in burger in de richting van het plein reden.

Op de Xidan-sstraat ten westen van het plein werd vanmorgen een bus waarvan het kenteken onzichtbaar was gemaakt en die afgeladen vol was met wapens, door de bevolking tegengehouden. Twee studenten brachten daarna op het dak van de bus een mitrailleur in stelling. Ook helmen van soldaten werden uitgestald, naast munitie voor geweren en bajonetten.

HONGER IN SUDAN

■ MACHICAMP — Deal zes jaar durende burger-oorlog in Sudan heeft niet alleen dood en verderf gezaaid door slachtingen over en weer maar ook werden er honderdduizenden mensen door op de vlucht gedreven. In totaal 2,3 miljoen mensen. Ook het spook van de hongersnood steekt als gevolg daarvan zijn kop op. Deze dreigt ook in de vluchtelingen-kampen waarvan de bevoorrading vaak in gevaar wordt gebracht doordat een van de strijdende partijen voedsel-konvooien hindert. Deze foto welke is vrijgegeven door het christelijke hulp-agentschap World Vision geeft een beeld van de ondervoeding van de kinderen. (AFP/satellietfoto)

Volgens Agustin Diaz

Kleine groep profiteert van economische opleving

WILLEMSTAD — Het Centraal Bureau voor de Statistiek CBS heeft onlangs bevestigd dat de economie van Curaçao een wending ten goede heeft genomen. De Democratische Partij is echter van mening dat slechts een kleine groep mensen hiervan profiteert, aldus Agustin Diaz in het radioprogramma van de DP.

Cijfers van het CBS tonen aan dat de werkloosheid vooral voor Curaçao alarmerend is. Het werkloosheid-percentage is in de periode van onderzoek gestegen tot 31,4 procent, terwijl het aantal arbeidsplaatsen met 5000 is afgenomen tot 42.500. Het CBS heeft bere-

kend dat 19.440 mensen werk zoeken. Dit zijn 7.000 werkkzoekenden meer dan zeven jaar geleden. De jeugdwerkloosheid is nog alarmerender: 53,5 procent waarvan 48,8 procent jongens en 58,9 procent meisjes, aldus cijfers van het CBS.

EMIGRATIE

In hetzelfde onderzoek heeft CBS berekend dat de bevolking van Curaçao momenteel uit 151.000 inwoners bestaat, terwijl dit aantal in het jaar hiervoor nog 152.700 was. De bevolkings-afname wordt toegeschreven aan een toegenomen emigratie in het afgelopen jaar. Volgens cijfers uit Nederland hebben in 1986 3284 er in

1987 4229 Curaçaënaars zich in Nederland gevestigd. In 1988 lag het percentage emigranten echter 31 procent hoger dan in de eerste helft van 1987. Volgens Diaz is dit een bewijs van de wanhoop die veel landgenoten ertoe brengt hun vaderland te verlaten.

De regering daarentegen zegt stelselmatig dat het goed gaat met Curaçao. Het tegendeel is volgens Diaz echter waar. De politiek leider is van mening dat het succes van de huidige regering te danken is aan initiatieven van de vorige regering. "De huidige landsoverheid heeft één nieuw project ondernomen. Dus de vooruit-

gang in de economie die nu geconstateerd wordt is dus in feite te danken aan het werk van de vorige regering", zo sprak Diaz.

Tenslotte zegt hij dat ondanks de economische vooruitgang de kosten van levensonderhoud sterk gestegen zijn: levensmiddelen met 7,8 procent, transport met 2,5 procent, terwijl de prijzen van kleding en schoeisel voor het vijfde achtereenvolgende jaar gedaald zijn. De prijzen van elektronica zijn na een aanvankelijke prijsdaling weer duurder geworden en Diaz vraagt zich af wat de plannen van de huidige regering zijn om deze prijsstijging te stoppen. Dus de vooruit-

NAIROBI — President Arap Moi van Kenya kondigde een generaal pardon aan voor politieke tegenstanders die naar het buitenland zijn gevlucht en die "berouwvol" terug willen keren naar Kenya. Hij zei dit bij de 26e verjaardag van Kenya's onafhankelijkheid.

■ Marjorie Petrona speelt de rol van Yuga Bokadushi, een 'snoepje' uit de buurt dat zo haar eigen bijdrage levert aan het geruchtencircuit.

WILLEMSTAD — Na een voorbereidingstijd van twee jaar zullen Felix de Rooy, Norman de Palm, John Leerdam en een cast van Antilliaanse, Nederlandse, Surinaamse en Franse acteurs en actrices op 10 juli beginnen met de opnamen voor de film Ava en Gabriël. De liefdesgeschiedenis die zich afspeelt in de koloniale jaren veertig, wordt geschoten in Otrobanda, Punda en Scharloo. Was de vorige productie van De Palm en De Rooy 'Almacita di Desolato' een ode aan de Antilliaanse natuur en folklore, Ava en Gabriël wordt een filmgedicht op de indrukwekkende architectuur van Curaçao.

De opnamen duren tot eind augustus. Terwijl Felix de Rooy als regisseur met enthousiasme vertelt over de filmminhoud, zegt producer Norman de Palm hoofdpijn te krijgen van de vraag hoe men de resterende twee ton van de 1,5 miljoen gulden die nodig is voor de film, bijeen moet krijgen. Een ander, meer technisch probleem, is hoe de Bredestraat teruggebracht kan worden in de staat waarin zij verkeerde in de jaren veertig. Het filmt wat moeilijk tussen de Nissans en Daihatsu's van de jaren tachtig. Men hoopt dan ook dat door samenwerking met de bevolking en de politie op nog bekend te maken opname-dagen de straatautovrijte krijgen is.

■ Rina Penso speelt Arlina Recordina, de film-moeder van Ava.

Surinamer blijkt te zijn. Wanneer hij als model voor de heilige maagd Maria een donkere jonge onderwijzeres, Ava Recordina, uitkiest, die verloofd is met de blanke protestantse hoofd-inspecteur van politie, Carlos Zarius, beginnen de contouren van het drama zich af te tekenen. De burgerij ervaart het als schokkend dat Gabriël bewust voor een zwarte madonna kiest. Ook Ava staat aanvankelijk aarzelend tegenover het idee, maar Gabriël weet met zijn vriend van Moda de Paris de moeder van Ava zover te krijgen dat zij haar dochter model laat staan. Ava's vriendin Farida speelt haar eigen spel: zij vindt Ava's verloofde Carlos aantrekkelijk.

CLIMAX

De vrouw van de gouverneur, Louise van Knippenveld, toont ook belangstelling voor de schilder. Zij wil zowel zijn werk als zijn persoon aan haar persoonlijke collectie toevoegen. Uiteindelijk wordt Gabriël het slachtoffer van de spanningen en intriges die ontstaan. De climax van het broeierige plot is op de avond van koninginnedag 31 augustus.

In de film worden impressies van het sociale leven uit 1948 in Willemstad getoond. Onder andere een aubade op koninginnedag en een eerste heilige

gepassioneerde, "zoals het pulserend ritme van de Caribische cultuur gekarakteriseerd kan worden". De Cariben als smeltkroes, dit thema komt tot uiting in het idee van de zwarte madonna, een combinatie van de dogmatiek van de Europese blauwogige blanke Maria en de door slaven meegenomen cultuur van donker Afrika.

De versmelting van culturen komt ook tot uiting in de cast en de verschillende talen die in de film gesproken worden. De Rooy heeft het over een 'polyglotte' film. "Gabriël spreekt Nederlands, de Antillianen spreken Papiamentu onder elkaar maar tegen de Surinamer weer Nederlands. De kolonisten spreken hun moedertaal. De Fransman uit de modewinkel doet zijn best in gebrekkig Papiamentu met de bevolking te communiceren. En dan zijn er ook de Spaanstalige dames die in de barscènes de heren eh.... verblijden".

ROLVERDELING

Als de zeven kwartier durende film in december klaar is voor vertoning op 'widescreen' zal men onder andere Cliff San A Jong als de hoofdpersoon Gabriël Goedbloed kunnen zien. Het is het acteerdebuut van Cliff die net als Gabriël uit Suriname afkomstig is en kunstschilder is.

Rina Penso speelt Arlina Recordina, de moeder van Ava.

DP wil Staten vergadering

WILLEMSTAD — De fractie van de Democratische Partij in de Staten wil een vergadering van de Centrale Commissie bijeen roepen over het functioneren van het korps Politie van de Nederlandse Antillen en de bestrijding van de criminaliteit.

In een brief van de Statenleden Agustín Díaz, J. Bikker en P. van der Veen aan Statenvoorzitter H. Thomas wordt de minister van Justitie mr. Ivo Knoppel al dan niet bijgestaan door de desbetreffende ustitie en politie-hoofdamtbanen uigenodigd uitvoerig inlichtingen te verstrekken over het politiekorps en de bestrijding van de criminaliteit, die schrikbarende vormen blijft aannemen. Tevens wil de DP-fractie in de vergadering vernemen welke maatregelen de regering denkt te nemen om aan deze ontwikkeling een halt toe te roepen.

Marjorie Petrone speelt Yuga Bokadushi, dit 'snoepje' is op de hoogte van de laatste roddels die circuleren in de benauwde stegen van Otrobanda. Ana Muskus speelt Ava's vriendin Farida.

Tijdens de kennismaking met de lokale pers in Rumours was ook Piet Kroon aanwezig die de story boards voor de film tekent.

Grote afwezigte was Ava. Voor het spelen van haar karakter is nog niet de juiste vrouw gevonden. De producer en de regisseurs zijn nog bezig met het voeren van gesprekken met potentiële rolvertoelers. De cast moet verder nog aangevuld worden met figuren die voor non willen spelen.

Er kwamen rimpels in het voorhoofd van Norman de Palm toen hij het woord mocht voeren over de productie. Het produktiekantoor is ondergebracht in een ruimte in hotel Stellaris. Op redelijk korte termijn is het Setel gelukt een telefoonverbinding aan te leggen. "Na de vorige filmproductie Almacita di Desolato, ervaren we opnieuw hoe moeilijk

■ Terwijl regisseur elix de Rooy uitlegt hoe het plot in elkaar zit, kijkt producent Norman de Palm nogal bedenkelijk te kijken over het enthousiasme van zijn collega. Er zijn nog financiers nodig en er moet nog zoveel geregeld worden. Hoofdpijn krijgt hij ervan, zegt hij.

■ Farida, de vriendin van Ava, wordt gestalte gegeven door Ana Muskus.

het is om alles voor een film rond te krijgen. Afspraken maken, zorgen dat ze nagekomen worden, handje-klap doen, hier katies vinden om te schieten, toestemming krijgen, politiehulp invoeren. We moeten dan clamemateriaal uit de jaren veertig verzamelen, we hebben scholieren gevraagd om als model gurant in de optochten mee te lopen, je noemt het maar, we hebben het nodig, aldus de Palm.

ROMER EN ELLIS

Een gedeelte van Ava en Gabriël speelt zich af in de woning van de gouverneur. Dr. Romer heeft toestemming gegeven voor het maken van opnames in zijn residentie te Fort Amsterdam. Bisschop Ellis staat het maken van opnamen in de St. Annakerk toe. Ook de eigenaren van Moda de Paris en de Sastereria in de Conscientiesteg verlenen hun medewerking. Het zelfde geldt voor Stichting Monumentenzorg, het Curaçaos Historisch Archief en Fundashon Kas Pulpular. De Wabi-club is gevraagd om oude auto's uit te lenen voor de film.

De Palm: "Het is een hele klus om alles te styleren in de sfeer van de jaren veertig, maar we hebben ons door Almacita geworfeld, het zal dikke keer ook wel lukken. In ieder geval, met al de dingen die we nog moeten regelen vervellen we ons in het geheel niet." De gezichtsuitdrukking van de Palm verradt een understatement.

John Leerdam in zijn functie van PR-man voor de film geeft aan dat er nog het nodige geld "aangeboord" moet worden. Hij is momenteel bezig met enkele proefboringen. De makers van de film hopen dat met een warm loopt voor de gedachte dat deze film die veel aandacht geeft aan de architectuur van Curaçao op diverse filmfestivals vertoond zal worden.

GEK

Norman de Palm: "Je kunt natuurlijk afvragen waarom we beginnen met filmen als de financiering nog niet rond is. Het antwoord luidt: we doen het omdat we gek zijn. We zijn nu al twee jaar bezig met de voorbereiding van de film. Nu is het zover, we wachten niet langer. Weschieten het kreng. De baby moet er komen. We doen het voordat we oud en grijs zijn en afsterven en het te laat is".

Fax-berichten

WILLEMSTAD — Vanaf maandag 5 juni kan men als «niet faxbezitter» faxberichten naar St. Maarten, Bonaire en Nederland via het postkantoor te Groot Kwartier laten verzenden.

Het bericht gaat van postkantoor naar postkantoor en wordt in het land van bestemming bezorgd, opgehaald of doorgeleid.

HET WEER

WEERSVERWACHTING GELDIG tot morgenmiddag 12.00 uur lokale tijd:
Licht tot half bewolkt, tijdelijk zwaar bewolkt met in de nacht- en ochtenduren kans op een plaatselijke bui. Matige, overdag af en toe vrij krachtige oostelijke wind (tussen acht en 22 knopen).

OVERZICHT WEERSGESTELDHEID

Vanmorgen 0800 L.T.	Afgelopen 24 uur			
Station	Het weer	Max	Min	Neerslag mm
Aruba	zwaar bewolkt	--	--	0.0
Bonaire	zwaar bewolkt	32	25	0.1
Curaçao	zwaar bewolkt	31	26	sporen
St Eustatius	half bewolkt	29	26	0.0
St Maarten	licht bewolkt	30	25	3.3
Amsterdam	regen	14	05	0.5
Boston	onbewolkt	28	18	6.4
Caracas	geheel bewolkt	27	21	0.7
Chicago	geheel bewolkt	26	13	0.0
Detroit	half bewolkt	25	13	0.0
Kingston	zwaar bewolkt	33	25	0.0
Miami	zwaar bewolkt	32	26	0.0
New York	licht bewolkt	34	19	0.0
Paramaribo	zwaar bewolkt na regenbui	31	23	24.0
Philadelphia	half bewolkt	33	18	0.0
Port-au-Prince	licht bewolkt	31	24	1.0
Port of Spain	neerslag op afstand	32	24	sporen
San Juan	regenbui	29	23	3.3
Sto Domingo	half bewolkt	32	23	0.0

■ Hoofdpersoon is de als acteur debuterende Surinaamse schilder Cliff San A Jong die in

de film Gabriël Goedbloed speelt, ook een Surinaamse schilder.

Ingezonden Knuffelbeest

ALS Nederlandse, getrouwd met een Antilliaan, en al je familie en veel vrienden in Nederland krijg je wel eens iets opgestuurd per post. Kleine zaken krijg je overhandigd door een vriendelijke postbode, maar pakketten moet je ophalen op het postkantoor in Otrobanda.

Onlangs ben ik bevallen van een (mooie gezonde) dochter en krijg nu cadeautjes voor haar opgestuurd. Zo ook gisteren en deze keer in een handige PTT-doos, die ik in bijzijn van een ambte moest openen. Maar wat schetste mijn verbazing? Op de inhoud, een knuffelbeest en drie stuks kleding, moest ik Naf. 4,62 aan invoerrechten betalen en als toppunt ook nog Naf. 3,25 aan zogenaamde vrijmakingskosten.

Ik vind dit ronduit schandelijk, vooral die kosten van vrijmaking. Is het niet duur genoeg om zo iets op te sturen? Blijkbaar is tegenwoordig geen enkele service inclusief en

moet voor iedere denkbare handeling extra betaald worden.

Misschien vinden anderen dit "gewoon", maar ik niet en ik hoop dat u mijn brief in uw krant wilt plaatsen.

A.E. BERTAD-DE LANGE

Jaloerse bejaarde sloop schuifdeur

WILLEMSTAD — Een politiepatrouille heeft op de Avesweg de man N.W. (79) aangehouden. De bejaarde man had in verband met jaloersheid de schuifdeur van de man U.Y. (30) vernield.

Slaapkamerbrand

WILLEMSTAD — In de Schonegevelstraat brak dinsdag brand uit. De brandweer van Rio Canario bluste de brand die uitgebroken was in de slaapkamer van een pand in deze straat.

WIJ HOPEN OP POSITIEF OVERLEG MET RAFFINADERIJ EN BC' Stankoverlast, roest, roet en een slechte gezondheid Vreedzame protestmars tegen milieuvervuiling door Isla

WILLEMSTAD — Wereldmilieudag. Deze dag die apart gezet is voor een bezinning op de schade die menselijke activiteiten toebrengen aan mensen, dieren en natuur wordt internationaal gevierd. Ook op Curaçao. Maandag 5 juni wordt om 18.00 uur een protestmars gehouden door georganiseerde wijkbewoners van Wishi en Marchena in samenwerking met Defensia Ambiental. De mars is gericht tegen de rookvervuiling van de Isla. Met klem leggen de organisatoren de nadruk op het vreedzame karakter van de wandeltocht. Het is een zins de bedoeling een conflict met Isla aan te gaan. Voordrager van de raffinaderij Niels de Paula heeft bevestigd maandag aanwezig te zullen zijn.

Al lang zijn klachten uit de wijken onder de rook van de zuiverings-installaties. Er zijn ook wel acties gevoerd in de loop der jaren, maar dat betrof individuele protesten.

Er is een stichting van wijkbewoners in het leven geroepen die luistert naar de naam Fundashon pa desaroyo soshal / cultural di Wishi / Marchena i Paisindario. Voorzitter is Kenneth Valpoort, vice-voorzitter is Liberio Strop en Renfred Hoer is secretaris. In samenwerking met Lloyd Naraim van Fundashon Defensia Ambiental gaven deze stichtingsleden informatie aan de pers over hun motieven voor de actie.

Al eerder vermeld in de krant, begint de wandelmars bij de rotonde Palu Blaku. Na afloop van de protesttocht zullen in het voormalige theaterplex onder andere dokter Moese, een onderwijzer, vertegenwoordigers van Defensia Ambiental, van het organisatiecomité en van de milieudienst spreken, alsmede enkele wijkbewoners. In tegenstelling tot wat eerder deze week van de Amigoe meegedeeld werd, zal het hoofd van de Milieudienst niet spreken. De topambtenaar toonde zich verbaasd over het feit dat hij als spreker was aangekondigd terwijl hij zelf nog niet eens gevraagd was.

Diverse artsen weten te vertellen dat er in de wijken Wishi en Marchena opvallend veel astma- en longen aandoeningen en longen gesigneerd worden, ook zouden er relatief veel allergiegevallen zijn. De Nederlandse afkomstige dokter Westermann heeft eind jaren zeventig in een onderzoek de gezondheidstoestand van de bewoners van Wishi en

Marchena vergeleken met wijken die niet onder de rook van de raffinaderij zitten, maar wel bewoond worden door dezelfde sociale klasse als Wishi en Marchena. Lloyd Naraim verklaarde dat Defensia Ambiental hoewel het al wel de conclusies kent, het rapport nog moet bestuderen. Dokter Kroon houdt zich ook bezig met de gezondheidstoestand van de wijkbewoners.

ROET EN ROEST

Zoals Amigoe in de bijlage ter gelegenheid van de Dag van de Arbeid op vrijdag 28 mei al weergaf in een reportage over het werk van de artsen van de dokterspraktijk te Kas Chiqui, zijn er duidelijke aanwijzingen dat zwaveldioxide, stikstof-verbindingen, roet en andere afvalstoffen uit de schoorstenen van de Isla, corrosie veroorzaken. Ook de organisatoren van de protestmars wijzen op metaal dat sneller wegroest: auto's, huishoudelijke apparaten, instrumenten van huisartsen en dergelijke. Roet zou de airconditioning-apparatuur aantasten. Verf op buitenmuren en infrastructuur zou reageren met de chemicaliën in de lucht.

Lloyd Naraim van Defensia Ambiental: "We weten dat er zwaveldioxide en stikstofverbindingen in het spel zijn, maar er zijn ook andere stoffen die uitgestoten worden; van hun aard weten wij niets."

Indertijd zijn er met apparatuur van de Milieudienst metingen verricht naar het gehalte SO₂ in de lucht (de chemische code voor zwaveldioxide), maar naar verluidt is het apparaat in onbruik geraakt omdat de stoffen die in het analyse-apparaat moeten niet meer voorradig zijn op het eiland.

Op de vraag of het stellen van een schadeclaim wegens aantasting van de gezondheid en persoonlijke bezittingen een mogelijkheid is waarmee rekening gehouden moet worden, antwoordde Naraim dat dit niet het geval is. Het is in ieder geval nog niet ter sprake gekomen tijdens het overleg van de organisatoren van de mars. Naar hij zegt, schijnt er vroeger een arts te zijn geweest die Shell zover heeft gekregen dat zij zijn huis schilderden als vergoeding voor de aantasting van de verflaag.

De stichting voor ontwikkeling van de wijken Wishi en Marchena en Defensia Ambiental wijzen erop dat de vreedzame protestbijeenkomst bedoeld is als een eerste stap.

Belangrijker dan de gedachte dat Isla, Shell of de overheid over de brug moet komen met financiële schade vergoeding is dat er voor de wijken concreet iets tegen de vervuiling wordt gedaan. Met name vanuit de Isla en met steun en toezicht van de overheid zouden maatregelen getroffen kunnen worden zo is het voorstel. De organisatoren beoordelen het dan ook als gunstig dat Niels de Paula namens de Isla maandag aanwezig zal zijn.

De leiders van de protestactie menen dat het mogelijk is om met behulp van schoorsteenfilters en de huidige kennis op het gebied van luchtzuivering effectief milieubeschermd op te treden. Aan de zuiveringstechniek zal wellicht een hoge prijs gekoppeld zijn, maar vanuit de kring van milieubewustzijn is het idee geopperd om de contacten die de gezaghebber, Tolinchi Pieters, de KAE-directie en de delegatie van Curaçaose zakenlieden hebben gelegd in Japan, aan te wenden voor hulp in de bestrijding van industriële vervuiling. Met name in Japan, Europa en Amerika is men veegevoerd op het gebied van de zuiveringstechnologieën.

Interessant vindt men het gegeven dat in het Nederlandse Rijnmondgebied vier raffinaderijen staan die samen minder stankoverlast veroorzaken dan de Curaçaose Isla.

De milieuverdedigers wijzen erop dat een overheids-milieubeleid ontbreekt. Na-

raim: "Dat is het hele eieren eten. Shell is indertijd als enige en belangrijkste milieuvervuiler vrijgesteld van de hinderwet. Bij de gezaghebber ligt nu al enige tijd een voorstel van de milieudienst dat pleit voor een ander beleid op het gebied van de milieuvervuiling."

PIKANT DETAIL

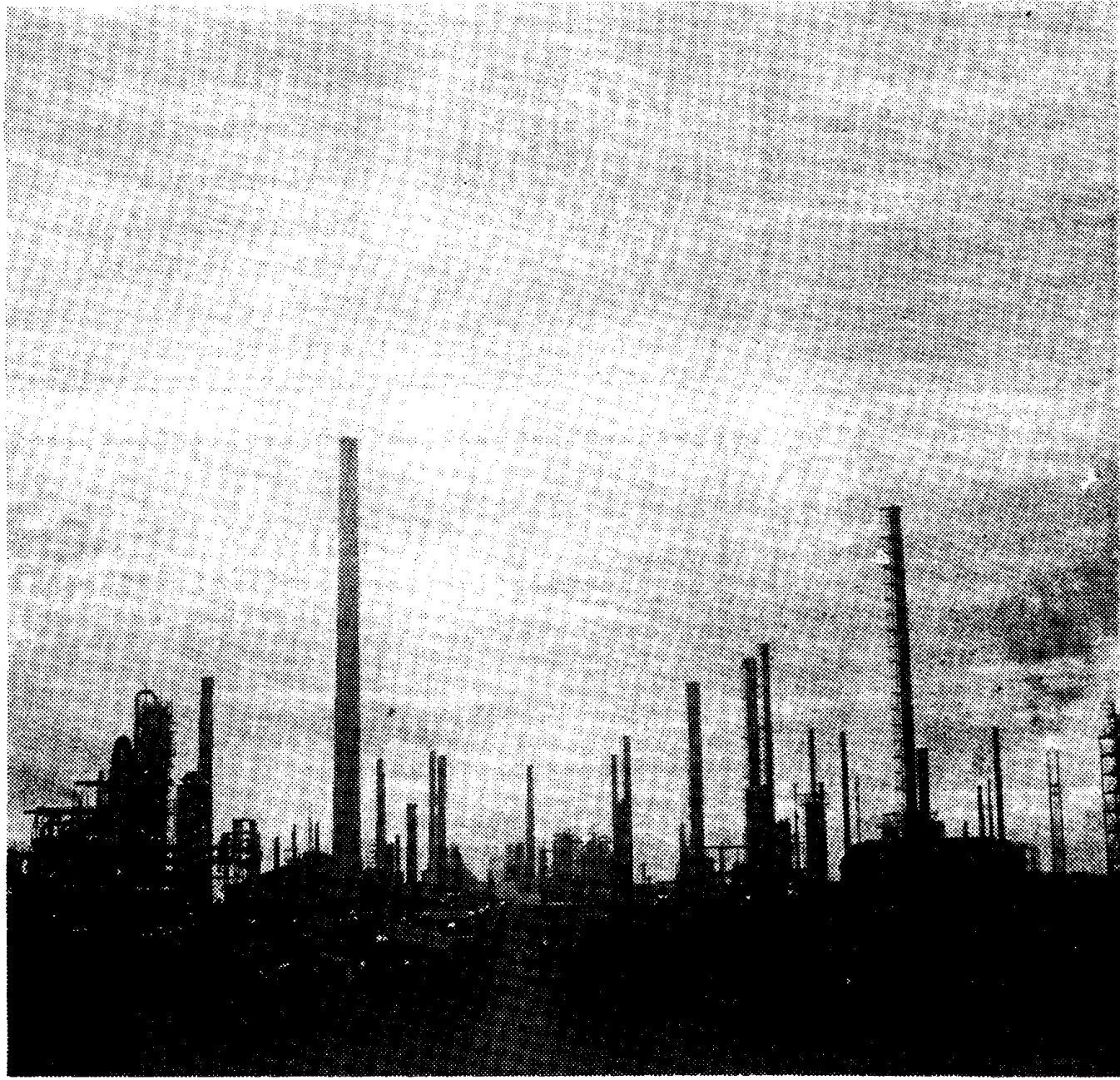
Naraim: "Pikant detail is dat de Venezolaanse olie-raffinaderij onderneming PDVSA toen zij in de jaren tachtig naar Curaçao kwamen, gevraagd heeft wat de normen zijn die men op het eiland stelt aan milieuvervuiling, zodat het bedrijf daaraan kan voldoen. De bereidheid bij PDVSA is er in principe dus wel, alleen lijkt het erop dat wij daar niet op ingegaan zijn."

Begrotingstekort 1988 gunstiger dan raming Statenleden stellen vragen over reële besparing opschorten vakantie-uitkering

WILLEMSTAD — In de afgelopen maanden is het personeels-bestand beduidend kleiner geworden doordat een paar honderd overheids-werknemers de dienst hebben verlaten via een lumpsum- uitkering of wachtgeld. Door deze personeels-vermindering zal de reële besparing van de overheid als direct gevolg van de maatregel van opschorting van de vakantievergoeding minder zijn dan in eerste instantie werd geraamd. In verband hiermede wensen de MAN-fractie en de NVP-fractie van de Staten van de regering te vernemen welke reële besparing is als gevolg van meerbedeelde opschorting, rekening houdend met de gerealiseerde personeels-inkrimping, aldus het voorlopig verslag van voorzitter H.M. Thomas van de vergadering van de Centrale Commissie van de Staten op 29 mei.

Beide fracties willen van de regering exacte cijfers vernemen voor de landsverordening alsmede voor de vijf eilandelijke overheden steeds onderverdeeld naar de categorie ambtenaren en de categorie werklieden.

De precieze financiële situatie van de overheden heeft indertijd geleid tot de opschorting van de vakantievergoeding. Thans blijkt dat de prognose die indertijd gedaan werd voor de begrotings- tekorten en waarvan uitgegaan werd bij het opstellen van het ekilibrio-project, vrij conservatief is. Ook andere instanties zoals de lokale offshore- sector, hebben prognoses gedaan. Bij vergelijking van deze twee prognoses blijkt dat er een verschil van 65 miljoen gulden voor het jaar 1988 bestaat. Achteraf is gebleken dat de prognose gegeven door de offshore- sector de werkelijkheid dichter benadert.

Zeer binnenkort zal de gemeentelijke commissie Nederland - Nederlandse Antillen weer bij elkaar komen. De MAN-fractie acht het wenselijk dat daarvoor de van 1987 daterende prognose ten behoeve van het ekilibrio- project opnieuw wordt bekeken en aangepast, zodat een meer met de realiteit overeenkomend beeld wordt verkregen voor de jaren 1989 en 1990. De MAN-fractie verneemt graag de mening van de regering hierover.

De MAN-fractie van de Staten wil graag van de regering weten waarom de ontwerp-landsverordening tot verlenging van de tijdelijke buitenwerking- stelling van artikel 16 van de Regeling Vakantie en Vrijstelling van Dienst Werknemers bij de Staten is ingediend, ruim een jaar nadat een landsverordening van eenzelfde strekking maar betrekking hebbende op ambtenaren tot stand is gebracht. Voorts wil de MAN-fractie weten of de regering al enige tijd geleden door andere instanties gewezen werd op het probleem dat ontstaat door het uitblijven van een regeling zoals hierboven genoemd.

De MAN-fractie heeft begrepen dat ondermeer het Bestuurscollege van het eilandgebied Bonaire de regering in december 1988 en in april dit jaar op dit probleem gewezen heeft. MAN wil graag van de regering weten of dit juist is.

Ook de NVP-fractie wil weten waarom de onderhavige ontwerp-landsverordening indertijd niet tegelijk met die tot verlenging van de opschorting van vakantievergoeding voor ambtenaren bij de Staten werd ingediend. Was hier sprake

van een administratieve omis-sie, zo vraagt de NVP zich af. Indien dit zo is, dan wil de NVP graag weten welke stappen de regering denkt te nemen om te voorkomen dat iets dergelijks zich in de toekomst zal herhalen.

VERWACHTINGEN

Volgens artikel 2 van het ontwerp wordt aan de landsverordening terugwerkende kracht toegekend van meer dan een jaar. De MAN-fractie wil graag weten of de regering ook heeft laten nagaan of het toekennen van terugwerkende kracht over zo'n lange termijn geen strijd oplevert met internationale verdragen of andere wettelijke regelingen. Ook wil men graag van de regering vernemen of door het uitblijven van een regeling zoals die nu voorgesteld is, bepaalde verwachtingen zijn opgewekt bij de betrokken werknemers en in feite reeds opgebouwde uitkerings- rechten achteraf alsnog teniet worden gedaan.

De onderhavige ontwerp-landsverordening heeft tot strekking de uitkering van de vakantievergoeding op te schorten tot 1 juni 1990. Dit betekent dus dat na genoemde datum het recht op vakantievergoeding weer zal herleven. De MAN-fractie wil weten of de regering echt voornemens is om dan wel dit recht te honoreren. Tevens wil men weten of de regering nu reeds kan meedelen of de vakantievergoeding dan ten volle of slechts ten dele zal worden uitkeerd.

De NVP-fractie wil van de regering weten of men bij de executie die enige tijd geleden gedaan werd om te komen tot een voorstel om de begroting in evenwicht te brengen ook reke-

ning heeft gehouden met de besparingen die bereikt worden door opschorting van de vakantievergoeding. De fractie wil ook weten wanneer bedoelde studies gedaan zijn. Is bedoeld voorstel ongewijzigd overgelegd bij de indiening van de begrotings- steun- aanvraag bij Nederland indertijd? Wanneer is die begrotingssteun gedaan, zo vraagt de NVP zich af.

Man neergeschoten op St Maarten

WILLEMSTAD — Vanochtend bereikte de Amigoe het bericht dat de man André Fresco van nacht neergeschoten is op St Maarten. Het slachtoffer is met ernstige verwondingen overgebracht naar het ziekenhuis, waar men een zes en een half uur durende operatie uitvoerde. Het is niet bekend of de man nu buiten levensgevaar verkeert.

Naar verluidt zou Fresco in zijn huis neergeschoten zijn. sporen van inbraak zijn niet gevonden. Volgens informatie van het Bovenwindse eiland tast de politie nog in het duister over de toedracht van de schietpartij.

Vanochtend weigerde een politiemann aan de Amigoe mee te delen of er wel of niet geschoten is. Hij verwees een redactielid van dit nieuwsmiddeum via de telefoon door naar de politie-woordvoerder die maandagochtend weer bereikbaar is.

Nederlands dagblad over verkoop Curaçao Plaza aan Van der Valk: 'Willemstad krijgt nep strand'

WILLEMSTAD — Het Nederlandse ochtendblad De Volkskrant heeft onlangs ook aandacht besteed aan de verkoop van het Curaçao Plaza Hotel & Casino aan het Nederlandse familiebedrijf Van der Valk. Han Hansen schreef het volgende artikelje onder de suggestieve kop: "Willemstad krijgt nep-strand".

"Het Horeca-concern Van der Valk slaat zijn vleugels uit naar het Caribisch gebied. Op 1 september wordt het familiebedrijf eigenaar van het kapitaal Plaza hotel op Curaçao, dat nu nog wordt beheerd door het eilandbestuur. Dankzij financiële belangen in de Nederlandse reiswereld gaat Van der Valk straks ook vliegarrangementen verzorgen naar het Antilliaanse eiland. Door deze investering krijgt het centrum van Willemstad zijn eerste eigen strand. Van der Valk ging er bij zijn onderzoek vanuit dat het Plaza (in totaal 255 ka-

mers) toeristisch alleen aantrekkelijk zou zijn met een bruikbare zeereep voor bruinbakkers. Die komt er nu dus in samenwerking met de plaatselijke overheid. Het alom bekende hotel, in het hart van het Antilliaanse regeringscentrum is grotendeels gesitueerd tegen de muren van het oude Hollandse fort bij de haveningang. Aan de voet van dit historische bouwwerk begint meteen de zee. Daar komt dan straks een kunstmatig strand voor de hotelgasten.

De 33-jarige Ad van der Valk zegt namens de familie over de aankoop: "Plaza wordt het 53ste en belangrijkste project van onze restaurant- en hotelketen. De eerste drie jaar steken we 10 miljoen gulden in Plaza, dat recentelijk al voor veel geld is gerenoveerd. Het eilandbestuur van Curaçao wilde wel af van het hotel. Bovendien was Plaza te selectief met zijn nadruk op businessklanten. Wij willen vooral toeristen in huis halen".

De aankoopprijs van Plaza bedroeg slechts 3 miljoen dollar. Dit vriendenprijsje is wel gekoppeld aan een reeks voorwaarden, waaronder de investeringsbelofte en de toezegging van Van der Valk om het management van het hotel voor tien jaar te garanderen.

Van der Valk is vooral bekend om zijn vele, op het grote publiek gerichte eetvoorzieningen. Het concern bestaat uit holdings en een groot aantal dochterondernemingen met vele toeleveringsbedrijven zoals boerderijen, slagerijen, visverwerkingsbedrijven en reisorganisaties. Jaarlijks krijgt Van der Valk zo'n 15 miljoen gasten over de vloer.

De expansiedrift van het concern is tomeloos. Alleen al in Nederland zijn recent zeven nieuwe hotel-restaurants opgezet en uitbreidingen van bestaande vestigingen onder handen genomen. Met de bouw van hotels bij Schiphol, in Hengelo en in het Westduits Gladbeck wordt spoedig begonnen. Plaza moet het voorlopig onbetwiste prestige-object worden van de familie Toekan."

Tot zover de Volkskrant

In kader Wereld Milieu Dag SI: stranden schoon houden

WILLEMSTAD — De politieke partij SI vraagt aandacht voor maandag 5 mei aanstaande. Dan wordt Wereld Milieu Dag gevierd.

SI is van mening dat iedereen in de samenleving een bijdrage moet leveren om onze omgeving te verbeteren, aldus Pietersz in het radioprogramma van SI. "Iedereen is bekend met het fenomeen dat afval overal wordt neergegooid", aldus Pietersz die van mening is dat deze slechte gewoonte afgeleerd dient te worden. "Men wijst met de beschuldigende vinger naar anderen, terwijl men zelf het goede voorbeeld moet geven". De regering steekt veel geld aan het onderhoud van stranden en baaien, bijvoorbeeld Playa Kalki, Westpunt, Knipbaai, Jreime en Santa Cruz. Volgens SI is het een schande zoals mensen deze stranden gebruiken en vol vuilnis achterlaten. Gedeputeerde George Hueck heeft zich altijd ingezet voor de ontwikkeling en verbetering

van onze natuurlijke rijkdommen zoals de stranden, grot van Hato en Rifkoredor. Momenteel bestudeert de geputeerde de mogelijkheid om op alle stranden van Curaçao bewaking neer te zetten, opdat de aanzienlijke investeringen van de overheid voor het onderhoud van de baaien en stranden niet vergeefs zijn. In dit kader doet de overheid een beroep op het gevoel van beschaving van iedere burger om onze natuurlijke rijkdommen te beschermen.

Beroving bij Lions Hotel

WILLEMSTAD — Een 36 jaar oude man heeft geprobeerd een tas te roven van een vrouw. Dit gebeurde ter hoogte van het Lions Dive & Marina Hotel. Omstanders konden de man grijpen. Hij is meegenomen door agenten voor verder onderzoek.

Lezing

WILLEMSTAD — Maandag 5 juni a.s. om halfacht 's avonds zal erom een lezing worden gehouden onder de titel: "Kome Salu, Biba salu", in een der zalen van het SSK-gebouw, voorheen AVVC. De toegang is gratis. De lezing is in het Papiaments, met als ondertitel: "Meinig het lichaam door vasten en houdt het schoon door het veranderen van eetgewoontes en meer beweging".

George Curiel zal de lezing houden, terwijl hij ook de leiding zal hebben van de vasten-kuur in de groep.

Shell CARIBBEAN CUP

Bo karchi di entrada ta bal un bala,
Si den pauze KUZETA lo rifa 15 bala di futbol,
kortesia di Shell Caribbean cup.
Sòru pa abo tambe ta aserka pa gana un bala.

ANTIA
vs
ISLANAN VIRGENES INGLES
(B.V.I.)
Djasabra 3 di yùni 20.30 na
SENTRO DEPORTIVO KORSOU

E kayente di futbol ta ku Shell !
KORDINA PA AGENTE EKSKLUSIVO DI SHELL NA KORSOU:
KUZETA den kooperashon ku NAVU

TEX-MEX
Taco's - Enchiladas -
Fajitas - Burritos -
Combinations and
Shirups
Cassandraweg nr. 27 -
Tel. 61386
From 11.30 every Sunday

GEWELD INWONEND DIENSTREISJE
Tel. 61386 (achter deuren)
Geen afrekenen bij de deur
sebaastvrij

WAAROM?
De opbouw van de
maatschappij is een
proces dat voortdurend
aan het veranderen is.
De maatschappij van
vandaag is anders dan
die van gisteren.
De maatschappij van
morgen zal anders zijn
dan die van vandaag.
De maatschappij van
nu is een proces dat
aan het veranderen is.
De maatschappij van
vandaag is anders dan
die van gisteren.
De maatschappij van
morgen zal anders zijn
dan die van vandaag.
De maatschappij van
nu is een proces dat
aan het veranderen is.

ROT'S
Wij zijn de enige
die de beste kwaliteit
van de wereld
aanbieden.
Wij zijn de enige
die de beste kwaliteit
van de wereld
aanbieden.
Wij zijn de enige
die de beste kwaliteit
van de wereld
aanbieden.

BIJLES
Op het gebied van
de Nederlandse taal
voor de basisschool.
De Tel. 72850

Privé Kerste Kist
voor kinderen die
na 1 oktober
3 jaar worden.
Voor verdere
informatie:
Tel. 81384

RIBBON
Golden Perfection Face
100% American made
Uw stijl van de beste kwaliteit
met onze...
NU VERKRIJGBAAR
Voor elke 10...
50 of 100 pond, PLUS fl. 2.50, kunt u een
modie BLUE RIBBON T-shirt...
RODRIGUEZ AGENCIA NV
Erieweg z/n, tel: 611443
(T-shirts kunnen op maat worden gemaakt, en zijn verkrijgbaar
zolang de voorraad strekt)

ballo brebella
Italian Restaurant
Something New & Special in
Seaquarium.
For reservation tel. 618700
Restaurant open from
7.00 p.m.-11.30 p.m.
Tuesday closed.
Seaquarium entrance free for Restaurant visitors.

**HOLIDAY BEACH
HOTEL & CASINO**
P. Euwensweg - P.O. Box 2178 - Curacao, N.A.
Requires
SOUS-CHEF
For our newly renovated facilities.
Applicants must have the following:
- Minimum of 5 years experience in same position
- Must be fluent in English
- Must be creative and well groomed
- Must have a minimum of 3 years experience in
the same position as Sous-Chef
- Must be able to work under pressure
Send resume to:
HOLIDAY BEACH HOTEL & CASINO
Attention: Personnel Department
P.O. Box 2178
Curacao, Netherlands Antilles.

Vloerpolen en bekledingstoffen
binnen van
SEMPERFLORENS
Home Decoration N.V.
George Maduroweg 21 - tel. 74295

SKOL DI PAPIAMENTU
IN ORANJA
Kurs
Dinsdag 10.00 - 11.00
Dinsdag 11.00 - 12.00
Dinsdag 12.00 - 13.00
Dinsdag 13.00 - 14.00
Dinsdag 14.00 - 15.00
Dinsdag 15.00 - 16.00
Dinsdag 16.00 - 17.00
Dinsdag 17.00 - 18.00
Dinsdag 18.00 - 19.00
Dinsdag 19.00 - 20.00
Dinsdag 20.00 - 21.00
Dinsdag 21.00 - 22.00
Dinsdag 22.00 - 23.00
Dinsdag 23.00 - 24.00
Dinsdag 24.00 - 25.00
Dinsdag 25.00 - 26.00
Dinsdag 26.00 - 27.00
Dinsdag 27.00 - 28.00
Dinsdag 28.00 - 29.00
Dinsdag 29.00 - 30.00
Dinsdag 30.00 - 31.00
Dinsdag 31.00 - 32.00
Dinsdag 32.00 - 33.00
Dinsdag 33.00 - 34.00
Dinsdag 34.00 - 35.00
Dinsdag 35.00 - 36.00
Dinsdag 36.00 - 37.00
Dinsdag 37.00 - 38.00
Dinsdag 38.00 - 39.00
Dinsdag 39.00 - 40.00
Dinsdag 40.00 - 41.00
Dinsdag 41.00 - 42.00
Dinsdag 42.00 - 43.00
Dinsdag 43.00 - 44.00
Dinsdag 44.00 - 45.00
Dinsdag 45.00 - 46.00
Dinsdag 46.00 - 47.00
Dinsdag 47.00 - 48.00
Dinsdag 48.00 - 49.00
Dinsdag 49.00 - 50.00
Dinsdag 50.00 - 51.00
Dinsdag 51.00 - 52.00
Dinsdag 52.00 - 53.00
Dinsdag 53.00 - 54.00
Dinsdag 54.00 - 55.00
Dinsdag 55.00 - 56.00
Dinsdag 56.00 - 57.00
Dinsdag 57.00 - 58.00
Dinsdag 58.00 - 59.00
Dinsdag 59.00 - 60.00
Dinsdag 60.00 - 61.00
Dinsdag 61.00 - 62.00
Dinsdag 62.00 - 63.00
Dinsdag 63.00 - 64.00
Dinsdag 64.00 - 65.00
Dinsdag 65.00 - 66.00
Dinsdag 66.00 - 67.00
Dinsdag 67.00 - 68.00
Dinsdag 68.00 - 69.00
Dinsdag 69.00 - 70.00
Dinsdag 70.00 - 71.00
Dinsdag 71.00 - 72.00
Dinsdag 72.00 - 73.00
Dinsdag 73.00 - 74.00
Dinsdag 74.00 - 75.00
Dinsdag 75.00 - 76.00
Dinsdag 76.00 - 77.00
Dinsdag 77.00 - 78.00
Dinsdag 78.00 - 79.00
Dinsdag 79.00 - 80.00
Dinsdag 80.00 - 81.00
Dinsdag 81.00 - 82.00
Dinsdag 82.00 - 83.00
Dinsdag 83.00 - 84.00
Dinsdag 84.00 - 85.00
Dinsdag 85.00 - 86.00
Dinsdag 86.00 - 87.00
Dinsdag 87.00 - 88.00
Dinsdag 88.00 - 89.00
Dinsdag 89.00 - 90.00
Dinsdag 90.00 - 91.00
Dinsdag 91.00 - 92.00
Dinsdag 92.00 - 93.00
Dinsdag 93.00 - 94.00
Dinsdag 94.00 - 95.00
Dinsdag 95.00 - 96.00
Dinsdag 96.00 - 97.00
Dinsdag 97.00 - 98.00
Dinsdag 98.00 - 99.00
Dinsdag 99.00 - 100.00
Dinsdag 100.00 - 101.00
Dinsdag 101.00 - 102.00
Dinsdag 102.00 - 103.00
Dinsdag 103.00 - 104.00
Dinsdag 104.00 - 105.00
Dinsdag 105.00 - 106.00
Dinsdag 106.00 - 107.00
Dinsdag 107.00 - 108.00
Dinsdag 108.00 - 109.00
Dinsdag 109.00 - 110.00
Dinsdag 110.00 - 111.00
Dinsdag 111.00 - 112.00
Dinsdag 112.00 - 113.00
Dinsdag 113.00 - 114.00
Dinsdag 114.00 - 115.00
Dinsdag 115.00 - 116.00
Dinsdag 116.00 - 117.00
Dinsdag 117.00 - 118.00
Dinsdag 118.00 - 119.00
Dinsdag 119.00 - 120.00
Dinsdag 120.00 - 121.00
Dinsdag 121.00 - 122.00
Dinsdag 122.00 - 123.00
Dinsdag 123.00 - 124.00
Dinsdag 124.00 - 125.00
Dinsdag 125.00 - 126.00
Dinsdag 126.00 - 127.00
Dinsdag 127.00 - 128.00
Dinsdag 128.00 - 129.00
Dinsdag 129.00 - 130.00
Dinsdag 130.00 - 131.00
Dinsdag 131.00 - 132.00
Dinsdag 132.00 - 133.00
Dinsdag 133.00 - 134.00
Dinsdag 134.00 - 135.00
Dinsdag 135.00 - 136.00
Dinsdag 136.00 - 137.00
Dinsdag 137.00 - 138.00
Dinsdag 138.00 - 139.00
Dinsdag 139.00 - 140.00
Dinsdag 140.00 - 141.00
Dinsdag 141.00 - 142.00
Dinsdag 142.00 - 143.00
Dinsdag 143.00 - 144.00
Dinsdag 144.00 - 145.00
Dinsdag 145.00 - 146.00
Dinsdag 146.00 - 147.00
Dinsdag 147.00 - 148.00
Dinsdag 148.00 - 149.00
Dinsdag 149.00 - 150.00
Dinsdag 150.00 - 151.00
Dinsdag 151.00 - 152.00
Dinsdag 152.00 - 153.00
Dinsdag 153.00 - 154.00
Dinsdag 154.00 - 155.00
Dinsdag 155.00 - 156.00
Dinsdag 156.00 - 157.00
Dinsdag 157.00 - 158.00
Dinsdag 158.00 - 159.00
Dinsdag 159.00 - 160.00
Dinsdag 160.00 - 161.00
Dinsdag 161.00 - 162.00
Dinsdag 162.00 - 163.00
Dinsdag 163.00 - 164.00
Dinsdag 164.00 - 165.00
Dinsdag 165.00 - 166.00
Dinsdag 166.00 - 167.00
Dinsdag 167.00 - 168.00
Dinsdag 168.00 - 169.00
Dinsdag 169.00 - 170.00
Dinsdag 170.00 - 171.00
Dinsdag 171.00 - 172.00
Dinsdag 172.00 - 173.00
Dinsdag 173.00 - 174.00
Dinsdag 174.00 - 175.00
Dinsdag 175.00 - 176.00
Dinsdag 176.00 - 177.00
Dinsdag 177.00 - 178.00
Dinsdag 178.00 - 179.00
Dinsdag 179.00 - 180.00
Dinsdag 180.00 - 181.00
Dinsdag 181.00 - 182.00
Dinsdag 182.00 - 183.00
Dinsdag 183.00 - 184.00
Dinsdag 184.00 - 185.00
Dinsdag 185.00 - 186.00
Dinsdag 186.00 - 187.00
Dinsdag 187.00 - 188.00
Dinsdag 188.00 - 189.00
Dinsdag 189.00 - 190.00
Dinsdag 190.00 - 191.00
Dinsdag 191.00 - 192.00
Dinsdag 192.00 - 193.00
Dinsdag 193.00 - 194.00
Dinsdag 194.00 - 195.00
Dinsdag 195.00 - 196.00
Dinsdag 196.00 - 197.00
Dinsdag 197.00 - 198.00
Dinsdag 198.00 - 199.00
Dinsdag 199.00 - 200.00
Dinsdag 200.00 - 201.00
Dinsdag 201.00 - 202.00
Dinsdag 202.00 - 203.00
Dinsdag 203.00 - 204.00
Dinsdag 204.00 - 205.00
Dinsdag 205.00 - 206.00
Dinsdag 206.00 - 207.00
Dinsdag 207.00 - 208.00
Dinsdag 208.00 - 209.00
Dinsdag 209.00 - 210.00
Dinsdag 210.00 - 211.00
Dinsdag 211.00 - 212.00
Dinsdag 212.00 - 213.00
Dinsdag 213.00 - 214.00
Dinsdag 214.00 - 215.00
Dinsdag 215.00 - 216.00
Dinsdag 216.00 - 217.00
Dinsdag 217.00 - 218.00
Dinsdag 218.00 - 219.00
Dinsdag 219.00 - 220.00
Dinsdag 220.00 - 221.00
Dinsdag 221.00 - 222.00
Dinsdag 222.00 - 223.00
Dinsdag 223.00 - 224.00
Dinsdag 224.00 - 225.00
Dinsdag 225.00 - 226.00
Dinsdag 226.00 - 227.00
Dinsdag 227.00 - 228.00
Dinsdag 228.00 - 229.00
Dinsdag 229.00 - 230.00
Dinsdag 230.00 - 231.00
Dinsdag 231.00 - 232.00
Dinsdag 232.00 - 233.00
Dinsdag 233.00 - 234.00
Dinsdag 234.00 - 235.00
Dinsdag 235.00 - 236.00
Dinsdag 236.00 - 237.00
Dinsdag 237.00 - 238.00
Dinsdag 238.00 - 239.00
Dinsdag 239.00 - 240.00
Dinsdag 240.00 - 241.00
Dinsdag 241.00 - 242.00
Dinsdag 242.00 - 243.00
Dinsdag 243.00 - 244.00
Dinsdag 244.00 - 245.00
Dinsdag 245.00 - 246.00
Dinsdag 246.00 - 247.00
Dinsdag 247.00 - 248.00
Dinsdag 248.00 - 249.00
Dinsdag 249.00 - 250.00
Dinsdag 250.00 - 251.00
Dinsdag 251.00 - 252.00
Dinsdag 252.00 - 253.00
Dinsdag 253.00 - 254.00
Dinsdag 254.00 - 255.00
Dinsdag 255.00 - 256.00
Dinsdag 256.00 - 257.00
Dinsdag 257.00 - 258.00
Dinsdag 258.00 - 259.00
Dinsdag 259.00 - 260.00
Dinsdag 260.00 - 261.00
Dinsdag 261.00 - 262.00
Dinsdag 262.00 - 263.00
Dinsdag 263.00 - 264.00
Dinsdag 264.00 - 265.00
Dinsdag 265.00 - 266.00
Dinsdag 266.00 - 267.00
Dinsdag 267.00 - 268.00
Dinsdag 268.00 - 269.00
Dinsdag 269.00 - 270.00
Dinsdag 270.00 - 271.00
Dinsdag 271.00 - 272.00
Dinsdag 272.00 - 273.00
Dinsdag 273.00 - 274.00
Dinsdag 274.00 - 275.00
Dinsdag 275.00 - 276.00
Dinsdag 276.00 - 277.00
Dinsdag 277.00 - 278.00
Dinsdag 278.00 - 279.00
Dinsdag 279.00 - 280.00
Dinsdag 280.00 - 281.00
Dinsdag 281.00 - 282.00
Dinsdag 282.00 - 283.00
Dinsdag 283.00 - 284.00
Dinsdag 284.00 - 285.00
Dinsdag 285.00 - 286.00
Dinsdag 286.00 - 287.00
Dinsdag 287.00 - 288.00
Dinsdag 288.00 - 289.00
Dinsdag 289.00 - 290.00
Dinsdag 290.00 - 291.00
Dinsdag 291.00 - 292.00
Dinsdag 292.00 - 293.00
Dinsdag 293.00 - 294.00
Dinsdag 294.00 - 295.00
Dinsdag 295.00 - 296.00
Dinsdag 296.00 - 297.00
Dinsdag 297.00 - 298.00
Dinsdag 298.00 - 299.00
Dinsdag 299.00 - 300.00
Dinsdag 300.00 - 301.00
Dinsdag 301.00 - 302.00
Dinsdag 302.00 - 303.00
Dinsdag 303.00 - 304.00
Dinsdag 304.00 - 305.00
Dinsdag 305.00 - 306.00
Dinsdag 306.00 - 307.00
Dinsdag 307.00 - 308.00
Dinsdag 308.00 - 309.00
Dinsdag 309.00 - 310.00
Dinsdag 310.00 - 311.00
Dinsdag 311.00 - 312.00
Dinsdag 312.00 - 313.00
Dinsdag 313.00 - 314.00
Dinsdag 314.00 - 315.00
Dinsdag 315.00 - 316.00
Dinsdag 316.00 - 317.00
Dinsdag 317.00 - 318.00
Dinsdag 318.00 - 319.00
Dinsdag 319.00 - 320.00
Dinsdag 320.00 - 321.00
Dinsdag 321.00 - 322.00
Dinsdag 322.00 - 323.00
Dinsdag 323.00 - 324.00
Dinsdag 324.00 - 325.00
Dinsdag 325.00 - 326.00
Dinsdag 326.00 - 327.00
Dinsdag 327.00 - 328.00
Dinsdag 328.00 - 329.00
Dinsdag 329.00 - 330.00
Dinsdag 330.00 - 331.00
Dinsdag 331.00 - 332.00
Dinsdag 332.00 - 333.00
Dinsdag 333.00 - 334.00
Dinsdag 334.00 - 335.00
Dinsdag 335.00 - 336.00
Dinsdag 336.00 - 337.00
Dinsdag 337.00 - 338.00
Dinsdag 338.00 - 339.00
Dinsdag 339.00 - 340.00
Dinsdag 340.00 - 341.00
Dinsdag 341.00 - 342.00
Dinsdag 342.00 - 343.00
Dinsdag 343.00 - 344.00
Dinsdag 344.00 - 345.00
Dinsdag 345.00 - 346.00
Dinsdag 346.00 - 347.00
Dinsdag 347.00 - 348.00
Dinsdag 348.00 - 349.00
Dinsdag 349.00 - 350.00
Dinsdag 350.00 - 351.00
Dinsdag 351.00 - 352.00
Dinsdag 352.00 - 353.00
Dinsdag 353.00 - 354.00
Dinsdag 354.00 - 355.00
Dinsdag 355.00 - 356.00
Dinsdag 356.00 - 357.00
Dinsdag 357.00 - 358.00
Dinsdag 358.00 - 359.00
Dinsdag 359.00 - 360.00
Dinsdag 360.00 - 361.00
Dinsdag 361.00 - 362.00
Dinsdag 362.00 - 363.00
Dinsdag 363.00 - 364.00
Dinsdag 364.00 - 365.00
Dinsdag 365.00 - 366.00
Dinsdag 366.00 - 367.00
Dinsdag 367.00 - 368.00
Dinsdag 368.00 - 369.00
Dinsdag 369.00 - 370.00
Dinsdag 370.00 - 371.00
Dinsdag 371.00 - 372.00
Dinsdag 372.00 - 373.00
Dinsdag 373.00 - 374.00
Dinsdag 374.00 - 375.00
Dinsdag 375.00 - 376.00
Dinsdag 376.00 - 377.00
Dinsdag 377.00 - 378.00
Dinsdag 378.00 - 379.00
Dinsdag 379.00 - 380.00
Dinsdag 380.00 - 381.00
Dinsdag 381.00 - 382.00
Dinsdag 382.00 - 383.00
Dinsdag 383.00 - 384.00
Dinsdag 384.00 - 385.00
Dinsdag 385.00 - 386.00
Dinsdag 386.00 - 387.00
Dinsdag 387.00 - 388.00
Dinsdag 388.00 - 389.00
Dinsdag 389.00 - 390.00
Dinsdag 390.00 - 391.00
Dinsdag 391.00 - 392.00
Dinsdag 392.00 - 393.00
Dinsdag 393.00 - 394.00
Dinsdag 394.00 - 395.00
Dinsdag 395.00 - 396.00
Dinsdag 396.00 - 397.00
Dinsdag 397.00 - 398.00
Dinsdag 398.00 - 399.00
Dinsdag 399.00 - 400.00
Dinsdag 400.00 - 401.00
Dinsdag 401.00 - 402.00
Dinsdag 402.00 - 403.00
Dinsdag 403.00 - 404.00
Dinsdag 404.00 - 405.00
Dinsdag 405.00 - 406.00
Dinsdag 406.00 - 407.00
Dinsdag 407.00 - 408.00
Dinsdag 408.00 - 409.00
Dinsdag 409.00 - 410.00
Dinsdag 410.00 - 411.00
Dinsdag 411.00 - 412.00
Dinsdag 412.00 - 413.00
Dinsdag 413.00 - 414.00
Dinsdag 414.00 - 415.00
Dinsdag 415.00 - 416.00
Dinsdag 416.00 - 417.00
Dinsdag 417.00 - 418.00
Dinsdag 418.00 - 419.00
Dinsdag 419.00 - 420.00
Dinsdag 420.00 - 421.00
Dinsdag 421.00 - 422.00
Dinsdag 422.00 - 423.00
Dinsdag 423.00 - 424.00
Dinsdag 424.00 - 425.00
Dinsdag 425.00 - 426.00
Dinsdag 426.00 - 427.00
Dinsdag 427.00 - 428.00
Dinsdag 428.00 - 429.00
Dinsdag 429.00 - 430.00
Dinsdag 430.00 - 431.00
Dinsdag 431.00 - 432.00
Dinsdag 432.00 - 433.00
Dinsdag 433.00 - 434.00
Dinsdag 434.00 - 435.00
Dinsdag 435.00 - 436.00
Dinsdag 436.00 - 437.00
Dinsdag 437.00 - 438.00
Dinsdag 438.00 - 439.00
Dinsdag 439.00 - 440.00
Dinsdag 440.00 - 441.00
Dinsdag 441.00 - 442.00
Dinsdag 442.00 - 443.00
Dinsdag 443.00 - 444.00
Dinsdag 444.00 - 445.00
Dinsdag 445.00 - 446.00
Dinsdag 446.00 - 447.00
Dinsdag 447.00 - 448.00
Dinsdag 448.00 - 449.00
Dinsdag 449.00 - 450.00
Dinsdag 450.00 - 451.00
Dinsdag 451.00 - 452.00
Dinsdag 452.00 - 453.00
Dinsdag 453.00 - 454.00
Dinsdag 454.00 - 455.00
Dinsdag 455.00 - 456.00
Dinsdag 456.00 - 457.00
Dinsdag 457.00 - 458.00
Dinsdag 458.00 - 459.00
Dinsdag 459.00 - 460.00
Dinsdag 460.00 - 461.00
Dinsdag 461.00 - 462.00
Dinsdag 462.00 - 463.00
Dinsdag 463.00 - 464.00
Dinsdag 464.00 - 465.00
Dinsdag 465.00 - 466.00
Dinsdag 466.00 - 467.00
Dinsdag 467.00 - 468.00
Dinsdag 468.00 - 469.00
Dinsdag 469.00 - 470.00
Dinsdag 470.00 - 471.00
Dinsdag 471.00 - 472.00
Dinsdag 472.00 - 473.00
Dinsdag 473.00 - 474.00
Dinsdag 474.00 - 475.00
Dinsdag 475.00 - 476.00
Dinsdag 476.00 - 477.00
Dinsdag 477.00 - 478.00
Dinsdag 478.00 - 479.00
Dinsdag 479.00 - 480.00
Dinsdag 480.00 - 481.00
Dinsdag 481.00 - 482.00
Dinsdag 482.00 - 483.00
Dinsdag 483.00 - 484.00
Dinsdag 484.00 - 485.00
Dinsdag 485.00 - 486.00
Dinsdag 486.00 - 487.00
Dinsdag 487.00 - 488.00
Dinsdag 488.00 - 489.00
Dinsdag 489.00 - 490.00
Dinsdag 490.00 - 491.00
Dinsdag 491.00 - 492.00
Dinsdag 492.00 - 493.00
Dinsdag 493.00 - 494.00
Dinsdag 494.00 - 495.00
Dinsdag 495.00 - 496.00
Dinsdag 496.00 - 497.00
Dinsdag 497.00 - 498.00
Dinsdag 498.00 - 499.00
Dinsdag 499.00 - 500.00
Dinsdag 500.00 - 501.00
Dinsdag 501.00 - 502.00
Dinsdag 502.00 - 503.00
Dinsdag 503.00 - 504.00
Dinsdag 504.00 - 505.00
Dinsdag 505.00 - 506.00
Dinsdag 506.00 - 507.00
Dinsdag 507.00 - 508.00
Dinsdag 508.00 - 509.00
Dinsdag 509.00 - 510.00
Dinsdag 510.00 - 511.00
Dinsdag 511.00 - 512.00
Dinsdag 512.00 - 513.00
Dinsdag 513.00 - 514.00
Dinsdag 514.00 - 515.00
Dinsdag 515.00 - 516.00
Dinsdag 516.00 - 517.00
Dinsdag 517.00 - 518.00
Dinsdag 518.00 - 519.00
Dinsdag 519.00 - 520.00
Dinsdag 520.00 - 521.00
Dinsdag 521.00 - 522.00
Dinsdag 522.00 - 523.00
Dinsdag 523.00 - 524.00
Dinsdag 524.00 - 525.00
Dinsdag 525.00 - 526.00
Dinsdag 526.00 - 527.00
Dinsdag 527.00 - 528.00
Dinsdag 528.00 - 529.00
Dinsdag 529.00 - 530.00
Dinsdag 530.00 - 531.00
Dinsdag 531.00 - 532.00
Dinsdag 532.00 - 533.00
Dinsdag 533.00 - 534.00
Dinsdag 534.00 - 535.00
Dinsdag 535.00 - 536.00
Dinsdag 536.00 - 537.00
Dinsdag 537.00 - 538.00
Dinsdag 538.00 - 539.00
Dinsdag 539.00 - 540.00
Dinsdag 540.00 - 541.00
Dinsdag 541.00 - 542.00
Dinsdag 542.00 - 543.00
Dinsdag 543.00 - 544.00
Dinsdag 544.00 - 545.00
Dinsdag 545.00 - 546.00
Dinsdag 546.00 - 547.00
Dinsdag 547.00 - 548.00
Dinsdag 548.00 - 549.00
Dinsdag 549.00 - 550.00
Dinsdag 550.00 - 551.00
Dinsdag 551.00 - 552.00
Dinsdag 552.00 - 553.00
Dinsdag 553.00 - 554.00
Dinsdag 554.00 - 555.00
Dinsdag 555.00 - 556.00
Dinsdag 556.00 - 557.00
Dinsdag 557.00 - 558.00
Dinsdag 558.00 - 559.00
Dinsdag 559.00 - 560.00
Dinsdag 560.00 - 561.00
Dinsdag 561.00 - 562.00
Dinsdag 562.00 - 563.00

APOTHEKERS EN CHIRURGIJNS

Geschiedenis van de gezondheidszorg in de 19e eeuw

ARENLAND bestuursontwikkeling door de eeuwen heen, waarbij de nadruk vooral ligt op de 19e eeuw. Een volgend hoofdstuk (het derde, de inleiding meesgelfd) gaat over "ziekte en genezing" en is het omvangrijkste uit het werk. Hierin komen ter sprake de bevolking, de klimaat en gezondheidszorg, de extra, intramurale en openbare gezondheidszorg, het kostenaspect, de volksgeneeskunde en de patiënt.

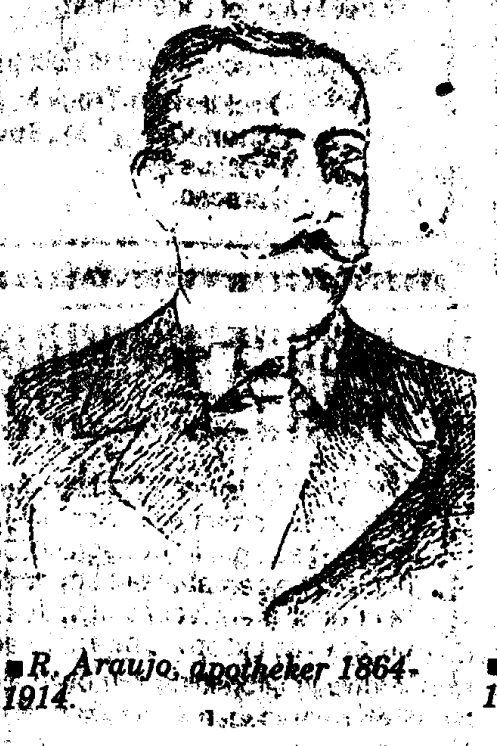
Het vierde en laatste hoofdstuk behandelt de geschiedenis van de farmacie: overheidsbepalingen, de opleiding op het gebied van de farmacie, de apothekers en apotheken op Curaçao, de geneesmiddelenvoorziening, de productie van medicinale grondstoffen en de opkomst van het verkakte geneesmiddel. In een nabeschuiving worden de tijt het onderzoek te trekken conclusies besproken. Samenvattingen werden opgenomen in het Nederlands, Engels, Spaans en Papiamentu.

BIJLAGEN

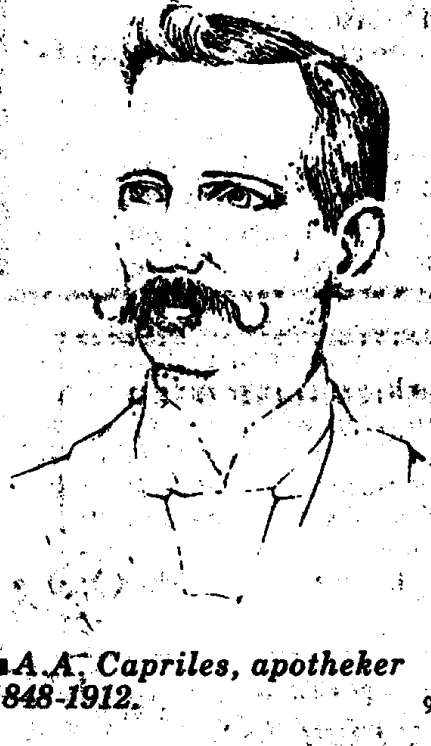
Als bijlagen zijn opgenomen de verschillende wetten en andere bepalingen betreffende diverse aspecten van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

Antillen, behandelt Rutten de bestuursontwikkeling door de eeuwen heen, waarbij de nadruk vooral ligt op de 19e eeuw. Een volgend hoofdstuk (het derde, de inleiding meesgelfd) gaat over "ziekte en genezing" en is het omvangrijkste uit het werk. Hierin komen ter sprake de bevolking, de klimaat en gezondheidszorg, de extra, intramurale en openbare gezondheidszorg, het kostenaspect, de volksgeneeskunde en de patiënt.

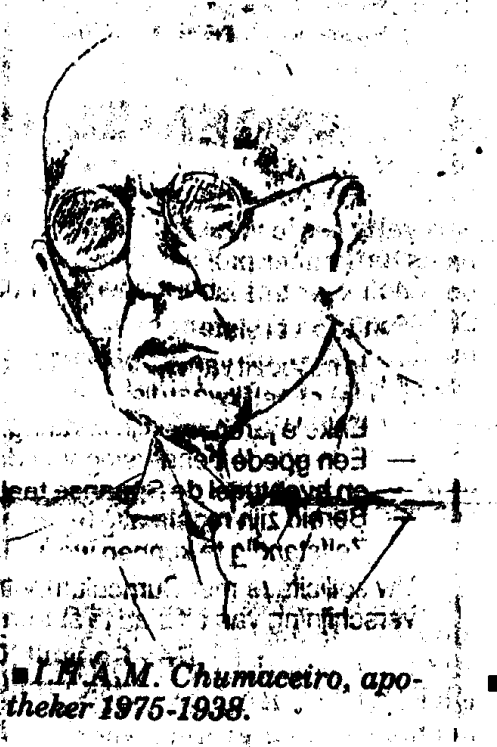
Het vierde en laatste hoofdstuk behandelt de geschiedenis van de farmacie: overheidsbepalingen, de opleiding op het gebied van de farmacie, de apothekers en apotheken op Curaçao, de geneesmiddelenvoorziening, de productie van medicinale grondstoffen en de opkomst van het verkakte geneesmiddel. In een nabeschuiving worden de tijt het onderzoek te trekken conclusies besproken. Samenvattingen werden opgenomen in het Nederlands, Engels, Spaans en Papiamentu.

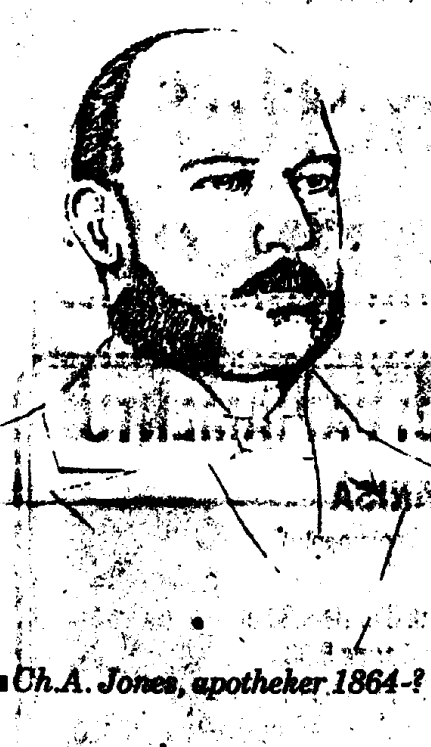
R. Araujo, apotheker 1864-1914

A.A. Capriles, apotheker 1848-1912

J.H.A.M. Chumiceiro, apotheker 1875-1938

Ch.A. Jones, apotheker 1864-?

Apothekers en chirurgijns, gezondheidszorg op de Benedenwindse Eilanden van de Nederlandse Antillen in de negentiende eeuw (Van Gorkum, Assen, 1988) is de titel van het proefschrift waar Dr. A.M.G. Rutten, apotheker, afgelopen donderdag aan de Rijksuniversiteit te Leiden bij prof. dr. H.A. Bosman-Jelgersma, hoogleraar geschiedenis van de farmacie, op promoveerde. Dr. Rutten, die gehuwd is met de Curaçaose Marie Louise Cornen, is van 1986 tot 1988 als apotheker werkzaam geweest op Curaçao. Hij publiceerde eerder *Leven en muziekwerken van de dichter-musicus J.S. Gesteira* (Van Gorkum, Assen, 1983, ISBN 90-233-2037-7).

met de volksgeneeskunde in de Antillen zou er goed aan doen kennis te nemen van Rutten's werk. Alhoewel de nadruk wordt gelegd op de farmacie, steedt Rutten veel aandacht aan alle andere vlakken van de volksgeneeskunde, inclusief het ziekenhuiswezen, de militaire gezondheidszorg, de volksgeneeskunde, artsen, tandartsen en vroedvrouwen.

Maar niet alleen op het gebied van de volksgeneeskunde heeft Rutten nieuw te melden. Ook de muziek komt ter sprake. De tiende stelling bij het proefschrift luidt: "Gezien de overeenkomst van de melodie van het Curaçaose volkslied 'Nos Tera' met die van het zeventiende eeuwse zeemanslied 'Gy wispeltuygh' maect een nieuw lied van Mafacke in Oost-Indiën", is het onwaarschijnlijk dat Fr. M. Canclides Nodwens (1863-1938) de componist is van 'Nos Tera'.

Wim Rutgers in zijn Het nalde hoofdstuk van de Antilliaanse literatuur naar verwijst. Hier en daar heeft Rutten misschien wat al te snel conclusies. Of de naam Boelbaai met "bula bai" te maken heeft, valt bijv. te betwijfelen, alsook het gegeven dat bij de bouw van een huis de nijkamer ruim genoeg werd gebouwd om er overleden in op te baren. Dit laatste is eerder een bijkomstigheid dan een volkomen uitgangspunt; het is immers dezelfde sala die ook voor toch wel vaker voortkomende feesten werd gebruikt.

KIKKERS

Op een paar plaatsen gebruikt Rutten gegevens uit de 20ste eeuw, die niet van toepassing zijn op de 19e. Zo is het onmogelijk dat in de 19e eeuw op Curaçao kikkers gebruikt werden als volksgeneeskunde; het dierje werd pas omstreeks 1910 op Curaçao ingevoerd. Hetzelfde geldt voor het gebruik van wienok in de culas rond Jose Gregorio Hernandez, een cultus die pas na de dood van deze arts in 1919 op gang is gekomen.

En in de 19e eeuw was "pau" (om te zeggen te piken) en dat is naar de auteur van *Apothekers en chirurgijns* toe te rekenen ook niet fair. Hij heeft de langstallende lezer, dat deze nu

KRITIEK

Zonder twielf te willen doen, moet het openbaar worden dat er hier en daar ook wel kritiek te aan te merken valt. Het is een beetje jammer dat de enorme hoeveelheid archiefstukken die Rutten heeft verzameld, niet op een overzichtelijke wijze over het boek zijn gezien, dat zijn gegevens

Een ieder die te maken heeft met de volksgeneeskunde in de Antillen zou er goed aan doen kennis te nemen van Rutten's werk...

Rutten, zelf apotheker, te zich bij zijn onderzoek eerste instantie op de geschiedenis van de farmacie in de negentiende eeuw. Omdat ontwikkelingen binnen de farmacie zich moeilijk los van de volksgeneeskunde laten beschouwen, heeft hij uiterlijk gekozen voor een alomtegenwoordig, zij het dat apothekergebeuren niet bleef in het werk.

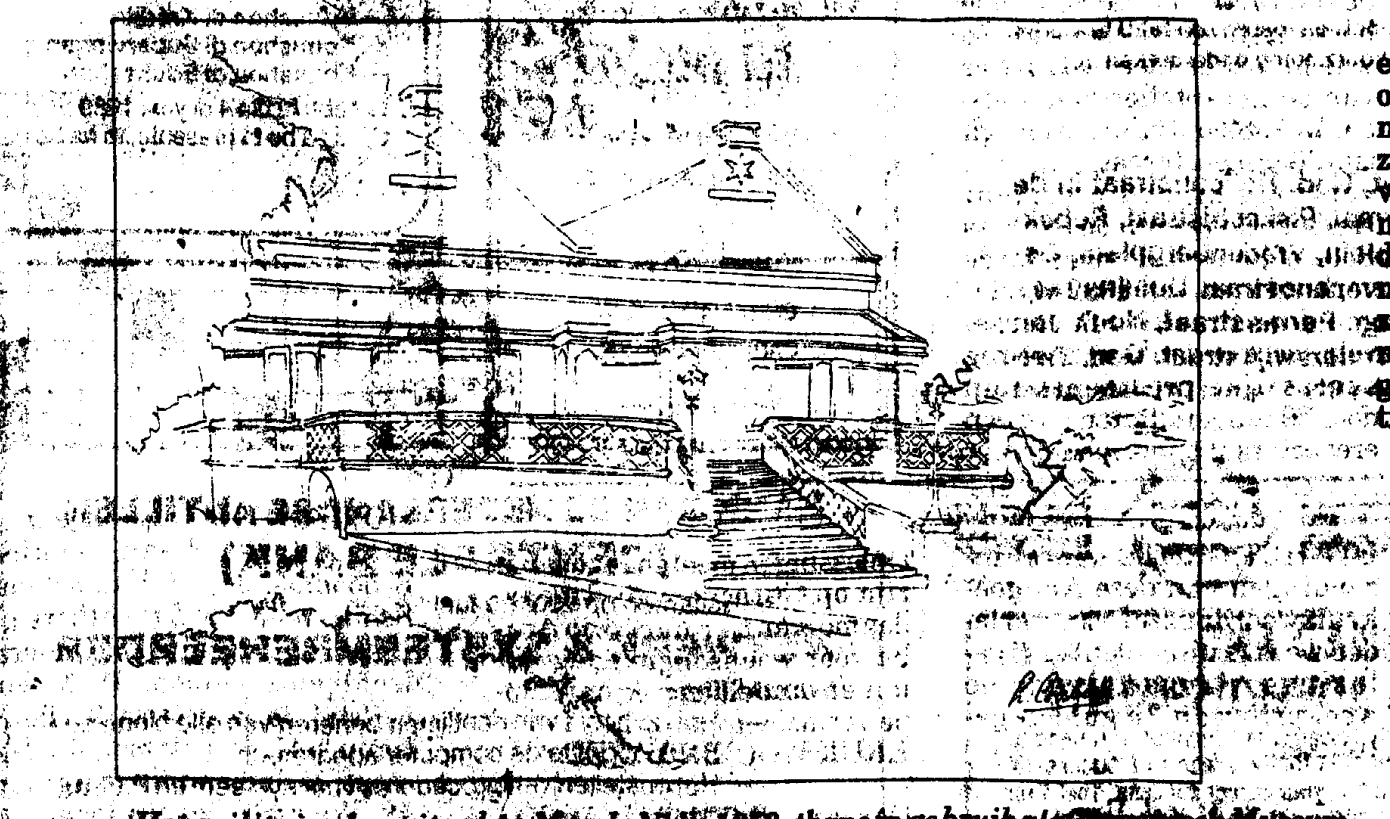
Het opzet van zijn studie is de Rutten als belangrijkste vragen, waar een antwoord op gegeven moest worden.

Hoe werden gezondheidszorg en farmacie in de 19e eeuw op Curaçao georganiseerd?

Welke voorzieningen waren in het gebied aanwezig?

Waar waren de apotheken? Hoe werden de apotheken georganiseerd? Hoe werden de apotheken georganiseerd?

De vragen komen in een overzichtelijke en doorlopende beschrijving van de geschiedenis van de farmacie op Curaçao.

Het militaire hospitaal te Mando Nabo 1863, thans in gebruik als Geneeskundig Museum

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

BEKENDMAKING

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

BEKENDMAKING

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

BEKENDMAKING

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

BEKENDMAKING

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

BEKENDMAKING

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

BEKENDMAKING

De wetgeving uit de vorige eeuw heeft in principe al die onderwerpen, waar de moderne wetgeving zich op richt, bezighoudt al en de organisatie van gezondheidszorg, naamlijken van apothekers, artsen en anderen (inclusief wat genealogische gegevens), alsook een uitgebreide literatuurlijst en een register van personen. Een ruim aantal afbeeldingen van

Vader en moeder scheiden: wat gebeurt er met de kinderen?

EEN KWART van de Nederlandse stiefgezinnen verkeert in de problemen. Dat betekent dat leden van ruim vijftigduizend gezinnen, waarin een stiefvader of -moeder mede de zorg draagt voor de kinderen uit een eerder huwelijk, bij hulpverleners te rade gaan. In die families zijn er onderlinge botsingen tussen de kinderen en hun natuurlijke of stiefouders.

Het aantal stiefgezinnen in Nederland, nu ruim honderdduizend, zal in de komende jaren verdrievoudigen en het aantal stiefkinderen zal dan circa een half miljoen zijn.

Op de problemen in die dan omvangrijke groep moeten hulpverlenings- instanties in Nederland, zoals de RIAGG-bureaus, zich ernstig gaan bezinnen, zo blijkt uit een rapport.

Een aantal onderzoekers van de faculteit sociale wetenschappen van de Rijksuniversiteit van Utrecht heeft zich de afgelopen tijd in het stiefgezin verdiept en de bevindingen vastgelegd in het boek 'Stiefgezinnen: gewoon of anders?'. 'Stiefgezinnen zijn in onze samenleving nog altijd d in de minderheid', aldus de leider van het onderzoek, dr. Ed Spruijt, 'Bovendien wordt er in onze samenleving altijd bedenke-

lijk naar stiefgezinnen gekeken. Een gezin behoort een gewoon gezin te zijn: een vader, een moeder en een paar kinderen. Stiefgezinnen kunnen en mogen eigenlijk niet goed gaan.'

VREEMDE

Spruijt: "Echtscheiding is geaccepteerd, maar bij de vorming van een stiefgezin komt er een vreemde vader of moeder bij. In 92 procent van de gevallen zijn dat stiefvaders omdat bij voogdijtoewijzing de kinderen vrijwel altijd naar de moeder gaan. Nou, zo is de algemene opvatting, zo'n vreemde vader erbij, dat moet dus mislukken.

Wij hebben daarom onderzoek gedaan naar de maatschappelijke tolerantie en acceptatie van het leven in een stiefgezin van invloed is op de positieve en negatieve ervaringen van de le-

den van dat gezin. Het blijkt dat er behoorlijke problemen zijn: van het gegeven dat een kwart van de betrokkenen hulpverlening nodig heeft zijn wij behoorlijk geschrokken". Stiefgezinnen ontstaan als partners in een huwelijk, die samen kinderen hebben, gaan scheiden en, na enige tijd, weer een nieuw huwelijk aangaan. Een van de partners brengt dan kinderen mee, die met een nieuwe (stief)moeder of, meestal -vader te maken krijgen. Dat soort gezinssituaties is de afgelopen decennia nogal toenomen.

VERKLARINGEN

Dr. Spruijt: "De groep, die wij onderzocht hebben zijn dus de gescheidenen. Tot aan de jaren zeventig werd er in Nederland wel gescheiden van echt, maar in niet zo'n rampzalig aantal. Er waren toen jaarlijks een 12.000 echtscheidingen per jaar. Dat is daarna flink gestegen, vanaf 1978 ging het hard; in 1985 was het hoogtepunt: 35.000 echtscheidingen in Nederland. Nu is het weer gedaald naar circa 29.000 per jaar.

Daar zijn wel verklaringen,

voor, de economische teruggang bijvoorbeeld; het is nogal moeilijk om twee huishoudens te vormen uit één geldbron. En er blijkt ook een soort herbezinning plaats te vinden; de trend naar meer individualisering, meer losse relaties, het opkomen voor jezelf, dat maakt weer plaats voor de paarrelaties. Er wordt door jongeren meer getrouwd dan een aantal jaren geleden. En je ziet ook dat de hertrouw-huwelijken behoorlijk stijgen".

Het Utrechtse onderzoeksteam ondervroeg de leden van veertig Nederlandse stiefgezinnen mondeling en voerde bij nog eens 230 een schriftelijke enquête uit. Er kwam geen rooskleurig beeld te voorschijn uit die ondervragingen, vooral niet toen de resultaten van het onderzoek geëxtrapoleerd werden.

Proton-restant stort neer bij grens VS-Canada

MOSKOU — Aan de Amerikaans-Canadese grens zijn delen neergestort van de derde trap van de afgelopen woensdag gelanceerde Sovjetrussische raket Proton.

Dit heeft het officiële Russische persbureau TASS bekend gemaakt onder aanhaling van het Amerikaanse ministerie van Buitenlandse zaken. Tass meldde dat de Proton was gelanceerd vanaf de raketbasis Baikonor in Kazachstan om de drie satellieten Cosmos 2022, 2023 en 2024 in een baan om de aarde te brengen. Bij terugkeer in de dampkring is de raket kennelijk niet volledig verbrand, aldus Tass dat daaraan toevoegde dat inmiddels een onderzoek is begonnen.

De Amerikaanse pater Theodore M. Hesburgh, die sinds 1982 het WERELDRECORD EREDOCTORATEN bezit, neemt een nog grotere voorsprong op de concurrentie. Hij krijgt deze maand vier eredotoren, waarmee hij zijn totaal op 118 brengt. Hesburgh (71), lid van de religieuze congregatie van het H. kruis, was van 1952 tot 1987 hoofd van de universiteit in Notre Dame in de staat Indiana. Hij heeft vele bestuursfuncties vervuld. Zo was hij onder meer voorzitter van de Rockefeller Foundation. In 1982 ontving Hesburgh zijn 90e eredotoraat. Daarmee verdrong hij oud-president Herbert Hoover uit de Guinness Book of Records. Hoover, bij de verkiezingen van 1932 verslagen door Franklin D. Roosevelt, werd ondanks zijn weinig succesrijke presidentschap door 89 universiteiten met een eredotoraat onderscheiden.

UIT HET GROTE aantal inzendingen van deze Amigoe-kruiswoordpuzzel van verleden week is uiteindelijk als gelukkige winnaar(es) van de wekprijs van 25 gulden getrokken:

W.L.M.v.d. Burg
Toricellist, 19
Oranjestad, Aruba

De winnaar(es) kan zijn/haar prijs na identificatie afhalen op het kantoor van de Amigoe Aruba Nassaustraat 110 (tot 15.00 uur 's middags).

HORIZONTAAL: 1. Menens; 6. Mol; 8. Altaar; 13. Akelei; 15. Ijsbeer; 17. Lot; 19. Bars; 20. Pact; 21. Kok; 23. D.P.; 24. Au; 25. Ge; 26. Me; 27. Eed; 29. Unie; 31. Rest; 33. Hes; 34. Nerts; 36. Trein; 38. Emelt; 40. Novum; 42. Fit; 43. Arme; 44. Esp; 45. Sap; 47. Olm; 48. Sta; 50. Aar; 51. Dra; 52. Sap; 55. Inn; 57. Ark; 59. Gek; 61. Kleed; 63. Bes; 65. Maart; 67. Feest; 68. Kolos; 70. Staat; 72. Alk; 73. Soos; 75. Plat; 77. Spa; 78. Ti; 79. Op; 80. Os; 81. Pa; 82. Aga; 84. Agio; 86. Foto; 88. Oer; 89. Letsel; 91. Apepak; 93. Limiet; 94. Men; 95. Rafels.

VERTIKAAL: 1. Melden; 2. Nat; 3. E.k.; 4. Neb; 5. Slaan; 6. Mis; 7. Lijp; 8. Abces; 9. Let; 10. Te; 11. Ark; 12. Rekest; 14. Eruit; 16. Sagen; 18. Opeens; 22. Omelet; 28. Drop; 29. Usus; 30. Erf; 31. Rit; 32. Term; 33. Hees; 35. T.V.; 37. Eik; 39. Mm; 41. Maand; 43. Alarm; 44. Eis; 46. Pan; 47. Ora; 49. Aak; 53. Akelig; 54. Plek; 55. Iets; 56. Vel; 58. Kast; 59. Gras; 60. Etappe; 62. Es; 63. Bos; 64. Sop; 66. At; 67. Fataal; 68. Kopie; 69. Sloop; 71. Taarts; 74. Oogst; 76. Aster; 83. Alm; 84. Ate; 85. Olm; 86. Fan; 87. Opa; 88. Oke; 90. Ei; 92. Af.

KIESKEURIG

Bedrijfskader

AAN DE Hogeschool Eindhoven, afdeling Technisch en Laboratorium-onderwijs, wordt sinds enkele jaren een opleiding verzorgd onder de naam BKA- Bedrijfskader. In tegenstelling tot andere Hogere Beroepsopleidingen duurt deze cursus twee jaar. Het is een brede en praktijkgerichte opleiding. Er zijn twee richtingen die je kunt volgen:

— de commercieel-administratieve richting (CA),
— de technisch-organisatorische richting (TO).

Voordat je aan de studie begint moet je een keuze gemaakt hebben voor een van beide richtingen. Ditmaal wil ik aandacht besteden aan de CA-richting.

COMMERCEEL-ADMINISTRATIEVE RICHTING

Als CA-er kom je veelal terecht in de dienstensector van een bedrijf. Met name bij afdelingen als Inkoop, Verkoop en Administratie.

Met het behalen van je diploma heb je geen specialistische studie achter de rug. Dat is de kracht van deze opleiding. Je bent op de hoogte van een groot aantal bedrijfsmatige zaken waardoor je bij veel bedrijven ingezet kan worden. Dat geldt zowel voor de CA- als de TO-richting.

Tot nu toe vonden de afgestudeerden van deze studie vrijwel meteen werk. De praktijkgerichtheid van de opleiding geeft de mogelijkheid je snel in te werken en na een aantal jaren door te stoten naar een leidinggevende positie binnen het bedrijf. Veel afgestudeerden komen terecht in de automatiserings-branches of de banksector. Een aantal begint met een eigen zaak of adviesbureau.

Andere voorbeelden zijn medewerker van de Interne Controledienst, assistent bedrijfsleider, manager in de Horeca, personeels-functionaris, enz. Met deze opleiding ben je voor veel bedrijven interessant omdat je over veel bedrijfsproblemen kunt meekijken en op veel gebieden inzetbaar bent.

Tenslotte kun je met deze opleiding verder studeren. De vakken die onderwezen worden. Dat zijn o.a. recht, bedrijfseconomie en bedrijfs-administratie, marketing, wiskunde en statistiek, sociologie/psychologie, Nederlands, Engels en Spaans en lichamelijke vorming en sport.

Bij het volgen van deze studierichting moet je er terdege rekening mee houden dat het programma zeer zwaar is. Naast de vele lessen wordt er van je verwacht dat je in je eigen tijd de studietoelichting en werkt aan opdrachten en projecten voor verschillende vakken.

Daar staat dan wel tegenover dat studenten zeer veel inspraak en mogelijkheden hebben bij de vaststelling van het studierichtings-beleid. De studiekosten voor het eerste jaar bedragen ongeveer 3000,-. Net als voor andere studierichtingen kom je in aanmerking voor studiefinanciering.

Wil je meer over deze studie weten neem dan contact op met: Onderwijsinformatie-centrum Hogeschool Eindhoven, Postbus 347 5600 AH Eindhoven.

P. CASIMIR

Leerconsulent Candelaria Curaçaoënaar actief in Haagse werkwinkel

REGENTES/VALKENBOS — Proberen werkloze mensen weer op de rails te krijgen. Zo omschrijft werkgelegenheids-consulent Jeanette Bekker de taak van de Werk & Scholingswinkel voor Regentes/Valkenbos, Den Haag. Omvang is de feestelijke opening, maar de werkzaamheden zijn al begonnen.

"In het motiveren en op het spoor zetten van mensen gaat veel tijd zitten", zegt Jeanette Bekker, een van de drie medewerkers van de winkel. "Wij zijn een voorportaal voor de andere instellingen in de stad. We geven intensieve begeleiding, maar daardoor is het niet makkelijk om onze score vast te stellen".

De werkwinkels voor werk en scholing zijn het sluitstuk van de Haagse maatregelen om de langdurige werkloosheid aan te pakken. Voor de hele stad is er bureau Werkraad, een samenwerkings-verband van de sociale dienst en het arbeidsbureau, maar voor sommige werklozen blijkt het moeilijk om daarvan gebruik te maken.

In Laakkwartier-Noord is op initiatief van buurtbewoners enige tijd geëxperimenteerd met een werkgerichte aanpak van de werkloosheid. Dat bleek de moeite waard, en daarom heeft het gemeentebestuur besloten ook andere achterstandswijken een werkwinkel te geven.

ERVARING

De medewerkers van de winkel voor Regentes/Valkenbos zijn van verschillende herkomst: Jeanette Bekker studeerde maatschappelijk werk en was zes jaar lang een van de eigenaren van café De Plak.

Haar assistent Helga Levant volgt de middelbare beroeps-opleiding sociale dienstverlening en werkte eerder bij het opbouwwerk in de Schilderswijk.

Leer-consulent Efrén Candelaria is een onderwijzer uit Curaçao, werkte jarenlang in een opvangproject voor uitvallers uit het voortgezet onderwijs en studeert nu aan de avond-heao.

KLOOF

Bij langdurige werkloosheid, zo blijkt steeds weer

De medewerkers van de Werk & Scholingswinkel voor Regentes/Valkenbos. Van links naar rechts Efrén Candelaria, Jeanette Bekker en Helga Levant.

uit onderzoek, neemt de motivatie snel af om iets aan de positieverbetering te doen. Voor etnische minderheden is de opleiding vaak een probleem; bovendien blijkt dat na de basiseducatie het beroepsonderwijs nog steeds moeilijk bereikbaar is. Leerconsulent Efrén Candelaria richt zijn speciale aandacht op het overbruggen van deze kloof. "Er zijn een heleboel onderwijsvoorzieningen, mijn taak is die voor de bewoners te ordenen".

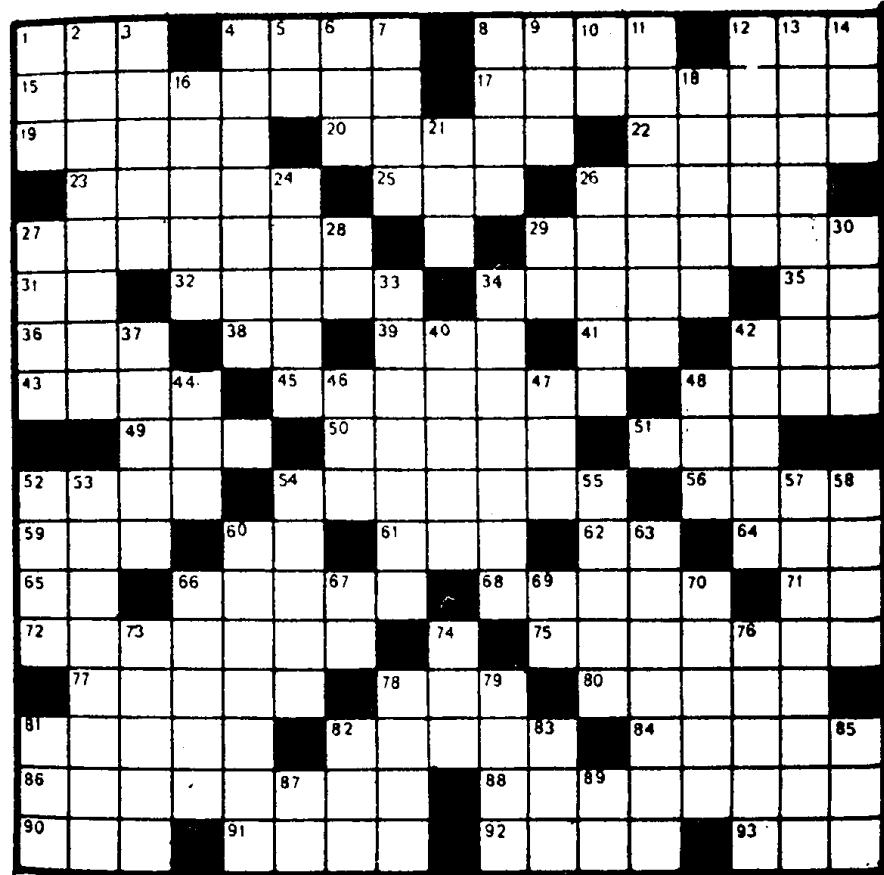
Eigen projecten en vacatures binnen de wijk zijn de punten waar de drie de komende tijd eveneens aandacht aan willen geven. De voorbereidingen richten zich op projecten voor migranten-vrouwen, wijkonderhoud en de bouw. Jeanette

te Bekker heeft bovendien contact gelegd met de winkeliers-vereniging, in de hoop dat ondernemers vacatures beschikbaar stellen aan werkloze buurtbewoners.

"Werk garanderen kunnen wij nooit, maar we kunnen wel de kans vergroten. Er zijn hier vierduizend geregistreerde werklozen. Veel van hen zijn snel uit hun evenwicht. Door de gesprekken hier kunnen we daar verbetering in brengen".

Die verandering moeten de werkzoekenden niet te snel verwachten, zegt Efrén Candelaria: "Door de druk van de sociale omstandigheden willen ze snel resultaat. Maar een achterstand van jaren is moeilijk in drie maanden in te halen".

KRUISWOORD-PUZZEL

HORIZONTAAL: 1. Jongensnaam; 4. Lichaamsdeel; 8. Mening; 12. Hoofd van een klooster; 15. Steekwapen; 17. Schoonmaken; 19. Van het genoemde; 20. Kortschrift; 22. Schitterend; 23. Vruchtbare plaatsen; 25. Watervogel; 26. Plaats in Limburg; 27. Onderzoekend waarnemen; 29. Beleeftheids- betoon; 31. Muzieknoet; 32. Lijn; 34. Harde delfstof; 35. Boksterm; 36. Bouwland; 38. Neon; 39. Bijbelse figuur; 41. Voorzetsel; 42. Sleepnet; 43. Gasvormig element; 45. Iemand die veel gevaren heeft; 48. Schaapkaamelaar; 49. Weg; 50. Schuin lopen; 51. Afsluiting; 52. Vlek; 54. Gletsjerpui; 56. Stad in Japan; 59. Voorzetsel; 60. Insect; 61. Een zekere; 62. Reeds; 64. Wig; 65. Landbouwwerktuig; 66. Stad in Frankrijk; 68. Uitnodigen; 71. Gewichtseenheid; 72. Strooibijl; 75. Dubbel huwelijk; 77. Sprook esfiguren; 78. Bijbelse figuur; 80. Gissen; 81. Vruchten; 82. Keet; 84. Eiland van de Nw. Hibriden; 86. Granulieren; 88. Tak van Sport; 90. Verbond van Nederlandse Ondernemingen; 91. Aantekening; 92. Bederfwerende verfstof; 93. Plaats in de N.O. polder.

VERTIKAAL: 1. Noorse god; 2. Giftig verdovingsmiddel; 3. Rustbank; 4. Wegnemen; 5. Bekend filmfiguurtje; 6. Kunstwerk; 7. Schriftelijke mededeling; 8. Blijk van erkenbaarheid; 9. Vliegende schotel; 10. Nederlandse Spoorwegen; 11. Heidevogel; 12. Geschieden; 13. Plaats op de Veluwe; 14. Trotyl; 16. Energiestroom; 18. Soort plant; 21. Ieder; 24. Woestijn in Israël; 26. Vervoermiddel; 27. Voorteken; 28. Neon; 29. Greenwich-tijd; 30. Meisjesnaam; 33. Verschaffen; 34. Demonische wezens; 37. Metaal; 40. Plaats in het Gooi; 42. Zaadpluis; 44. Vochtig; 46. Ik; 47. Een zekere; 48. Stuk haar; 52. Speelgoed; 53. Geluidstrechter; 54. Uit de weg gaan; 55. Voetpunt tegenover het zenit; 57. Liefhebben; 58. Landbouwwerktuig; 60. Verpanden; 63. Testamentaire beschikkingen; 66. Stemming; 67. Astatium; 69. Rivier in Siberië; 70. Voegwoord; 73. Ondergrondse; 74. Soort papagaai; 76. Rode verfstof; 78. Koordje van een kaars; 79. Ind. gewoonterecht; 81. Nederlands Katholiek Vakverbond; 82. Jongensnaam; 83. Bevel; 85. Grote bijl; 87. Soort onderwijs; 89. Bergplaats.

STICUSA OPGEHEVEN

'Er is nog niets definitiefs beslist'

Overleg daarover is gaande".

Wanneer komt er meer duidelijkheid in deze zaken?

"Als de gemengde commissie weer bij elkaar komt zal het streven zijn meer duidelijkheid te krijgen over de taken en over de bestemming van de diverse collecties. Maar het is niet eenvoudig".

En wanneer komt de gemengde commissie weer bij elkaar?

"Dat weet ik niet. De nieuwe leden zijn wel bekend, maar dat moet ik opzoeken".

De heer Maat werkt al vijftien jaar voor de Sticusa en hij heeft in die tijd vier keer een bezoek gebracht aan de Antillen.

Als na de liquidatie uw bemoeienissen met de Sticusa ten einde komen, wat gaat u dan doen?

"Dat weet ik nog niet".

Hebt u veel banden met de Antillen overgehouden?

"Veel banden en veel plezier. Ik had contacten met instellingen op de Antillen maar ook regelmatig contact met mensen. Wie? So wie so natuurlijk met de Culturele Centra en met de diverse bibliotheken. Door de vele persoonlijke contacten was de werksfeer optimaal. Iedereen is ook gemakkelijk te bereiken waardoor optimaal gewerkt kan worden".

Het zal voor de culturele centra wel moeilijk werken zijn zonder de rugsteun van de Sticusa?

"Dat is al overgenomen in 1975 door de Soeharna en daarvoor zijn in de plaats gekomen de OKSNA en UNOKA. Vertegenwoordigers van de Oksna en de Unoka hebben zitting in de gemengde commissie".

U bent nu bezig met uw laatste werkzaamheden voor de Sticusa, voor de Antillen en Aruba. Hebt u daar geen moeite mee?

"Ook voordat ik effectief in dienst trad van de Sticusa had ik al veel met de Sticusa te doen, maar dan in een ander verband. Ik hoop ook in de toekomst nog veel voor de Antillen en voor Aruba te kunnen doen".

nu eens pratend met patiënten, dan weer achter de piano. Louise Brown en haar zesjarige zusje Nathalie planten een notebom en onthouden een maquette te zijn ere. En onder luid applaus werden 1250 gele ballonnen opgelaten. Een voor elk kind dat via de Bourn Hall Clinic geboren is.

In de grootste tent speelden The Shoeshine Boys heel toepasselijk, 'Yes Sit that's my baby'. Aan een tafeltje voor ons viel een groot glas cola over het stralend witte jurkje van een klein Noors meisje. En naast ons hoorden wij een Engelse dame omstandig uitleggen dat haar ten slotte succesvolle poging om via de behandeling de Bourn Hall Clinic een natuurlijk gezin te krijgen, meer dan 100.000 gulden had gekost.

DE OUDE VILLA in de J.J. Viottastraat in Amsterdam voor veel mensen het eerste contact geweest met de Nederlandse Antillen. In Den Haag staat het Antillienis maar voor Amsterdam en omgeving fungeerde de Sticusa vaak als eerste informatiebron.

Sinds 1 januari is de Sticusa opgeheven en haar taken zijn door verschillende andere instellingen overgenomen. De villa, met de bumperstructuur van Yubi Kirindongo als uitnodiging buiten staat er nog alsof er niets veranderd is. Ook binnen blijkt niet veel veranderd. Het archief, de schilderijen, de boeken, alles is nog te bekijken.

Helaas kwam mijn bezoek wel ongelegen, omdat er die dag een pand in de J.J. Viottastraat staat te koop. De pand is in mijn bedriegt, alles lijkt wel hetzelfde, maar de afwikkeling is wel bezig. Ook het meeste personeel is weg. Op de begane grond zitten nog twee dames die de gasten ontvangen. Maar boven is alleen de heer H.J. Maat nog over, het hoofd Algemene Zaken. Hij verzorgt samen met de vereffenaar, mr. M. Flesseman de afwikkeling van de Stichting in liquidatie. Tussen de laden kasten vol krantenknipsels en omringd door schilderijen van J. Anemaet, Nola Haterman, K. de Windt en Kirindongo, b.v. vertelde hij het één en ander over deze laatste loodjes.

— door Nel Casimiri —

De Sticusa zou eerst voortstaan in een andere vorm, maar achteraf heeft men daarop afgezien en wordt er toch liquidatie. De taken die nog uitgevoerd moeten worden gebieden door de gemengde commissie. In 1987 is er een overeenkomst gesloten waarvoor een gemengde commissie in het leven is geroepen. Die bestaat uit vertegenwoordigers van Nederland, van de Nederlandse Antillen en van Aruba, maar ieder drie personen. Zij zullen de uitvoering van de culturele samenwerking verzorgen. Het komen daartoe periodiek bij elkaar om te bespreken hoe de taken die voor de culturele samenwerking ter beschikking worden gesteld, aangewend kunnen worden".

Wat gebeurt er in die gemengde commissie vaste vertegenwoordigers of is de samenstelling wisselend?

"De voorzitter van de Nederlandse sectie is de directeur voor Nederlands Antilliaanse en Arubaanse Zaken, verder een vertegenwoordiger van de VVC en een vertegenwoordiger van O en W. Van Curaçao is een van de drie de Gedeputeerde van Cultuur toen, Angel Klabach en van Aruba o.a. minister Croes".

Wat gebeurt er met al het materiaal en de know how die hier verzameld werd?

"Het bureau van de Sticusa definitief opgeheven. De taken worden overgenomen door het kabinet. De gemengde commissie neemt beslissingen over de activa, dus over de diverse

collecties. Naaraanleiding van die beslissingen worden ze overgedragen. Wij zijn druk doende. Er is een eerste aanzet, maar er is niets definitief beslist".

Hebt u al een idee wat er met de collecties gaat gebeuren? U hebt contact gehad met o.a. het Centraal Historisch Archief en met de Openbare Bibliotheek op Curaçao. Die zouden blij zijn met deze collecties.

"Het is zeer gecompliceerd. In onze bibliotheek bevinden zich Antilliaanse, Arubaanse, Surinaamse werken en algemeen Caribische werken. Het is een compact geheel, dat gebied. Het is moeilijk te zeggen:

'Alle facetten van ons werk moeten opnieuw worden doorgelicht...'

dit boek is typisch Antilliaans, dit is Arubaans en dit is Caribisch. Wij willen graag dat deze bibliotheek blijft voortbestaan en in zijn geheel bij elkaar blijft. Wij hebben hem aangeboden aan de bibliotheek van Den Haag onder deze voorwaarde met daarbij de eis dat zij voor constante aanvulling zorgen zodat de bibliotheek up to date blijft".

En hoe zit het met de kunstcollectie?

"Dat is ook moeilijk. Een splitsing in Antilliaans en Arubaans is ook hier een probleem. Er zijn bijvoorbeeld diverse Curaçaose kunstenaars die in Nederland wonen en stukken over Bonaire hebben geschilderd. Moeten die schilderijen nu naar Nederland, naar Curaçao of naar Bonaire?

Het is een met zorg samengestelde collectie waarin werk van alle schilders is opgenomen.

Dat maakt het tot een unieke collectie. Het zou zonde zijn die te versnipperen. Dan wordt het werk van veertig jaar te niet gedaan. Dat is niet de bedoeling van de culturele samenwerking zoals we die nu wilden doen".

Is er al een begin van een oplossing?

"We zijn bezig, maar we zijn er nog niet helemaal uit. We denken dat de collectie in Nederland bijeen kan blijven. Dan zal ze ter beschikking staan van exposities via de gevormde ministerie. In dat geval kan de collectie bijvoorbeeld worden ondergebracht bij de Rijksdienst voor de Beeldende Kunst".

dende Kunst".

Wie neemt de andere taken over?

"Het werkterrein van de Sticusa heeft vele facetten en die moeten allemaal opnieuw doorgelicht worden. Dan moet worden beslist welke taken in de nieuwe opzet uitgevoerd zullen worden. Die taakbepaling geschiedt door de gemengde commissie".

Zit u zelf ook in die commissie?

"Neen".

Wat gebeurt er met de know how van de Sticusa - mensen?

"Het is de bedoeling die te benutten door drie medewerkers over te doen gaan naar het Kabinet van Antilliaanse en Arubaanse Zaken, waardoor de expertise en de continuïteit gewaarborgd zullen worden.

Een baby voor een ton

beeld het echtpaar Muller-Stockl uit Wassenaar intens gelukkig paraderen met hun vierjarige blonde dochterje Helen. De nu 43-jarige Anne Marie Muller-Stockl is viermaal in de kliniek behandeld. De tweede poging was succesvol en daaruit werd Helen geboren.

...de nu tienjarige Louise Brown met op haar schoot Andrew Brown-Macheta, één van de jonste reageerbuis-baby's...

Na de vierde poging heeft Anne Muller-Stockl het opgegeven. "Je moet het allemaal meegemaakt hebben om te begrijpen wat het is om na jaren tevergeefs proberen en eigenlijk al bijna de moed te hebben opgegeven, toch nog je eigen kind te krijgen. Dat is dan inderdaad een wonder waar je eigenlijk al niet meer op had durven rekenen."

Een mevrouw uit Gloucestershire die net Anne Marie Muller-Stockl jaren naar een

kind had uitgekeken, vertelde dat ook zij haar hoop had gevestigd op de kliniek van dr. Patrick Steptoe. Om de aanzienlijke kosten van de behandeling door middel van de reageerbuis-bevruchting die vaak meerdere malen moet worden toegepast, te kunnen betalen heeft zij haar huis moeten verkopen. "Mijn man en ik hadden er niet de minste moeite mee. Een eigen kind heeft voor ons altijd centraal gestaan", sprak zij lakoniek.

Voor de buitenstaander een wonderlijke gebeurtenis, deze reünie in de tuinen en het park rondom het oude Jacobijnse

landhuis uit 1602, waarin de Bourn Hall Clinic is gevestigd. Al die vertederende 'snoepertjes', op hun mooiste uitgedost natuurlijk voor de onvermijdelijke groepsfoto, samen met hun glunderende ouders. De draaimolens, de poppenkast met Jan Klaassen en Katrijn, de ranja, de koekjes en de thee.

En de slimme dames en heren van de publiciteitsafdeling, af en aan rennend om het de pers zo goed mogelijk naar de zin te maken. "U mag alleen praten, filmen en foto's maken als de mensen dat willen. U mag onder geen beding mensen

lastig vallen die niet geïnterviewd willen worden. Dat zou onze relatie sterk verstoren. Dat kan jammer voor u zijn, want er staan hier in de Bourn Hall Clinic nog veel meer spectaculaire dingen te gebeuren", sprak een van de heren van de kliniek in uiterst vriendelijk Engels.

ONWEZENLIJK

De sfeer had af en toe iets onwezenlijks. De tentjes met de koekjes en de slokjes, met de televisietoestellen waarop telkens oude video-opnamen van de overleden Patrick Steptoe,

Wereldbevolking stijgt weer met recordsnelheid

WASHINGTON — De wereldbevolking kent weer een explosieve groei, nadat er in de jaren zeventig een periode van vertraging van de groei is geweest. Dit heeft een particulier Amerikaans bevolkingsonderzoeksbureau bekendgemaakt.

Volgens het Population Reference Bureau zal halverwege dit jaar de wereldbevolking zijn gestegen tot 5,24 miljard mensen, bijna een kwart miljard meer dan in 1987.

Onderzoekers Carl Haub en Mary Kent zeggen dat de groei van vijf naar zes miljard mensen minder dan tien jaar zal duren, indien de groei in het huidige tempo voortgaat. Elk jaar komen er ongeveer 90 miljoen mensen op de wereld bij.

De bevindingen komen overeen met die in een rapport dat vorige week werd uitgebracht door Nafis Sadik, directeur van het bevolkingsfonds van de Verenigde Naties. Sadik heeft opge-

roepen wereldwijd meer aandacht te besteden aan gezinsplanning en aan onderwijs en aan werkgelegenheidsprogramma's voor vrouwen.

Jaarlijks publiceert het onderzoeksbureau van Kent en Haub een overzicht van de opbouw van de wereldbevolking op posterformaat. De beide demografen signaleren tendensen en leveren hun deskundig commentaar op de cijfers. "Zelfs als we willen uitkomen op een stabiele wereldbevolking van 10 miljard, het dubbele van het huidige aantal mensen op aarde, dan moet er snel een daling van de geboortenovertaltingen beginnen op te treden", zo signaleren beide onderzoekers.

In sommige landen, zoals China, Thailand en Indonesië, is de bevolkingsgroei het afgelopen jaar minder sterk geweest. In veel andere landen is dat niet of nauwelijks het geval. Alleen als

in de jaren negentig de bevolkingsgroei in veel Afrikaanse en Aziatische landen wordt teruggedrongen, is er een kleine kans dat uiteindelijk de wereldbevolking een stabiel niveau onder de tien miljard zal bereiken, zo menen de beide onderzoekers.

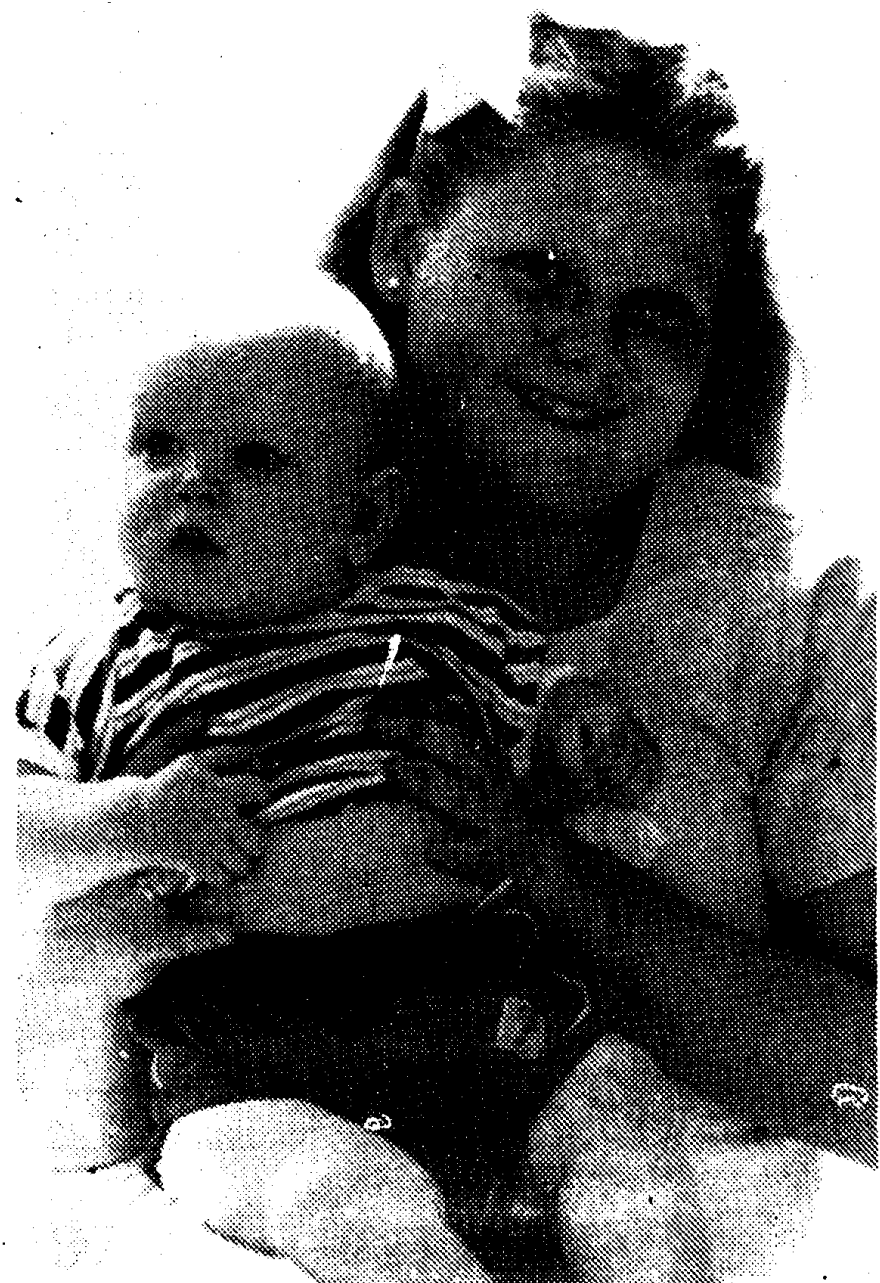
Als de huidige groei zich voortzet, zal de wereldbevolking in het jaar 2000 zijn toegenomen tot 6,3 miljard, tegen 2020 tot 8,3 miljard en zal de wereldbevolking in 39 jaar zijn verdubbeld.

Er zijn grote verschillen tussen ontwikkelde en ontwikkelingslanden. In de ontwikkelde landen wonen nu 1,2 miljard mensen, en het zal 122 jaar duren voor dat aantal is verdubbeld. In de ontwikkelingslanden echter wonen nu al vier miljard mensen, en dat zullen er naar verwachting over 32 jaar acht miljard zijn.

China blijft het land met de meeste inwoners — 1,1 miljard — en zal naar schat-

ting de bevolking in 49 jaar tijd zien verdubbelen. Op de tweede plaats staat India met 835 miljoen inwoners, en dat zal naar schatting in 32 jaar verdubbelen. Ver achter de eerste twee volgt de Sovjet-Unie met 289 miljoen inwoners en een geschatte verdubbelingstijd van 70 jaar. Op de vierde plaats komen de Verenigde Staten met 248 miljoen inwoners, en dat zullen er over naar schatting 98 jaar 496 miljoen zijn.

Vijfde land in bevolkingsgrootte is Indonesië, met 184,6 miljoen inwoners en een geschatte verdubbelingstijd van 35 jaar. Andere landen met meer dan 100 miljoen inwoners en hun geschatte verdubbelingstijd zijn: Brazilië, 147 miljoen inwoners (34 jaar); Japan, 123 miljoen inwoners (141 jaar); Nigeria, 115 miljoen inwoners (24 jaar); Bangladesh, 115 miljoen inwoners (25 jaar); Pakistan, 110 miljoen inwoners (24 jaar).

KENT U haar nog: Louise Brown? In 1978 was zij de eerste reageerbuis-baby en gold haar geboorte als een wonder van de wetenschap.

Nu, elf jaar later, is zij een van naar schatting 10.000 reageerbuis-kinderen; de eerste generatie die is geboren als gevolg van de reageerbuis-bevruchting zoals deze werd ontwikkeld door de Britse doktoren Steptoe en Edwards.

Op een aantal televisieschermen in een tent heeft Louise Brown het gisteren nog eens allemaal kunnen terugzien. Haar sensationele geboorte en ook alle opwindende kritiek in de wereldpers.

Kritiek op en bezorgdheid over de mens uit het reageerbuis zijn gebleven. Maar tegelijk ook het intense geluk en de grote blijdschap en voldoening bij kinderloze echtparen, die dankzij de bevruchtings-techniek toch nog gezin uitbreiding hebben gekregen.

Daarom ook waren er in het voorjaar van Louise Brown zo'n 600 reageerbuis-kinderen teruggekeerd naar de particuliere Bourn Hall Clinic in het fraaie groene landschap van Cambridgeshire, de kliniek die Patrick Steptoe en Robert G. Edwards samen hebben opgezet. De eerste is vorig jaar overleden, maar het werk waarvan hij de grote pionier is geweest wordt onverdroten door Robert Edwards voortgezet. In augustus hoopt de kliniek de mijlpaal van 2000 reageerbuis-kinderen te bereiken. En tegelijk de bevestiging als niet alleen 's werelds grootste maar ook meest succesvolle centrum voor de behandeling van menselijke onvruchtbaarheid.

Deze boodschap was natuurlijk gekoppeld aan de feestelijke samenkomst van de voorbije reageerbuis-baby's en hun gelukkige ouders. Want de Bourn Hall Clinic is natuurlijk 'big business' en trekt uit alle delen van de wereld belangstelling. Uit Amerika, Afrika, het Verre Oosten en uiteraard ook uit Europa.

Op het grote tuinfeest rond de kliniek zagen wij bijvoor-

Kinderbijbel in Papiamentu

Wie de kerkgeschiedenis kent, weet dat er bijbels zijn en bels. Totale geloofsgemeenschappen zijn ontstaan en op beurt weer gespleten doordat men viel over theologische uitleg over de letter van de tekst. De vraag of de slang het paradijs wel of niet gesproken heeft, de discussie over apocriefe boeken, het dispuut over de leer van de uitvering. En zulks over de hoofden heen van kinderen. Theologische geschillen zeggen hun weinig. Een kinderbijbel is ook een bijbel apart.

In het Papiamentu zijn er nog niet zoveel verschenen. Tot heden drie voor zover Laurina Leshommes en dominee Joop Schreuder weten. Deze dagen presenteren zij de kinderbijbel in de landstaal. Een vertaling van de heilige vertellingen van Rob van den Berg die enkele jaren geleden wekelijks via radio Hoyer 1 in het Nederlands verscheen.

Een kort interview over onder andere de bespreking van vraag van het lijden, menselijke seksualiteit in de kinderbijbel en het verschil tussen sprookjes en bijbelverhalen.

door JOEL LABADIE

mentaan for di Beibel heet bundel met 118 verhalen van Rob van den Berg. Van 1983 tot 1986 was deze dominee op Curaçao, tusschen door de Gereformeerde Kerken Vrijgemaakt. Elke dag morgen konden kinderen naar zijn verhalen luisteren via de radio. Van den Berg maakte de tekstvellen waar hij voorlas en stelde ze beschikbaar voor bewerking en vertaling in het Papiamentu.

Inmiddels het onderwijs in Nederland weer ingedoken, op didactisch gebied adviseerde hij de vertalers op Curaçao.

Onder andere de dominees Joop Schreuder en Laurina Leshommes hielden zich bezig met de vertaling. Spel, kwesies en theologische termen kwamen daarbij om de hoek kijken. Verscheidene termen werden dan ook omgedraaid. Ze grepen de vertalers terug naar de namen en de spellingslijsten van bijbelse termen, die Oudtestamentisch hanteert.

Om op zeker te spelen zijn vertaling vertaalde verhalen verspreid onder leraren om te zien of het verhaal over zou komen bij de toehoorders.

Laurina Leshommes en Joop Schreuder, elkaar aanvullend, begonnen in 1987 met de vertaling. Zij kunnen gelezen worden en vanaf 1988 jaar kunnen zij zelf het lezen. Maar we hebben er niet op de omslag vermeld het om een kinderbijbel. Het heet gewoon 'Verhalen uit de bijbel'. Het boek kan het ook een goede introductie vormen voor mensen die de bijbel in volwassenentaal moeilijk te begrijpen vinden.

Kinderbijbel is om een tweedeband van belang. Het Oude Testament is nog niet in het Papiamentu vertaald. Men kan denken namen van de oude kerkgeschiedenis van het volk door de verhalen te lezen in de kinderbijbel.

Vragen

Een nieuwe boek is ook een nieuw studiebijbel. Aan het van elk verhaal worden vragen gesteld die de lezer moeten beantwoorden met hulp van moeder en vader die wil nog wel eens kijken bij het godsdienstige aspect van de opvoeding.

Doel van de vragen is natuurlijk dat er in gezinsverband gesprekken ontstaan over de boodschap van het verleden. Joop Schreuder: "Maar de bedoeling is dat er in gezinsverband gesprekken ontstaan over de boodschap van het verleden."

"Ze wil haar man de oren afsnijden, dat is zo'n typische uitdrukking in het Papiamentu"

die niet meteen die lijn verduidelijken laat men meestal weg. Een kinderbijbel houdt zich ook in dit opzicht niet aan de letter van de gewone bijbel dat

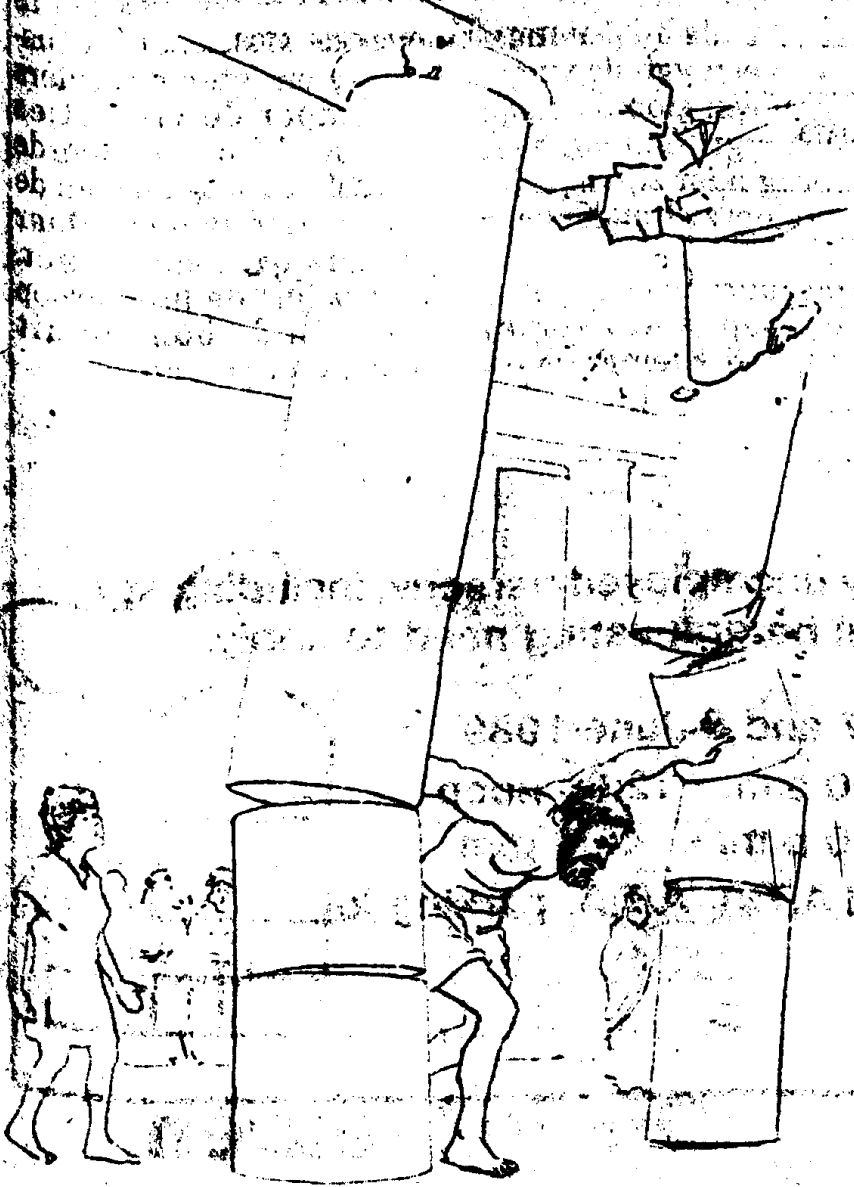
■ Adam en Eva, het begin van het mensverhaal van de bijbel.

ling dat men ontdekt dat er meer waarden in het leven zijn dan de lekkere dingen die je rechtstreeks in je mond stopt."

Tot op heden hebben alleen Iglesia Evangélica, de katholieke kerk (Historianan di Beibel) en Cas di Beibel (Bn Noticia) een Papiamentu-talige kinderbijbel uitgegeven. Overigens werkten Laurina Leshommes en Joop Schreuder ook mee aan de Cas di Beibel-uitgave. De 253 bladzijden van Kuentanan for di Beibel bevatten veel illustraties in kleur en zwart-wit. De in Nederland wonende Johan van Dongen tekende voor de tekeningen.

■ Simson die de pilaren onder het tempeldak wegdrukt.

■ Laurina Leshommes en dominee Joop Schreuder: "De verhalen hangen niet als los zand aan elkaar, maar vormen één lang verhaal: het verhaal van God en de mensen die hij maakte."

"Een kinderbijbel is niet in de eerste plaats bedoeld om aan te geven wat verkeerd en wat goed is, het is in eerste instantie bedoeld om aan te geven dat God de mensen zoekt in de geschiedenis tot op heden en dat hij de mensen een belofte geeft van zegen en van een paradijs."

OPENHARTIG

De bijbel is een boek dat de dingen bij de naam durft te noemen. Menige tiener schrijft als hij in de volwassenenbijbel die hij geleerd wordt te gaan te gebruiken, ontdekt dat er vrij openhartig wordt geschreven over dingen waarvoor hij vroeger leerde dat het 'vies' is om het daarover te hebben. Men leze de gedachten van het Hooglied van (vermoedelijk) koning Salomo. De geschiedschrijvers van het joodse volk schreven over overspel, aanranding en verkrachting. Vaak wordt gedacht dat kinderen dit maar niet moeten weten. Cru gezeid, hoe zit het met een kinderbijbel?

Laurina Leshommes: "Er staat in deze kinderbijbel een verhaal over Potifars vrouw die met Josef naar bed wil, en er is het verhaal van David die Bathseba, de vrouw van een van zijn legeraanvoerders wilde hebben." Schreuder: "Zonder twielen te doen kun je dingen bij de naam noemen. Van Potifars vrouw staat er (ik vertaal nu even) dat ze Josef een knappe man vond waarvan ze de ogen niet af kon houden. Kom bij me slapen, vraagt ze en ze geeft te kennen dat ze haar man de oren af wil snijden. Dat is hier op de Antillen een uitdrukking om aan te geven dat je seksueel wilt plegen. Over Bathseba staat er dat koning David de vrouw van een andere man pakt en er ook nog eens voor zorgt dat die man gedood wordt. Daar zijn we kort in geweest."

KRITIEK

In een artikel dat het fenomeen kinderbijbel onder de loupe nam, kwam onder andere de kritiek naar voren dat de kinderbijbel een storm versimpelde bijbelpoëzie. Van jonge af aan leert men wat mag en wat niet mag en dat als men goed leeft in Gods ogen, het hen ook goed gaat. De slechte, gemeenschappelijke waarden worden daarentegen gestraft. De werkelijkheid is echter dat het de rechtvaardigen niet altijd goed gaat en dat onrechtvaardige mensen met veel kwaad in de zin niet meteen gestraft worden. Het verhaal van Job en de vraag waarom het kwaad goede mensen treft, worden niet behandeld in een kinderbijbel.

De Joop Schreuder: "Daar is iets waars in, maar er zijn ook voorbeelden in een kinderbijbel aan te geven van rechtvaardige mensen die het niet altijd goed gaat, zoals Abraham en Jozef die als slaaf verkocht wordt aan de Egyptenaren. Als hij zijn baas probeert te doen komt hij ook nog eens in de gevangenis terecht. Hieruit kan een kind leren dat het niet altijd goed hoeft te gaan in dit leven als je in God gelooft. Maar je mag weten dat het uiteindelijk toch goed komt, ook al is dat niet binnen de begrenzing van dit leven."

aan elkaar, maar vormen één lang verhaal: het verhaal van God en de mensen die hij maakte."

"Ja en dan is er nog het probleem van Jacob, Lea en Rachel..."

Die formulering suggereert dat het oosters gebruik van meerdere vrouwen trouwen, afgekeurd wordt.

"De bijbel zegt op dat punt niet of het goed is of slecht, maar beschrijft alleen hoe moeilijk het gaat om gehuwd te zijn met twee zussen."

SPROOKJES

De in Nederland wonende pedagoge, publiciste en docente massacommunicatie Inge Oostdijk is afkomstig uit hetzelfde kerkgenootschap als u. Zij heeft ooit gewezen op het gevaar van bijbelverhalen voor kinderen als ze gecombineerd worden met fictieve vertellingen als sprookjes en fabels. Dat terwijl men als kerk er toch vanuit gaat dat de bijbel geen verhalenbundel is maar een historisch betrouwbaar werk. Heeft u daar iets over te zeggen?

Laurina Leshommes: "Inderdaad bestaat de angst dat men zegt: al die verhalen, al die onverklaarbare wonderen

kunnen nooit echt gebeurd zijn. Een kind kan misschien gaan denken dat die bijbelse geschiedenissen ook sprookjes zijn, maar hier komt de taak van de begeleider, de voorlezer naar voren, hij of zij moet wijzen op de feitelijke en historische betrouwbaarheid van de verhalen.

Dominee Schreuder vult aan: "Het hangt denk ik, ook af van de manier waarop je een verhaal voorleest, als sprookje of als geschiedenis. Daar zit verschil in. Bovendien heb je de ruimte om in een verhaal over het volk van de joden aan te geven waar het zich afspeelde. Je beeldt een landschap af en geeft aan: hier was het, daar gebeurde het. We hebben met tekeningen proberen te schetsen hoe de tabernakel (de tent waarin de joden hun erediensten hielden, JH) eruit moest hebben gezien."

"En wat betreft de verhalen over wonderen. Die moet je niet op zichzelf zien. Let op het verrijkingaspect. Het geeft aan dat God boven zijn eigen scheppingsorde uitgaat."

"Tot slot moet men ook beseffen dat de bijbel zelf aangeeft waar het gaat om letterlijke geschiedschrijving of een verhaal of een gelijkenis."

EVALUATIE

Kuentanan for di Beibel is een verzameling bijbelverhalen waar de vertalers goed over nagedacht hebben. De opzet van het boek is eenvoudig, de verhalen zijn kort. Soms te kort, want de ongeveer een pagina lange verhalen zijn te kort voor vóór het slapen gaan. Het beantwoorden van de vragen vult het lengte-tekort aan. De verhalen laten zich makkelijk lezen en zijn rijk aan illustraties voorzien. Het boek dat in een oplage van 2500 verscheen, ligt vanaf maandag in de boekhandel en gaat 25 gulden kosten. Een betaalbare prijs voor een (verlaagd) communiegeschenk wellicht.

Kuentanan for di Beibel, Rob van den Berg, vertaald door Laurina Leshommes, tekeningen van Johan van Dongen, een uitgave van Iglesia Evangélica, Arawakanweg 23, 253 pagina's, met illustraties in kleur en zwart-wit.

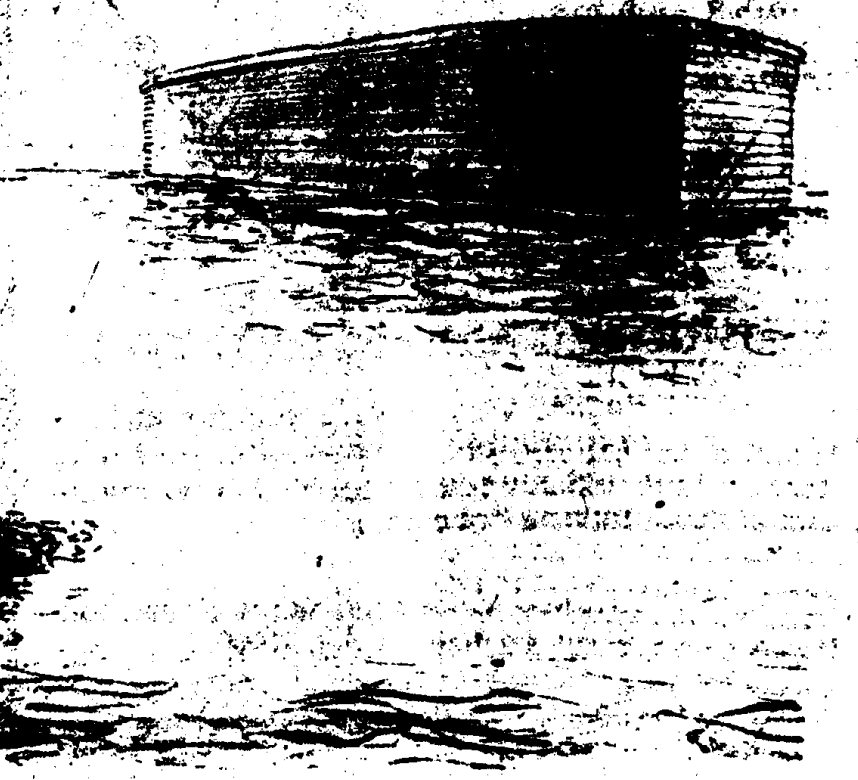
Voor kinderen geen moeilijke literaire genres of zware theologie kost

■ Jonas wordt tijdens een storm door zeeleden in zee gegooid.

...moeder en vader, want die wil nog wel eens ontbreken in de godsdienstige opvoeding."

■ De ark van Noach

SENTRO DEPORTIVO KORSOU
(zwembad)
geopend van 09.00-12.00/14.00-17.00 uur;
dinsdag- en donderdagmorgen gesloten.

BOWLEN
Damacur Bowling Club, Chuchubweg
openingsdagen: maandag t/m donderdag
van 17.00-02.00 uur; vrijdag en zaterdag
van 16.00 uur tot na 02.00 uur; zondag vanaf
13.00 uur.

SCHAAKVERENIGING CURAÇAO
(Rust & Burg)
iedere maandagavond om 20.00 uur ge-
legenheid tot schaken.

SCHAAKVERENIGING JANWE
(Sentro di Bario Janwe)
elke zaterdag van 09.00-13.00 uur
schaakles en -training voor de jeugd vanaf 7
tot 23 jaar.

CURACAO OPEN SURF
Project kamp - Princess Beach Hotel.

BASKETBALL
19.30 uur Sta. Mana vs St. Helena; 21.00
Kodela vs Dragons - Kodela Dome Pater Eu-
wensweg.

BASEBALL (Liga hubenil)
10.00 uur Mils vs Scorpions; 16.00 Con-
Tupo vs Pif Paf - Dñ Nicho Ballpark.

ZONDAG
BASEBALL (Klasse AA)
10.30 uur Groot Kwartier Stars vs Alpha -
S.D.K.

BASEBALL (Liga hubenil)
13.00 uur Nos Strea vs Wild Cats; 16.00 uur
Con-Tupo vs Mils - Dñ Nicho Ballpark.

Antillen vs Virgin Islands

WILLEMSTAD — De Antil-
laanse voetbal-selectie speelt
vanavond de derde kwalifica-
tie wedstrijd in het kader van
het Shell Caribbean Cup voet-
bal-toernooi. In het SDK zal de
selectie van de Britse Virgin Is-
land vanavond de tegenstan-
der zijn van de Antilliaanse se-
lectie.

Onder leiding van Etienne
Sillie zal de Antillen vana-
avond moeten winnen om een
kans te maken op de volgende
ronde.

Tot nu toe heeft lokale selec-
tie één gewonnen partij en één
verloren wedstrijd gespeeld in
dit toernooi. Gewonnen werd
van Martinique en verloren
van St. Vincent.

Op papier moet de Antillia-
anse selectie het karwei kunnen
klaren omdat Martinique in
een eerdere ontmoeting met
ruime cijfers van de Virgin Is-
land heeft gewonnen.

De wedstrijd begint om 20.30
u in het SDK.

NEW YORK — George Fore-
man (41) zal in november in Be-
ijing (Peking) aantreden tegen
wereldkampioen Mike Tyson.
Bill Wheeler, een makelaar in
onroerend goed in Seattle
(Washington), heeft dat vrij-
dag in New York bekend ge-
maakt. Wheeler, die in China
veel zaken doet, verklaarde dat
hij met de autoriteiten tot een
formele overeenstemming was
gekomen over de organisatie
van een titelgevecht in de Chi-
nese hoofdstad.

George Foreman, voormalig
titelhouder in het zwaarge-
wicht (1973 en 1974), won don-
derdag door een technische
knock-out in de derde ronde
van zijn landgenoot Bert Cooper.
Het was de achtste zege
van Foreman na zijn terugkeer
in de ring in 1987. Voor de stal
van Tyson was de overwinning
van Foreman op Cooper aanlei-
ding hem als toekomstig te-
genstander te accepteren.

Voor beide bokkers ligt in Pe-
king een totale gage van ruim
65 miljoen gulden klaar. Ty-
son, wiens scheiding met Robin
Givens donderdag officieel
door de rechtbank werd be-
krachtigd, bokst eerst nog op
21 juli in Atlantic City tegen
Carl 'The Truth' Williams,
voordat hij met Foreman de
strijd aanbindt.

Open Franse tennis- kampioenschappen:

PARIJS — Vrijdag werd
Roland Garros voor het
eerst in het toernooi om de
Open Franse kampio-
enschappen beheerst door
regen. Gedurende zes uur
lagen de groene afdekzeilen
over de vijftien banen van
het complex. Toen de regen
kort na het middaguur
steeds heftiger begon te val-
len waren alleen Steffi Graf
(tegen Nicole Pietrangeli) en
de Amerikaanse Ann
Grossman zeker van hun
plaats bij de laatste zestien
van de vrouwen.

In de vroege avond, toen er
eindelijk weer kon worden ge-
speeld, schakelde de Haitiaan
Ronald Agenor de als zevende
geplaatste Tim Mayotte in de
laatste partij voor de tweede
ronde uit. De 24-jarige Agenor,
eerder dit jaar winnaar van een
Grand Prix toernooi in Athene,
speelde veel beter dan de avond
tevorens toen de partij wegens
de invallende duisternis bij 6-
3, 5-7, 7-5, 3-3 voor Mayotte
werd afgebroken.

De Amerikaanse nummer

■ JAN BOERSMA, finale in
eerste serie net gemist.

Nieuwe baan in IOC

Geesink wordt belangrijk

UTRECHT — Het Neder-
lands IOC-lid Anton Geesink
wordt steeds belangrij-
ker binnen de Olympische
Beweging.

De oud-judokampioen is
door voorzitter Juan Anto-
nio Samaranch benoemd tot
coördinator van de
IOC-leden tijdens de Spelen.
Samaranch gaf daarmee ge-
hoor aan de voordracht van
de Japanner Masaji Kiy-
kawa.

Geesink zal zich in Barce-
lona bezig gaan houden met
de planning van de activitei-
ten van de gedelegeerden,
de controle erop en de dage-
lijkse rapportage aan het
IOC-bestuur.

Tevens wordt de
Utrechtse deschel tussen
het IOC en de vereniging
van Olympische Comité's, de
internationale sportbonden
en dergelijke organisaties.

Veteranen-toernooi Brazilië-Curaçao

WILLEMSTAD — De voet-
balkoorts is deze dagen duid-
lijk te bespeuren. Met het vete-
ranen-toernooi in zicht maakt
Curaçao zich op voor een gran-
dioos spektakel.

Zondag is het dan zo ver. Bra-
zilië en Curaçao zullen het
toernooi openen. Voor de Cura-
çaose veteranen is het een pre-
stige kwestie om de idolen van
het Latijns Amerikaans voet-
bal de loef te kunnen afsteken.

Onder leiding van Wilhelm
Canword zal de Curaçaose ve-
teranen selectie zich meten
met Rivellino en zijn mannen.
Ongetwijfeld zal niemand dit
spektakel willen missen. De
ontmoeting begint om 18.00 u
in het SDK stadion.

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

De Amerikaanse nummer

CURACAO OPEN SURF-KAMPIOENSCHAPPEN

Organisatie en overheid achter 'black list' aan

Thorkil Kristensen leidt na eerste serie in slalom

WILLEMSTAD — Wereldkampioen Robby Naish noch
WK-klassement-aanvoerder Bjoern Dunckerbeck hebben
in de Curaçao Open 1989 de leiding genomen. Het was één
van de Westduitsers die niet op de 'black list' voorkomt,
Thorkil Kristensen, die de eerste serie op zijn naam schreef.
Kristensen sloeg in de laatste twee heats toe. Hij eindigde
als eerste en gaat aan de leiding in het algemeen klassement
voor wat betreft de slalom competitie.

De enige Antilliaanse deelnemer, Jan Boersma, startte
goed met een tweede plaats in zijn eerste heat, maar moest
in de tweede ronde genoeg nemen met een vijfde positie.
Hierdoor werd Boersma uitgeschakeld voor de finale heats
in deze serie.

Met de perikelen rond het al
dan niet meedoen van de Zuid-
afrika-gangers' op de
achtergrond werden de wed-
strijden in de profklasse giste-
ren gestart.

Officieel heet het dat er nog
geen maatregelen genomen
kunnen worden tegen eventue-
le ongewenste deelnemers. De
organisatie en de overheid heb-
ben wel alles in het werk ge-
steld om zo snel mogelijk een of-
ficiële lijst van ongewenste
sporters van de VN in handen
te krijgen.

In hun eerste heats pakte
Bjoern Dunckerbeck en Robby
Naish van meet af aan de kop-
positie. Beide wonnen dan ook
hun eerste twee heats.
Dunckerbeck liet in de eerste
heat de Curaçaoënaar Jan
Boersma achter zich op de
tweede plaats. Niet slecht van
Boersma als men bedenkt dat
hij uitgerekend tegen de WK-
titel-kandidaat deze prestatie
neerzette.

Ook in de volgende heat za-
ten Boersma en Dunckerbeck
in het zelfde veld. Ditmaal

moest Boersma de Westduitsers
Ralph Bachschuster (die wel op
de lijst van Comité Zuidafri-
ka voorkomt), Alex Augera uit
de VS, Tom Ludeck (Australië)
voor laten gaan.

De Amerikaan Robby Naish
had ondertussen een tweede
eerste plaats gehaald en in zijn
veld waren notabene Kristen-
sen en de Westduitsers Bjorn
Schrader (eveneens op de
'blacklist') ingedeeld. Beide
surfers lieten in de finale se-
ries, Naish achter zich.

NET GEMIST

Voor Jan Boersma betekende
dit dat hij de finaleheats niet
miste. Een 17e plaats voor
Boersma en de eerste 16
mochten verder. In de eerste
ronde van de serie-finale lieten
Kristensen, de Australiër Phil
McGain direct de rest van het
veld achter zich. Naish kwam
als derde over de eindstreep,
zijn kans op een eerste posi-
tie in het algemeen klassement
behiel hij wel omdat er nog
een slot-ronde volgde voor de
beste acht.

Dunckerbeck won wel in zijn

veld. Maar na drie eerste plaat-
sen liet de voor Spanje uitko-
mende Zweed uitgerekend in
de laatste heat een steek val-
len. Hij eindigde als derde
achter Kristensen en McGain.
Schrader en de Noor Svein Ras-
mussen kwamen ook vóór
Naish over de finish.

De eerste acht plaatsen wer-
den volgemaakt door achte-
reenvolgens: Tom Ludeck
(Australië) en Anders
Bringdal (Zweden).

Voor Boersma zijn er van-
daag en morgen (course races)
nog kansen maar dan moet hij
wel bij de eersten blijven eindi-
gen en mag er niets meer fout
gaan. Een mindere prestatie
leverde de Nederlander Step-
han van der Berg. Van der Berg
is wat uit vorm, maar zijn pre-
sentatie op Curaçao heeft hem
tot nu toe een 25-ste plaats op-
geleverd en dat is verre van wat
hij gewend is.

Bij de dames profies werd
twee series gesurfed. De eer-
ste kwam op naam van Bjorn
Dunckerbeck, de zus van
Bjoern. Zij liet in de tweede
heat in een directe confronta-
tie met wereld-ranglijst aan-
voester Nathalie Lelievre
(Frankrijk) achter zich, die de
ook genoeg moest nemen
met de tweede positie. De
Nederlandse Martine van Soel-
gen kwam na de eerste serie
een zesde positie te staan.

In de tweede serie sloeg
wereldkampioene Lelievre
hard terug. Twee nummer 6
posities in beide heats.
Dunckerbeck kwam met een
komst op de tweede en zevende
plaats niet verder dan de
zevende positie in deze serie.
Daardoor voert Lelievre het
klassement voor wat betreft
slalom aan. Zij wordt gevolgd
door Janet Lenaburg van de
VS en Dunckerbeck (derde).

Grote belangstelling zwemmarathon Croes

KRALENDIJK — Er be-
staat een grote belangstel-
ling op Bonaire voor de
prestatie die Kenneth Croes
zondag zal moeten leveren
als hij van Sunset Beach ho-
tel strand rond klein Bonai-
re zal zwemmen. Vanuit
Aruba is zelfs een charter in-
gezet om alle belangstellers
naar het Flamingo eiland
te brengen. Gezien de
fors waaierende wind die mo-
menteel heerst wordt gerekend
op tien tot twaalf uur
zwemtijd. Voor de be-
langstellenden echter wor-
den op en rond het strand
een groot aantal evenemen-
ten georganiseerd.

De zwemmarathon van
Croes is een initiatief van de
onlangs opgerichte commissie
Actividad Positivo onder voor-
zitterschap van Iris Jeserun
Dirks die daarmee een twee-
delijk doel wil bereiken. Al-
leerst wordt de aandacht ge-
richt op de opening van het
Sunset Beach hotel en ten
tweede, aldus Iris tegenover de
Amigo zal er weer aandacht
worden gegeven aan het tegen-
gaan van het gebruik van
drugs. De financiële opbrengst
zal dan ook geschonken worden
aan Yuda mi Biso No organisa-
tie op Bonaire. Overigens be-
nadrukt Iris Jeserun, dat de ac-
tiviteiten van de Actividad Po-
sitivo niet uitsluitend gericht
zijn op drugsgebruik, misbruik
of preventie, maar juist op alle
positieve activiteiten die in de
gemeenschap voorkomen.

INTERINSULAIR

Gedurende het zwemmen
van Kenneth Croes wordt op
het strand een volleybal com-
petitie georganiseerd, waar-
aan drie teams uit Curaçao zul-
len deelnemen. Daarnaast is er

ook een balonnentestival ge-
pland met het optreden van een
brassband.

Croes zelf vertrekt om 6.00
uur 's morgens. Voor die tijd
echter worden eerst de nood-
zakelijke voorbereidingen ge-
maakt, waaronder een laatste
medisch onderzoek door sport-
arts en huisarts Dick van der Vaart.

Alle activiteiten die in de
rond Sunset Beach worden ver-
richt zullen rechtstreeks wor-
den uitgezonden door Radio
Corso F.M., Radio Carib
(Aruba) en Voz di Bonaire. Zo-
dag is het Flamingo eiland de
greep van Kenneth Croes en
zijn opvallende zwemprestatie.

Major League Baseball

NEW YORK — De uitslagen
van de wedstrijden, die vrijdag
zijn gespeeld voor de Ameri-
kaanse honkbal-competitie:
AMERICAN LEAGUE: New
York Yankees — Milwaukee
Brewers 3-2, Toronto Blue Jays
— Boston Red Sox 7-2, Balti-
more Orioles — Detroit Tigers
4-1, Minnesota Twins — Chic-
ago White Sox 8-0, Texas Ra-
iders — Seattle Mariners 9-4,
Kansas City Royals — Califor-
nia Angels 4-0, Cleveland Ind-
ians — Oakland Athletics 5-3.
NATIONAL LEAGUE: New
York Mets — Pittsburgh Pir-
ates 3-1 (11 innings), Cincinnati
Reds — San Diego Padres 9-4,
Montreal Expos — Philadel-
phia Phillies 2-1 (13), San
Francisco Giants — Atlanta
Braves 7-6, Houston Astros —
Los Angeles Dodgers 1-0, Chi-
cago Cubs — St. Louis Cardinals
5-2.

SURINAAMS ETEN

+ VLOOIEN MARKT

Verkrijgbaar : Pom, Roti, Bami en Nassi van-
af 12 uur 's middags.

Datum : Zaterdag 3 en zondag 4 juni.

Adres : Schonegevelstraat naast no.36.

EXECUTORIALE VERKOOP

Op dinsdag, de 6 juni 1990 negenentachtig des voormiddags te 10.00 uur, zal door
ondergetekende, deurwaarder der belastingen op Curaçao, aan de Politie - wacht
Verkeersafdeling Winston Churchillweg in het II-e district van Curaçao, worden over-
gegaan tot de openbare verkoop der bij procesverbaal van de 14de april 1990, nage-
nemtich van hem, deurwaarder in executoriaal beslag genomen roerende goederen,
t.w.:

Een motorfiets merk Honda super sport
Kleur zwart en rood
Kenteken 199 MF
Een luxe motorrijtuig merk Cadillac
Fleetwood Brougham
Kleur zwart
4 deuren
bouwjaar 1983
Windshield nr. 1 g 6A B 6981 D 9257344.

De roerende goederen zijn te bezichtigen twee uur voor de verkoop en zullen worden
verkocht volgens plaatselijk gebruik, bij opbod en tegen gerede betaling.

De deurwaarder der belastingen,
Franklin F. Virginie.

FADA achter plan van Kenneth Croes

ORANJESTAD — Met be-
langstelling heeft het bestuur
van de FADA kennis genomen
van de plannen van de
sportman Kenneth Croes die
voorbereidingen treft om rond
Klein Bonaire te gaan zwem-
men. Kenneth Croes wil met
zijn sportactiviteiten aandacht
vestigen op de drugs- bestrij-
ding en dat een gezonde sport
beoefening belangrijk en beter
is dan gebruiken van drugs. De
Fada doet een beroep op de Aru-
baanse gemeenschap om Ken-
neth Croes alle steun en be-
langstelling te geven bij nieu-
we activiteiten in het kader
van de drugsbestrijding.

Wielrenner tijdens persconferentie Van der Velde: 'gevlucht voor prestaties niet voor mafia'

RIJSBERGEN — Johan van der Velde heeft vrijdag alle
verhalen, als zou hij in de Ronde van Italië voor de Mafia
zijn gevlucht, hardnekkig ontkend. Volgens de Brabantse
renner heeft hij dinsdag de Giro verlaten, omdat hij het pre-
sentatief niet meer zag zitten. Onverwacht nodigde Van der
Velde vrijdagavond een aantal journalisten bij hem thuis
uit, om zijn verhaal te vertellen.

"Ik ben afgeschilderd als een
crimineel. Toch heb ik jaren
aan de top gestaan als wielren-
ner. Ik moest mijn verhaal nu
kwijt, want ik heb een vrouwen
kinderen. Wat dacht je dat die
de afgelopen jaren hebben
moeten horen", aldus Van der
Velde.

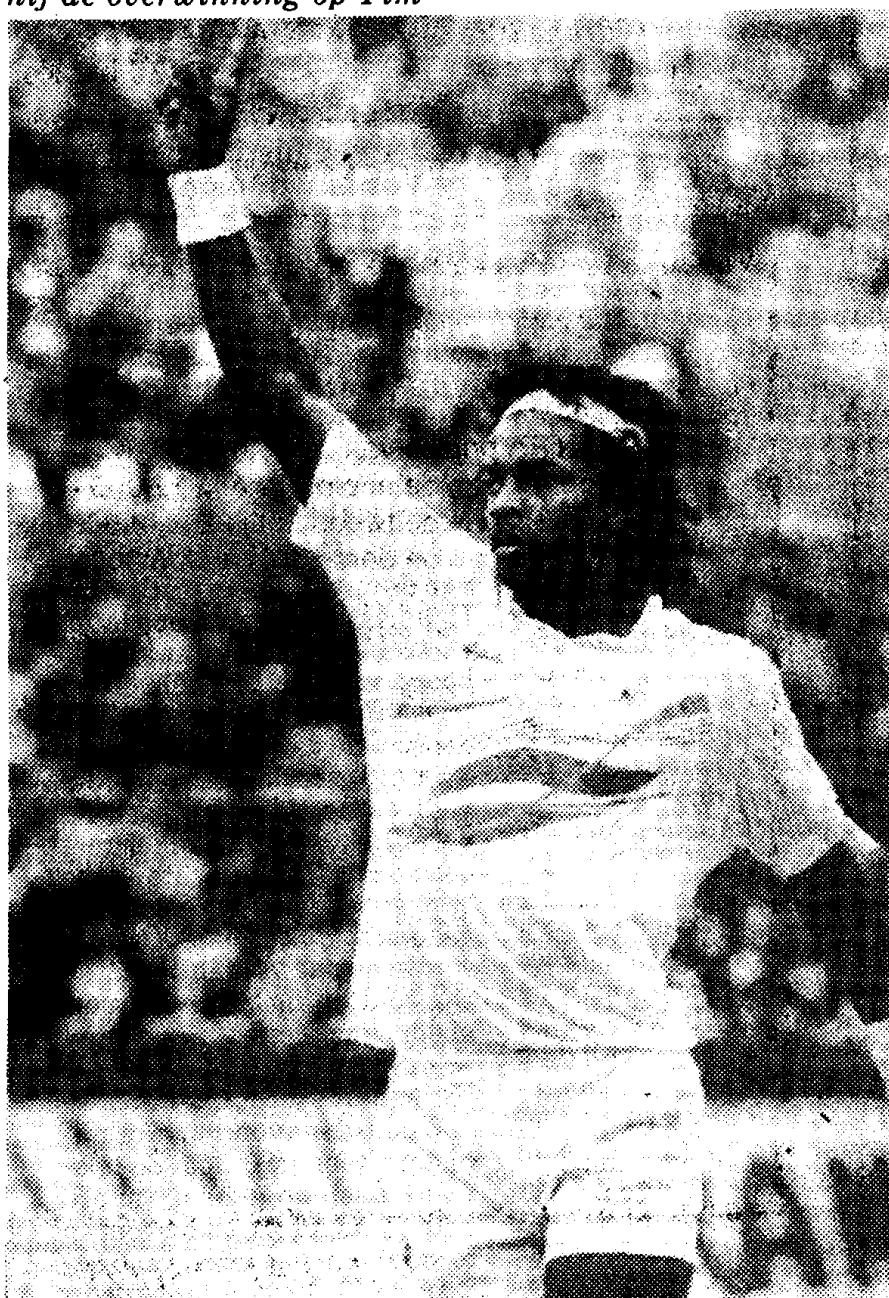
Van der Velde wil niets we-
ten van drie louches figuren, die
hem dinsdagavond hebben op-
gezoekt in het hotel. Hij was
toen net weg. Gevlucht? "Ben je
gek", zegt de renner. "Dat zijn
vrienden van me. Ik heb ge-
woon besloten weg te gaan. Ik

zag het niet meer zitten. Het is
ook helemaal niet waar dat ik
mijn vrouw gebeld heb met de
mededeling dat ik haar
misschien nooit meer zou zien."
Waarom Van der Velde
woensdag, toen hij thuis in
Rijsbergen arriveerde, niets
wilde zeggen? "Op dat moment
wilde ik helemaal geen com-
mentaar geven."

De leiding van TVM toonde
zich onaangenaam verrast,
door de beslissing van Van der
Velde thuis de pers bij elkaar te
roepen. De leiding van TVM
was niet bij machte, op tijd aan-
wezig te zijn, omdat de uitnodi-

■ De Haitiaan Ronald Age-
nor heft zijn hand omhoog als
hij de overwinning op Tim

Mayotte binnen heeft tijdens de
Franse Open in Parijs.

negen van de wereldranglijst
kwam op het stroef geworden
gravel, toch al niet zijn favorie-
te ondergrond (hij kwam in Pa-
rijs nooit verder dan de tweede
ronde), niet meer uit de voeten
en verloor de vierde en vijfde
set met 5-7, 2-6.

NEW WAVE

Mayotte (29) kon, net als eer-
der Jimmy Connors, de aan-
stormende Amerikaanse 'new
wave' niet meer volgen. Zes
jonge Amerikanen haalden de
laatste 32 en dat was sinds
1984 op Roland Garos niet
meer voorgekomen. De gemid-
delde leeftijd van dit zestal is
nauwelijks twintig jaar: Ghang
(17), Courier (18), Agas-
si (19), Berger (22), Arias (24)
en Duncan (24).

Berger haalde na de regen,
net als Becker, de laatste zes-
tien. De Amerikaan, ver-
antwoordelijk voor de uit-
schakeling van Connors, won
simpel van de Peruaan Yzaga
(6-4, 6-2, 6-2). Becker had al-
leen in de eerste set moeite met
de Britse qualifier Bates (7-5,
6-1, 6-2).

Mini-top in San Salvador

WASHINGTON — De VS. se-
aanvaardt geen Panamese
and-voerder over het Panama-
aal solang generaal Noriega de
man is in Panama. Aldus
resolutie welke met
31 stemmen werd aange-
Het Witte Huis wordt ge-
na pas met de naam van
bewind-voerder te
als het zeker is dat een de-
getrokken regering het
het tegen bleef. Daarna
men andere verkle-
het Witte Huis dat men
aanvaardt de VS. Het
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis

AMSTERDAM — De VS.
Van de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis

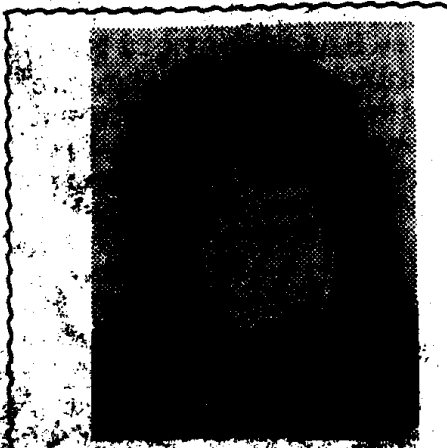
DAPEST — De man die 30
heden vormt werkelijk was
de organisatie van de
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis

BRUKEL — Dissident en we-
apper de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis
de VS. Het Witte Huis

Kuontanant di Belbel
Een prachtig geïllustreerd kinderboek voor
ochts f.25.-
Een nieuwe uitgave van Gloria Reformá.

NAIROBI — De Sudanese rege-
ring ontkent iets te maken te heb-
ben met het bombardement van
donderdag op het vliegveld van de
Zuid-Sudanese stad Torit. Aldus
minister van Buitenlandse zaken
(BZ) Al-Husseini in de Kenyase
hoofdstad. Een vliegtuig van SU-
makelij liet op Torit vliegveld 12
bommen vallen op het ogenblik dat
daar een vliegtuig van de
West-Duitse luchtmacht voedsel
aan het uitleiden was. Er vielen 3
burgers de dood. Het vliegtuig
vliegtuig van het op het vlieg-
men. De VN en Botin hebben bij
Sudan gereproteerd.

SAN SALVADOR — De
binnenlandse strijd wordt op 7 juli
in de stad gehouden. Daar-
tijdens wordt de inhuldiging van
Alfredo Cristiani als president
van El Salvador. Deze plechtig-
heid werd bijgewoond door de
presidenten (vnr) Jose Azcona
Rojos van Honduras, Vinsio
Cerezo Arevalo van Guatemala
en Oscar Arias Sanchez van
Costa Rica.
(AFP/satellietfoto)

Bring your family to
our
**WATERPORT
ROOM**
this
Sunday June 4
to taste our
delicious Brunch

with unlimited champagne and enjoy
the enchanting music of
ALEX JANE & COMPANY
Time: 1.30 AM - 3.00 PM.

Plaza
HOTEL & CASINO

CIVIL ENGINEERING CATHEDRAL
raadgevend ingenieursbureau
Wij zoeken een centraal gelegen
KANTOORRUIMTE
groot 250 a 300 m2 netto vloer oppervlakte.
Tel.: 014855/014854
Fax: 015878
Adres: Groot Loranweg 35.

AANBIEDING
1 P.K. diepwell pomp
met 1 en 2 pressure tank (42 gallon)
1.125,-
Alleen bij
WATERMASTER
op de Rijksweg - West-Indische kade.

WOONHUIS GEVRAAGD
Liefst met vier of vijf slaapkamers
Woon- en eetkamer
Keuken, porch en tuin
in de omgeving van:
Mahal, Damocor, Roel
Katschi, Francis, Toni
Koschki, Jan Thiel en
Jan Sefat.
Inlichtingen: 0151544
A. Sprack.

Kuontanant di Belbel
Een prachtig geïllustreerd kinderboek voor
ochts f.25.-
Een nieuwe uitgave van Gloria Reformá.

In het kader van de DR. "BOY" WINKEL-lezingencyclus organiseert de
UNA in samenwerking met de Geneeskundige en Gezondheidsdienst, de
Dep. Seki Mental en de Nederlandse Antilliaanse Stichting voor Hoger Ki-
nisch Onderwijs (NASHKO) een lezing die verzorgd zal worden door

DR. BENJAMIN SPRUNGER
on
MW. GLORIA ZAYAS

getiteld:
**"ENHANCEMENT OF THE QUALITY
OF LIFE AND MENTAL HEALTH"**

Plaats: Aula-UNA
Datum: 6 juni 1989
Tijdstip: 20.00 uur
Toegang: Vrij

UNA
Universiteit Nederlandse Antillen
University of the Netherlands Antilles
University of the Netherlands Antilles

Stroomonderbreking
Verder wordt verzocht om niet voor U te staan zonder U te storen,
doch wellicht mogelijk is stroomvoorziening onderbroken op:

- Dinsdag 6 juni 1989
van 8 uur 's ochtts tot 2 uur 's nachts
- Omgeving Brakkeput Abaco.
- Vrijdag 9 juni 1989
van 8 uur 's ochtts tot 4 uur 's nachts
- Omgeving Brakkeput Abaco.

Landhuis Jan Kock
Every Sunday
Restaurant "Funchi Pot"
Landhuis Jan Kock

ON SPECIAL REQUEST

- Spel Mondongo
- Kabes en Nigra
- Seafood Combination
- Dutch pancakes

* The Restaurant is open every Sunday from 11 a.m. - 8 p.m.
* The Bar is open every day from 11 a.m. - 8 p.m.

Live - Music Eddimar
Come enjoy your Sunday in the FUNCHI POT

OPENBARE VERKOPING

Op dinsdag 27 juni 1989, des morgens om 10.00 uur, zal ten over-
staan van één van de notarissen van het kantoor SMEETS &
THESELING of hun waarnemers te hunnen kantore, gelegen
aan de Emancipatie Boulevard 18, in het openbaar worden ver-
kocht krachtens artikel 1203 van het Burgerlijk Wetboek van de
Nederlandse Antillen:

het tot 6 juli 2043 lopend recht van erfpacht op een per-
ceel grond, bekend als Blok N karvel nummer 6 van het
verkeersplan TERRA CORRA in het Derde District
van Curacao, ter grootte van 413 m2, nader omschre-
ven in meetbrief nummer 296 van 3 augustus 1981, met
het daarop gebouwde, plaatselijk bekend als Kaya Cal-
za 400 en al hetgeen verder daartoe door aard, bestam-
ming of natrekking behoort.

De veilingcondities liggen vanaf 8 dagen voor de veiling ten kanto-
re van voornoemde notarissen ter inzage.
Deze condities houden ondermeer in de bepaling, dat van iedere
bieder gevorderd kan worden dat hij, ter nakoming van zijn bod en
verdere verplichtingen, een bankgarantie of andere zekerheid
stelt.

De executant behoudt zich het recht voor de veiling uit te stellen en
op te houden zonder de verplichting daarvoor de reden(en) te
noemen.

SMEETS & THESELING
Emancipatie Boulevard 18
Abaco.
Tel.: 74222/76222.

**De Regering van de
Nederlandse Antillen**

roep sollicitanten op voor de functie van:

"M.B.O. - Personeelswerk(st)er"
bij het Departement van Arbeid en Sociale Zaken, afd. Personeelszaken.

Functie-informatie:

- Het mede helpen vervullen van een verantwoord personeelsbeleid,
alsmede het zorgdragen voor de juiste uitvoering van beleidsmaat-
regelen, schiedpostenpersoneelsbeleid en de hieraan verbou-
den personeelsadministratie.

Functie-eisen:

- Middelen Beroepsopleiding Personeelswerk;
- Goede beheersing van de Nederlandse taal;
- Goede contactuele eigenschappen.

Bezoldiging conform het Bezoldigingslandsbeleid en afhankelijk van op-
leiding en ervaring.
minimaal schaal 6, gehuwd: f. 2065,- ongehuwd: f. 1652,-
maximaal schaal 7, gehuwd: f. 3320,- ongehuwd: f. 2893,-

Voornemensingen kunt U zich wenden tot de Directeur van het Departement
van Arbeid en Sociale Zaken, tel.: 610211.
Splichtingen dienen binnen 14 dagen na het verschijnen van deze adver-
tisering te worden aan de Minister van Arbeid en Sociale Zaken, Fort
Asscher 17.

**VIJF HOOFDPRIJZEN...
U HEEFT HET GOED GEHOORD**

De LANDSLOTTERIJ

excelleert weer in een bijzondere trekking, met niet
minder dan VIJF HOOFDPRIJZEN.

Eerste prijs	EEN MILJOEN GULDEN
Tweede prijs	400.000 gulden
Derde prijs	200.000 gulden
Vierde prijs	75.000 gulden
Vijfde prijs	75.000 gulden

De trekking wordt gehouden op 8 JUNI 1989. De loten, die uit 20 stukken bestaan, zijn
overal verkrijgbaar via onze wederverkopen. Een heel lot kost 200 gulden.
1/20 lot kost 10 gulden.

HOOFDPRIJS 1 MILJOEN	NAF 1.000.000,-
Tweede prijs	400.000,-
Derde prijs	200.000,-
Vierde prijs	75.000,-
Vijfde prijs	75.000,-
6e prijs	1.750,-
7e prijs	1.200,-
8e prijs	1.000,-
9e prijs	1.500,-
10e prijs	2.500,-
11e prijs	1.1.000,-
12e prijs	1.1.000,-
13e prijs	1.1.000,-
14e prijs	1.1.000,-
15e prijs	1.1.000,-
16e prijs	1.1.000,-
17e prijs	1.1.000,-
18e prijs	1.1.000,-
19e prijs	1.1.000,-
20e prijs	1.1.000,-

**De LANDSLOTTERIJ is het verlotingsweg
ROPEN... WINNEN... ENEN!!**

AGENDA CURAÇAO

Conimex
De Oosterse keuken
bij U in huis.

WEEKINDEDIENST EILANDSGENEESKUNDIGEN
STADS- EN 2DE DISTRICT OOST
3 juni 1989 vanaf 08.00 uur t/m 5 juni 1989 om 07.00 uur.

Dokter Braam, Spreekkamer: Marie Pompoen, tel.: 615265; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 611303 b.g.g. 89337/89266.
(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Wilsoe, Da Costa Gomez, Nassy, Nassy-Tseng, Lutchman, Tseng, Winklaar, Braakman, Doran en Guerrero-Bakmeyer)

STADS- EN 2DE DISTRICT WEST
2 juni 1989 vanaf 17.00 uur t/m 3 juni 1989 om 24.00 uur.
Dokter Golo, Spreekkamer: Van Leeuwenhoekstraat, tel.: 624113; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 615958 b.g.g. 89337/89266.

4 juni 1989 vanaf 00.00 uur t/m 5 juni 1989 om 07.00 uur
Dokter Braakman-Bonder, Spreekkamer: Kas Chikitu, tel.: 623550; spreekuren 11.00-12.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 671313 b.g.g. 89337/89266.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Swart, Roose, Braakman-Bonder, Gerstenbluth, Golo-Henry, Soliana-Tjin, Heerenvegen, Nivillac, Rosales-Concession, Pablo, Elhage en Davelaar)

DERDE DISTRICT BANDABAO
2 juni 1989 vanaf 17.00 uur t/m 5 juni 1989 om 07.00 uur.
Dokter Tweed, Spreekkamer: Tera Corra, tel.: 648079; spreekuren: 10.00-11.00/17.00-18.00 uur; spoedgevallen: tel.: 82624 b.g.g. 89337/89266.

(dit geldt voor patiënten van de volgende artsen: Tweed, Vonhögen, Schellens, Lucasius en Spang)

■ **Patiënten van hier niet genoemde artsen wordt aangeraden in spoedgevallen de eigen arts te bellen en te informeren wie voor deze de dienst waarnaemt.**
Het verdient te allen tijde aanbeveling een huisarts te kiezen die in avonden en weekeinden bereikbaarheid geregeld heeft. Vraag er naar bij uw eerstvolgend bezoek!

NACHTDIENST ARTSEN: Patiënten van de artsen van Bandabao (3e district) kunnen in spoedgevallen telefoon 641658 bellen en dan het antwoordapparaat afnemen. De patiënten van de andere medische districten kunnen voor spoedgevallen de artsenpraktijk van hun eigen huisarts bellen; het antwoordapparaat zal dan mededelen wie de dienstdoende arts is.

THORAX CENTER (Jan Noorduijnweg naast UNA, tel.: 85544); openingstijden van maandag t/m vrijdag van 08.00-17.00 uur; op zon- en feestdagen alsmede op werkdagen na 17.00 uur voor spoedgevallen tel.: 85917.

WIT GELE KRUIS PRINSES MARGRIET (wijkverpleging); Kantoor Santa Maria 17, tel.: 82947/82344; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-17.00 uur; zaterdag de gehele dag gesloten; na 17.00 uur kunt u de zuster van de wacht bellen: zuster Bernardina, tel.: 85853, pageboy 027-360.

KLEUTERBUREAU: 14.00-16.00 uur alleen volgens afspraak.

ZUIGELINGENBUREAU: maandagmiddag van 12.30-15.30 uur; donderdagmiddag van 07.15-10.30 uur; alleen volgens afspraak.

NEUTRALE WUJVERPLEGING (voorheen Wijkverpleging Curaçao): Kantoor Rio Canario-/Gosieweg, tel.: 44231 44232; geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-18.00 uur; de wacht heeft zuster Antonia, tel.: 671064, pageboy 027-053 b.g. 43838.

GEZINSVERZORGING (Kwido pa Fama): geopend van maandag t/m vrijdag van 07.00-12.30/13.30-17.00 uur, kantoor Sta. Maria 17, tel.: 80222.

FUNDASHON LECHI DI MAMA KORSOU: voor meer informatie kunt u de volgende nummers bellen: 75628, 672289 en 55504.

LUCHTPOSTSLUITING (Postkantoor Groot Kwartier)
Nederland: voor gewone stukken: maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag 11.30 uur; woensdag 10.15 uur. Voor aangetekende stukken één uur van tevoren.
Suriname: voor gewone stukken: dinsdag en vrijdag 17.30 uur en zaterdag 10.45 en 17.00 uur.

DIERENARTS (Veterinaire Dienst, Parera): bij spoedgevallen na 17.00 uur of in het weekeinde gelieve tel.: 614000 op te bellen voor de dienstdoende arts.

DIERENASIEL: dagelijks geopend van 08.00-12.00/14.00-18.00 uur; op zaterdag van 08.00-13.00/14.00-18.00 uur, tel.: 54300.

BOTICA BANDABAO: dagelijks geopend van 08.00-19.00 uur.

BOTICA'S (nachtdienst)
Zat.: Otrobanda
Goede Hoop, Jan Noorduijnweg 15, tel.: 82857.
Punda
Antilliana, Kaya Flamboyant 1-A, tel.: 76200.

Zon.: Otrobanda
Gr. Piscadera, Jan Noorduijnweg z/n, tel.: 85022.
Punda
Cerrito, Winkelcentrum Promenade, tel.: 76155.

VERLOF BEGRAFENIS
3 juni: R.J. Grüning, Patrijsweg 9.
4 juni: S. Jennie-Kleinmoedig, Angolaweg 76.

DIVERSEN
ANTILLIAANSE GNOSTISCHE BEWEGING
Brievengat: iedere maandag- en woensdagavond om 19.30 uur te Jirajaraweg 8, Centrum Devi Kundalini.
Brievengat: iedere woensdag- en vrijdagavond om 19.30 uur te Openbare Basisschool Brievengat.
Bandabao: iedere donderdagavond om 19.30 uur gebouw Credit Union San Pedro.
Kanga: iedere woensdag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Centrum Abraxac, achter Kooyman.
Santa Rosa: iedere maandag- en zaterdagavond om 19.30 uur te Aloëstraat 12.

CLUB J.P.F.
Reflection party met de groep "Mash".

FREEWINDS
19.00 uur concert "Salute to Korsou" - Mathey werf. (met optreden van Doble R, Namy, Golden Era etc.)

KERKDIENSTEN
KLOOSTER ALVERNA (Gouv. van Lansbergweg): zon.: 10.00 uur hoogmis (Ned.) en 16.00 uur Papiamentu.
BARBER (H. Joseph): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 09.00 uur.
BRIEVENGAT: zat.: 18.30 uur; zon.: 10.00 en 18.00 uur.
BUENA VISTA (Birgen Milagrosa): zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 en 19.00 uur.
CHARO (O.L. Vrouw van Coromoto): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.00, 17.00 (Spaans) en 19.00 uur.
GROOT KWARTIER (O.L. Vrouw van Berg Carmel): zat.: 19.30 uur; zon.: 09.00 (Ned.) en 18.00 uur.
JANDORET (O.L. Vrouw van Goede Raad): zon.: 10.00 en 19.00 uur.
HULPKERK BOCA SAMI: zat.: 18.00 uur; zon.: 08.00 uur.
JANWE (H. Hart van Jesus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30, 12.00 en 19.00 uur (Ned.).
KORAAL SPECHT (Goede Herder): zat.: 19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.

MENSEN

19.00 uur; zon.: 11.00 en 18.00 uur.
MONTANA (H. Dominicus): zon.: 05.15, 08.30 en 19.00 uur.

OTROBANDA:
(Santa Ana): zat.: 19.30 uur; zon.: 08.00 en 19.00 uur.
(Santa Fama): zon.: 06.00, 09.00, 11.00 (Engels) en 19.00 uur.
PIETERMAAI (kathedraal): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00, 09.00 en 19.00 uur.
SANTA MARIA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.00, 09.00 en 18.30 uur.
SANTA ROSA: zat.: 18.30 uur; zon.: 07.30, 09.00 en 18.30 uur.
SAN WILLIBRORDO: zat.: 19.00 uur; zon.: 10.00 uur.
SERU GRANDI (Fuik): zon.: 17.00 uur.
SOTO: zat.: 19.00 uur; zon.: 09.00 uur.
STEENRIJK (O.L. Vrouw van Altargraai): zat.: 07.00 en 19.00 uur; zon.: 08.00, 10.00 (charismatica) en 18.00 uur.
SUFFISANT (O.L. Vrouw van Fatima): zat.: 18.00 uur; zon.: 09.00 en 18.00 uur.
TERA KORA: zon.: 18.00 uur.
WESTPUNT: (H. Petrus): zat.: 19.00 uur; zon.: 08.30 uur.
HULPKERK LAGOEN (H. Johannes): zon.: 10.00 uur.
WISHI (H. Teresita): zat.: 19.00 uur; zon.: 06.00 en 18.00 uur.
ZUID BONAM (H. Judas Thadeus): zat.: 18.30 uur; zon.: 08.30 en 17.30 uur.

PROTESTANTSE KERKDIENSTEN
VERENIGING PROTESTANTSE GE-MEENTEN
DE TAMARIJN (hoek Mahaiweg/Jasmijnweg): 09.30 uur ds B.H. Gilhuys.
EBENEZER CHURCH (Piasa Obed Anthony): 09.30 uur ds N. Smith.
EMMAKERK (Schotweg Noord): 09.30 uur ds H. v.d. Steen.

EVANGELISCHE BROEDERGEMEENTE MORAVIAN CHURCH
Goeroeboeroeweg, Mundo Nobo zaterdagavond 19.00 uur zangdienst. zondagmorgen 09.30 uur preekdienst. **Emmy Berthold Kleuterschool, Suffisant** zondagavond 18.00 uur Papiamentse dienst.

Arbeiden voor geld doen velen. Minder doen dit met echte toewijding en zeer weinigen doen dit bovendien in constante vreugde zals onze **LIGIA HURTADO** en wel 25 jaar lang bij de firma Manrique Capriles & Sons. Op 1 juni herdenken wij met een gezellig samenzijn dit heuglijk feit. Haar efficiëntie en toewijding werden bekroond met een kado. De foto laat de jubilarisse met collega en directie zien.

Op 11 mei werd hij 111 en daarmee veruit de **OUDESTEN INWONER** van Nederland. Sinds 30 mei mag hij zich ook de oudste Nederlander noemen die Nederland ooit (officieel althans) heeft gekend: Dordtenaar **Jean Michael Reyskens**. Het oude record stond op naam van Christina van Druten-Hoogakker, die overleed toen ze 111 jaar en achttien dagen oud was.

De protestantse gevangenispredikant A. Angelini is door een Brusselse strafrechter tot achttien maanden gevangenisstraf veroordeeld. De rechter achtte bewezen dat hij gevangenen heeft geholpen te ontsnappen. Angelini werkte in de strafgevangenis van Sint Gillis bij Brussel, een gevangenis die bekend staat als een van de meest verouderde en onleefbare instellingen op dat gebied. Hij liet de gevangenen gebruik

maken van zijn telefoon om zo contact op te nemen met mede-plichtigen en bezorgde hun bovendien allerlei nuttige gereedschappen, zoals vijlen en touwen. De justitie kwam Angelini op het spoor na een anonieme brief over de illegale activiteiten van de predikant. De gevangenis- predikanten genieten in de Belgische gevangenis een groot vertrouwen van de gevangenen. Het percentage van de gevangenisbevolking dat een beroep doet op de protestantse geestelijke verzorging, ligt aanzienlijk hoger dan het percentage dat binnen de totale Belgische bevolking als protestant kan worden aangemerkt.

DOLFLIJNEN hebben grote behoefte aan privacy. Als zij vaak worden blootgesteld aan grote mensenmassa's bestaat de kans dat zij een maagzweer krijgen. Dit is de conclusie van een onderzoek dat Michael Stoskopf, voormalig diergeneeskundig directeur van een dolfinarium in de Amerikaanse stad Baltimore heeft uitgevoerd. Drie dolfinen kregen kort na de opening van het dolfinarium in 1981 een maagzweer. Stoskopf zegt dat alle mogelijk factoren zijn onderzocht die daarop van invloed kunnen zijn geweest. Als enige reden voor de kwaal bleven uiteindelijk de honderden mensen over die zich dagelijks aan de dieren vergaapten. Vol-

gens de onderzoeker stellen dolfinen veel prijs op hun privacy en moeten zij een onbespiede plaats hebben waar zij zich kunnen terugtrekken. Het dolfinarium in Baltimore werd gesloten toen de dieren ziek werden. Op grond van het onderzoek heeft men besloten geen dolfinen meer te houden.

ANP-correspondent

DEN HAAG — Het ANP heeft R. Rens (56) benoemd tot redacteur-verslaggever in Willemstad (Curaçao). Rens verzorgt van daaruit de berichtgeving over de Nederlandse Antillen en Aruba. De benoeming gaat per 1 september in en geldt voor twee jaar. De ANP-leiding heeft dit vrijdag bekendgemaakt.

Ronnie Rens is nu nog waarnemend hoofdredacteur van de "Beurs- en Nieuwsberichten". Hij begon als onderwijzer. Zijn journalistieke carrière startte in 1957 bij de Amigoe te Curaçao.

Hij werkte daarna bij de Regeringsvoorlichtingsdienst in Paramaribo en het NOS-journaal in Hilversum. Rens was later directeur van het Cultureel Centrum Suriname en -gedurende ruim zeven jaar - directeur van de Surinaamse Radio Omroep. Vervolgens was hij twee jaar onderdirecteur van de Surinaamse TV en werkte hij nog vier jaar bij de Amerikaanse ambassade in Suriname.

Hij stapte in 1982 over naar de Beurs- en Nieuwsberichten. Twee jaar later werd hij bij die krant waarnemend hoofdredacteur.

*****

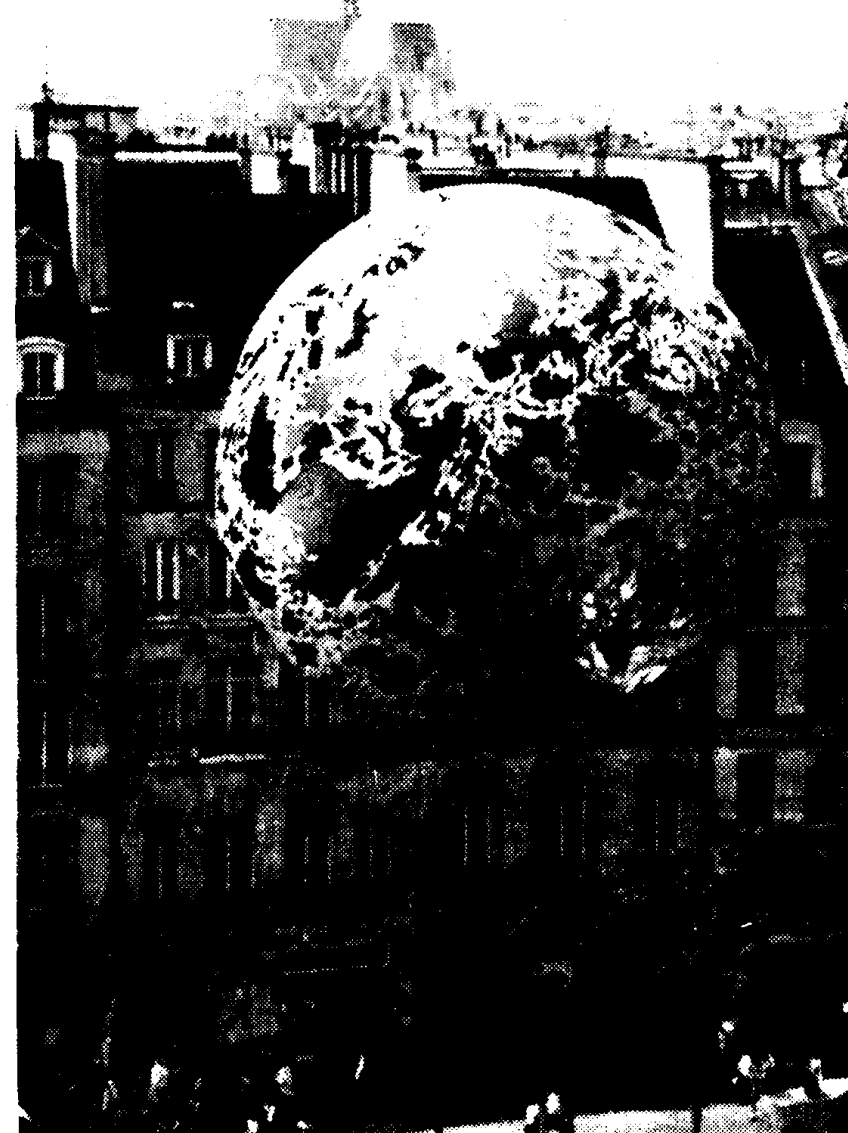
TELECURAÇAO
ZATERDAG: 16.30 Telefiesta met T. te Irma en Tante Shirley; 18.30 Teagrat; 19.00 Joey and Redhawk; 19.30 New Generation; 20.00 Notisiero Tele; 20.30 21 Jump Street; 21.30 Estren; 22.00 Wega di Number Korsou; 22.30 vervolg Super Estren; 24.00 Sluiting

ZONDAG: 09.30 'antesala; 10.00 U zending voetbal; 12.00 Uitzending seball; 14.00 Matinee; 17.00 Sala di sierto; 17.45 Wega di Number Korsou; 18.00 Telepatina met Chin Behila; 19.30 De nieuwe bureu; 19.30 Moda ku me; 20.00 Notisiero Tele-8; 20.30 Sh dia; 21.00 After school specials; 22.30 Santo Domingo invita; 23.00 Sluiting (wijzigingen voorbehouden)

Wega di Number Korsou

6	5	7
3	9	6
0		7
4	2	
9065 7547 6432		

Het toch al levendige strbeeld in de omgeving van Centre Pompidou in Parijs wordt VERLUCHTIGD door een ballon, die een plan moet voorstellen. De attractie is bedoeld om de aandacht vestigen op een tentoonstelling over de aarde in het Centre Pompidou.

AMIGOE

Fax: 674524 Tel: 672000

UITGEVERIJ AMIGOE NV
Scherpenheuvel z/n of P.O.B. 577
Curaçao N.A.
Giro 440.000
Bankrek. nr.: 11-07-313
Algemene Bank nv
Bankrek. nr.: 874.825.10
Maduro & Curiels Bank nv

CURAÇAO
Centrale (alle afdelingen)
672000
Directie:
Ingnd de Maayer-Hollander.
Leeward News Holding

Hoofdredactie:
Ard Horvers (hoofdredacteur)
Overige leden Redactie:
Toon van Dongen, Yvonne van Es, Joel Labadie, Sheila Rhodes (secretarisse), Izaan Moeniralam (sportredacteur), Chris van Grol (sportmedewerker), Solange Issett (opmaak) en Ken Wong (fotograaf).

ADVERTENTIE-AFDELING
Acquisitie:

Viola Bernardus en Janny Naaldijk.
Aanname advertenties:
Maandag t/m vrijdag van 07.30-16.00 uur.
Alle advertenties voor de komende dag moeten 1 dag van tevoren vóór vier uur binnen zijn.

ZOEKERTJES verschijnen op dinsdag en vrijdag en kunnen iedere dag tussen 07.30-16.00 uur worden opgegeven, behalve op zaterdag. Alleen zoekertjes die op maandag en donderdag vóór twaalf uur binnen zijn, kunnen de dag daarop (dus dinsdag en vrijdag) verschijnen.

UITGEVERIJ AMIGOE ARUBA
Nassaustraat 110.
Tel.: 24333 (drie lijnen).
Directeur-Hoofdredacteur:
Jos van der Schoot.
Redactie: Ramiro Tromp, Anna Tromp- Van der Schoot, Djsbie Franken (fotograaf).
Advertentie-afdeling: Jos van der Schoot en Eileen Landmark.

BONAIRE

Correspondent:
Hubert Linkels, Kaya Gobernador N. Debrot 154, tel.: 8627.

SINT MAARTEN
Correspondent:
Eddy Williams, P.O.Box 366, tel.: 22580/22764.
Faxnummer: 25868.
Abonnement en advertenties:
The Chronicle, Grounddove Road, Pointe Blanche, tel.: 23919.

SABA:
Correspondente:
Esther Mommers, tel.: 2265.

ST. EUSTATIUS:
Vertegenwoordigster / Correspondente:
mevrouw Peggy van de Horde, White-walweg 1.

HILVERSUM
CORRESPONDENTEN
B. Jos de Roo en Victor Hafkamp: Radio Nederland Wereldomroep (tel.: 035-16151, toestel 319).

Persagentschappen: ANP en AP.
Samenwerkingsovereenkomst met The Miami Herald, De Haagse Courant, De Brabantse Pers.

DRUKKERIJ: Rotaprint NV
DISTRIBUTIE (abonnementen):
Curaçao: Districto NV, tel.: 370503, 370504 en 370304.
Voor klachten gelieve deze nummers op te bellen. Het abonnementsgeld kan ook betaald worden via Giro rek. nr.: 208.000, Maduro's Bank rek. nr.: 11.15.626.
Aruba: Nassaustraat 110, tel.: 24333.
Bonaire (abonnementen en incasso): mv. A. Wong-Loi-Sing, Kaya Cacique 4.

Losse nummers 60 cent:
Abonnementsprijs op alle eilanden van de Nederlandse Antillen vijftien gulden per maand.

Buiten Antillen (Nederland):
NAF.80,15 per maand (luipost) of NAF.24,- per maand (zestpost); jaarlijks vooruit te betalen.

Heer Bommel en de Argwaners

door Marten Toonder

3363 — De ambtenaar Dorknoper stapte uit zijn voertuig en klopte aan de deur van de nieuwe boerenwoning. "Goede avond," sprak hij, toen niet Olivia opendeed, "wat een aardig huis hebt u hier. Goed gebouwd en fris in de verf. Dat moet heel wat gekost hebben!"

"En wat gaat jou dat aan?" vroeg Olivia argwanend. "Wat heb je voor met je mooie praatjes? Daar zit iets achter, ik ken de wereld!"

"In dat geval kan ik kort zijn", hernam de ambtenaar, "mag ik uw bouwvergunning even inzien? Het is maar een formaliteit, doch de wet wil het zo!" "Ik heb niets met je bouwvergunningen te maken!" riep niet Olivia scherp. "Maak dat je wegkomt! Ik mag jouw soort niet, ik ken de wereld!"

"Kom kom, mevrouw", vermaande de heer Dorknoper, "er is geen reden om grof te worden. Ik doe slechts mijn plicht en wanneer u geen bouwvergunningen hebt, moet u dit pand onmiddellijk verlaten!"

Nu werd Olivia Bommel boos. Ze had reeds dadelijk het gevoel gehad dat er iets achter het geschenk van neef Ollie moest zitten. Want wie geeft nu een ander zomaar een huis cadeau, nietwaar? En nu bleek haar wantrouwen gerechtvaardigd en barstte ze in luid getier uit.

Op het geluid daarvan snelden haar broers toe. Ze maakten niet veel woorden vuil. Ze kenden de wereld en daarom wripen ze de ambtenaar eerste klasse met een boog op de mestvaalt, die zich daar in de buurt bevond.

HENRY By Dick Hodgins

BONER'S ARK By Addison & Frank Johnson

BEETLE BAILEY By Mort Walker

REDEYE By Bill Yates & Mel Casson

AGENDA

BONAIRE

Een **RUM** -Coke?

Ja, maar dan wel met COCKSPUR

LANDFILL te Lagoen: maandag t/m vrijdag van 07.00-16.00 uur; zaterdag 08.00-12.00 uur; zondag gesloten.

OPENBARE BIBLIOTHEEK

Openingsdagen voor het publiek

maandag en donderdag van 14.00-18.00 uur; dinsdag en vrijdag van 08.00-12.00/14.00-17.00 uur; zaterdag van 10.00-12.00 uur

Openingsdagen voor lezers

woensdag van 14.00-19.00 uur.

POSTSLUITING: maandag t/m vrijdag van 08.00-12.00/14.00-15.30 uur; zaterdag van 08.00-12.00 uur; zondag 16.30 uur.

SERVICE CLUBS

Wanlis: donderdagavond 19.30 uur - Hotel Bonaire.

Lions: informatie E. Felipa, tel.: 8546/8238.

Round Table: elke tweede maandag - Restaurant Terra Corra.

Rotary: woensdag 12.00 uur - Restaurant Beesteter.

BESTUURSKANTOOR EN BEVOLKING:

08.00-12.00/14.00-15.30 uur loketten geopend.

MUZIEKBIBLIOTHEEK: voor bezichtiging hiervan gelieve contact op te nemen met de heer Rudy Bedacht, Noord Nikkobo 194.

POLITIECLUB (Weg naar Willemstoren): geopend op vrijdag van 20.00-24.00 uur; zaterdag van 12.00-24.00 uur.

SPREEKUR (gezaghebber): elke donderdag van 09.00-11.00 uur op het Bestuurskantoor, Kralendijk; laatste donderdag van de maand van 10.00-12.00 uur te Rincon.

LIV: openingsdagen slachthuis maandag t/m woensdag van 07.00-12.00/13.00-18.00 uur en donderdag en vrijdag van 08.00-11.00/11.30-14.30 uur.

VERKOOPSTEN

St. Bernarduskerk Kralendijk: dagelijks 18.45 uur; zondag 08.30 en 19.00 uur.

Coronotokerk Antioch: dagelijks 19.30 uur; zondag 09.00 en 18.00 uur.

Landovisiuskerk Rincon: dagelijks, ook zondag, 19.30 uur.

Woordenstrijd over 'onterechte' bevorderingen Ellis (UPB) en gedeputeerde Soliano beschuldigen elkaar over en weer

KRALENDIJK — Naar aanleiding van de verklaringen van gedeputeerde van Toerisme Marelva Soliano Pourier dat haar diensthoofd Rudi Ellis van het Toeristenbureau in zijn politieke functie verschillende malen getracht heeft zijn salaris aanzienlijk te verbeteren, zegt Ellis dat het niet in zijn bedoeling ligt een polemiek aan te gaan met de gedeputeerde.

De woorden- en papierenstrijd tussen raadslid Rudi Ellis en gedeputeerde Ma-

relva Soliano (PDB) woedt al enkele dagen. Het hoogtepunt werd bereikt op het moment dat de UPB en de PDB een nieuwe coalitie zouden aangaan. Daarvoor moest gedeputeerde Soliano afstand doen van haar gedeputeerde zetel. Ellis beweert dat de gedeputeerde daarvoor een betrekking eiste met een inkomen van 4280 gulden, hetgeen Marelva Soliano als verzinzel van de hand wijst. Het gevolg was een aantal beschuldigingen heen en weer, waarbij gedeputeerde Soliano haar diensthoofd tenslotte "onbeschaamd, lui, onbetrouwbaar" noemde.

Ellis zegt het te betreuren dat gedeputeerde Marelva Soliano onjuiste gegevens heeft verstrekt. Volgens de UPB-leider slechts met het doel zijn persoon in diskrediet te brengen. De laatste bevordering van Rudi Ellis was op 1 april 1980 via een Eilandsbesluit van 12 mei 1980.

Bij zijn verklaring stuurt Ellis zijn staat van dienst bij de

overheid die is begonnen op 24 augustus 1960 als ambtenaar in tijdelijke dienst in de rang van schrijver B. Via de normale manier heeft Ellis zijn bevorderingen gekregen tot hij in 1971 benoemd werd tot hoofd van het Toeristenbureau. Na een viertal salarisverhogingen (in 1974, 1976, 1 april 1980 en tenslotte 1 oktober 1980) bereikte het raadslid zijn maximumsalaris in schaal 11.

PROMOTIE

In een tweede verklaring zegt gedeputeerde Soliano dat Ellis bevordering na bevordering heeft gekregen, hetgeen Ellis ten enen male ontkent. Volgens hem heeft de gedeputeerde niet begrepen, dat het juist het PDB bestuurscollege was, dat de noodzakelijke correctie in het salaris van mij aanbracht. Ik heb daarom niet gevraagd."

Scuba Dive verhuist naar Black Dugon

KRALENDIJK — Hoewel er enkele strubbelingen waren tussen de directie van het Sunset Beach hotel en het Bonaire Scuba Dive center van Al Catalfuma en Eddy Statia zijn nu ook de problemen voor het duikbedrijf dat het vroegere Bonaire Beach hotel heeft verlaten opgelost. Inmiddels is ook een nieuw onderkomen gevonden voor de verkoop van de duikapparatuur in de vroegere zaak van Heit Souvenirs.

De compressors die Scuba Dive Center nodig heeft voor het vullen van de flessen voor de duikers zijn inmiddels geïnstalleerd in de Black Dugon Inn en daar zullen nu ook de duikactiviteiten voor de gasten voortgezet worden. Enkele gasten die via een package gebruik maakten van de logeer- en duikfaciliteiten van het centrum zijn in andere hotels ondergebracht.

Helemaal zonder problemen is de verhuizing overigens niet gegaan, aldus mede-eigenaar Al Catalfuma. Hoewel in eerste instantie het bedrijf zijn equipage in twee dagen diende te verwijderen, werd dat toch aanzienlijk langer, vooral omdat tijdens de verhuizing Catalfuma te horen kreeg, dat het terrein voor hem gesloten was. Via het advocatenkantoor Braam & Braam werd echter een oplossing gevonden en op maandag 5 juni zal het Scuba Dive Center definitief uit Sunset Beach hotel verdwenen zijn.

De beschuldiging dat het bedrijf in Sunset Beach hotel toch nog flessen met lucht vulde, wijst Catalfuma van de hand. "De vulapparatuur en de filtersystemen waren al dagenlang uit het gebouw verwijderd", verduidelijkt Catalfuma.

DANKBETUIGING

De vele hartverwarmende blikken van belangstelling bij het heengaan van onze lieve vader, schoonvader, grootvader en zwager

DAVID SALOMON SCHLACHTER

hebben ons zeer getroffen. Wij zijn U allen hiervoor erg dankbaar, in het bijzonder Dr. B. Ayaia en Dr. O. Anaya.

Namens zijn kinderen, kleinkinderen, schoondochters en overige familieleden.

Aruba, 2 juni 1989.

Direktie, staf en personeel van

Bonaire Trading Company Ltd. N.V. en Geassocieerde Bedrijven

maken met diep leedwezen het overlijden bekend na een tragisch ongeval op Curacao van haar employee

SYBEL MARJORIE VLIJT

Gedurende de afgelopen 16 jaar heeft ze met toewijding voor onze bedrijven gewerkt en ze zal bij ons altijd in gedachten blijven als een vriendelijke en prettige collega en goede kracht.

Moge zij ruste in vrede.

Rolling Stones ondergedoken

LONDEN — Rolling Stone Bill Wyman, 52, en de 19-jarige Mandy Smith zijn vrijdag op het platteland ondergedoken om daar te trouwen en gaven zo de pers het nazien, die voor maandag een witte bruiloft in Londen was voorgespiegeld.

Een kerkelijk huwelijk bleek vooralsnog onmogelijk daar Wyman gescheiden is en Rooms katholiek.

De verhouding tussen Bill en Mandy begon met een schandaal. Zij was toen 13 jaar, zodat er vragen in het lagerhuis werden gesteld in verband met het omgaan van Wyman met een minderjarige.

Mandela wil bemiddelen in

KAAPSTAD — De leider van het verboden Afrikaans Nationaal Congres (ANC) Nelson Mandela, wil een actieve rol spelen in onderhandelingen om een eind te maken aan het geweld in de Zuidafrikaanse provincie Natal. Dit heeft Harry Gwala, een vooraanstaande vertegenwoordiger van het ANC, vrijdag gemeld.

Mandela zit al 27 jaar in de gevangenis, hij werd tot levenslang veroordeeld wegens hoogverraad. Gwala verklaar-

de na een bezoek aan Mandela tegen verslaggevers dat de ANC-leider hem had opgedragen in zijn naam te gaan onderhandelen met de rivaliserende partijen in Natal, waar gevechten sinds 1986 aan meer dan 2.000 mensen het leven kosten. In Natal bevochten leden van het verboden Verenigd Democratisch Front UDF de aanhangers van de meer gematigde leider Mangosuthu Buthelezi. Mandela heeft al een brief gestuurd naar Buthelezi waarin hij zegt dat hij wil bemiddelen in het conflict.

WILLEMSTAD — Willy Neef (links) ontving gisteravond in het Princess Beach Hotel & Casino een plakkaat uit handen van Johnny van Ierland van de Netherlands Antilles Public Relations Association (NAPRA) vanwege zijn verdiensten voor de bevordering van het toerisme uit Europa naar Curaçao. Neef leidt het toeristen- bureau van Curaçao in Rotterdam.

Neef vierde met een grote, doch selecte, groep vrienden en relaties ook zijn verjaardag. Hij had in het Princess Beach Hotel een 'Hollandse Nieuwe' Party georganiseerd. De haringen kregen de kans rijklijk te zwemmen in de Amstel!

Ryzjkov kandidaat

MOSKOU — Sovjetpremier Nikolaj Ryzjkov is vrijdag door het centraal comite van de partij voorgedragen om ook in het nieuwe politieke systeem de post van premier te vervullen. Dit meldde het persbureau TASS. De keuze van Ryzjkov zal bijna wel zeker over enkele dagen de steun krijgen van het nieuwe congres van volksafgevaardigden.

Ook voor het vice-presidentschap is maar een kandidaat door het CC gesteld, dezelfde man die het nu doet, Anatoly Loekjanov. Het CC zou volgens informatie van Ryzjkov aan TASS ook de aanvallen op het Politbureau Jegor Ligatsjev bespreken, maar Ligatsjev bleek niet zoals Ryzjkov verwachtte, op de vergadering van het CC aan het woord te komen.

Ondanks beloften Simabo geen vertrouwen in politici

KRALENDIJK — Het feit dat de eilandsraadsleden en de fractievoorzitters van de drie in de eilandsraad vertegenwoordigde partijen zich positief hebben uitgesproken over de uitbetaling van de ingehouden vakantietoelagen, blijkt de vakbond Simabo die de leerkrachten vertegenwoordigt, toch niet zo gerust op de beloften die door de politici zijn gedaan. "Achter de schermen trachten ze het ons weer af te nemen", aldus de wat wrange opmerking van Simabo voorzitter Norwin Willem.

Volgens de Simabo nadert de datum waarop de afgesproken termijn verloopt, die door de vakbond aan werkgevers en overheid als ultimatum is gesteld. De vakbond zegt wel koortsachtige activiteiten te bespeuren die erop zouden wijzen, dat er met man en macht werd gewerkt aan hetgeen de leerkrachten toekomt, maar dat gaat volgens de vakbond met zoveel geheimzinnigheid gepaard, dat het erop lijkt, dat de bestuurders niet eens in staat zijn om de wet te interpreteren.

INVENTIVITEIT

Op het politieke toneel, aldus vakbondsleider Willem gedraagt elke politieke partij zich

momenteel solidair met de vakbond. Norwin Willem: "Het lijkt inderdaad dat de leerkrachten met de bijzondere inspanning van de politici het hun toekomende geld toch nog krijgen. Maar achter de schermen werken de dames en heren politici met een nog grotere inventiviteit om onze rechten collectief te niet te doen. Onze schoolbesturen handelen als Pontius Pilatus en wassen hun handen in onschuld als het straks misloopt."

Inmiddels heeft de Simabo een handtekening actie onder de leerkrachten gehouden om kracht bij te zetten om de vakantiegelden te ontvangen. Dat is echter volgens de bond niet genoeg en organiseert op maandag 5 juni een massale bijeenkomst van alle in het onderwijs werkende belangstellenden. Volgens Willem een van de laatste kansen waarop het gehele personeel een vuist kan maken tegen hen die de leerkrachten belagen, belien en bedriegen. Naar de Amigoe heeft vernomen zal de vakbond voor werklieden STGB op de zelfde dag en het zelfde uur ook een bijeenkomst organiseren over het zelfde onderwerp. Zoals bekend heeft de ABVO sectie Bonaire besloten om de strijd wel voort te zetten, maar niet samen met de Simabo en STGB aan wie teveel politieke inbreng wordt verweten.

SUNSET BEACH

A Golden Tulip Hotel

Open for Business as of June 1, 1989

Seeing (the Difference) is Believing!

Also participating in the **BAN BONAIRE Package** featuring:

All kinds of Watersport Facilities and a Very Large White Sandbeach

Excellent Beach Hut Restaurant and Bar under Management of Lucile van Tilburg

Diving Center

Anton & Babs van de Heetkamp of Dive-Inn Bonaire N.V.

For Information and reservations please call your Travel Agent or:

Tel.: 8448 or 5300

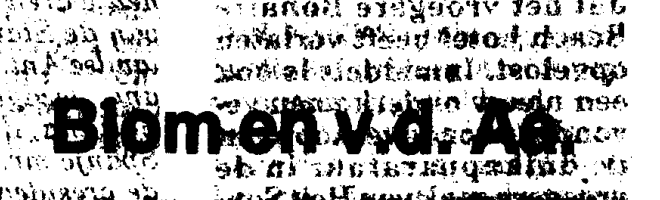
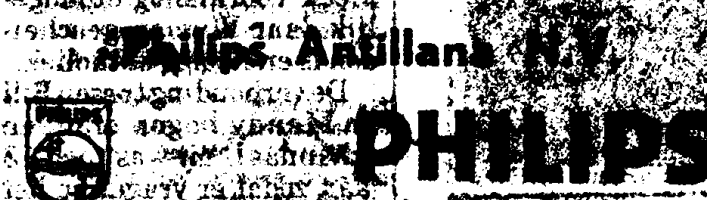
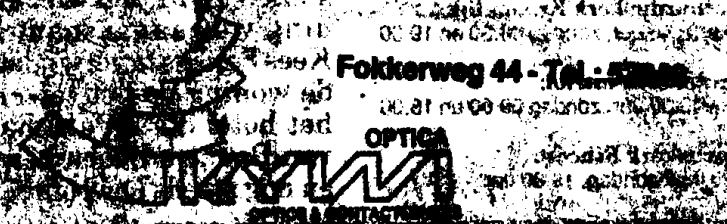
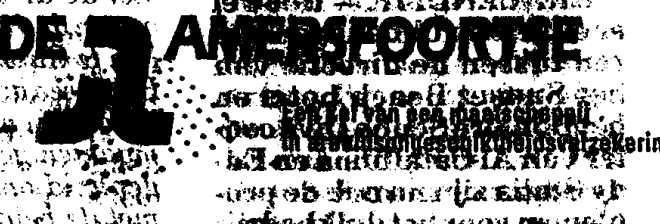
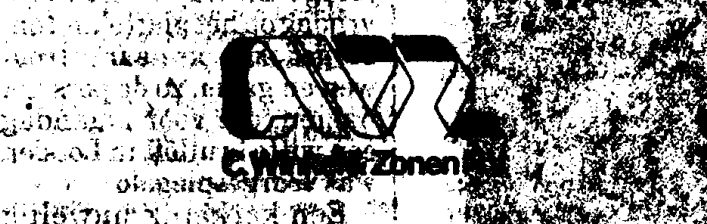
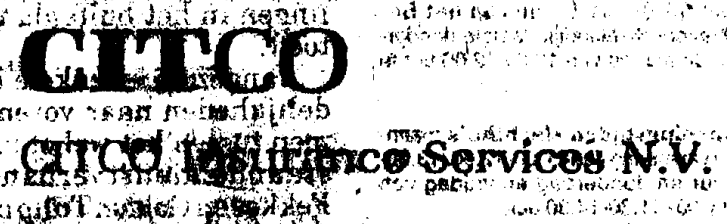
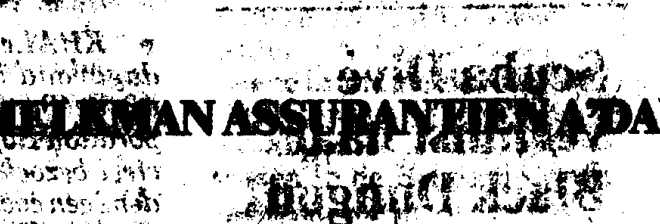
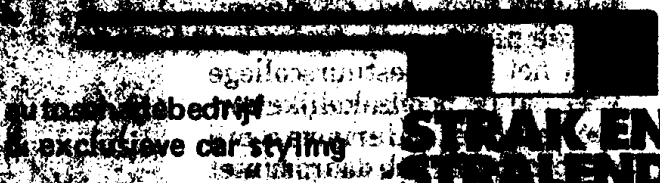
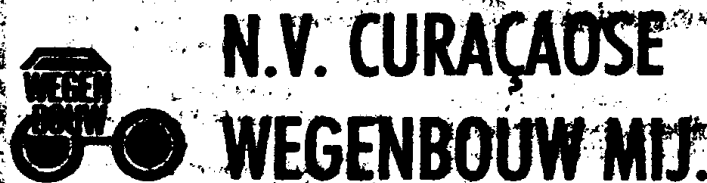
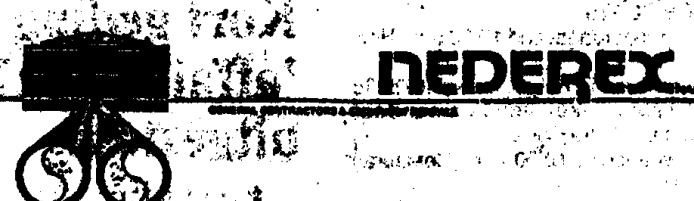
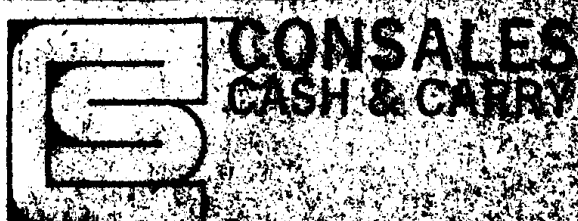
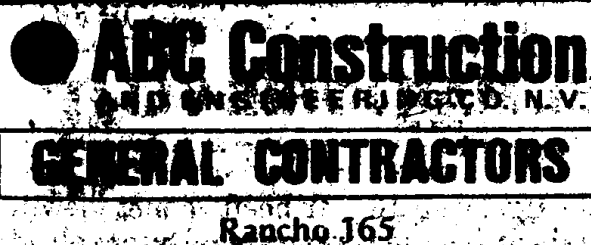
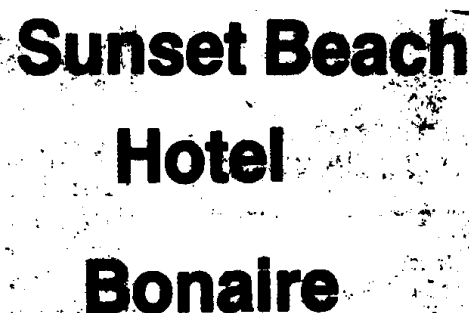
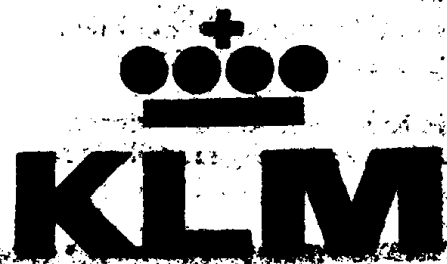
Fax.: 8593 or 8118

Telex: 1291 or 1280

Correspondence Address: P.O.Box 333 - Bonaire, Netherlands Antilles

MET ONZE DANK AAN:

PRO-SPORT ANTILLEN N.V.

presenteert Oud-internationals Voetbal

1ste wedstrijd 4 juni (18.00 uur)

Curaçao - Brazilië

in het S.D.K. stadion

Deelname aan Wedstrijd Oud-internationals Voetbal

SUNSET BEACH

Hotel
14. Gullerba (Pang Pong) Dinsdag
15. S...
16. S...
17. S...
18. S...
19. S...
20. S...
21. S...
22. S...
23. S...
24. S...
25. S...
26. S...
27. S...
28. S...
29. S...
30. S...
31. S...
32. S...
33. S...
34. S...
35. S...
36. S...
37. S...
38. S...
39. S...
40. S...
41. S...
42. S...
43. S...
44. S...
45. S...
46. S...
47. S...
48. S...
49. S...
50. S...